کتێبی ماوانکە

ناوی کتێب: کتێبی ملوانکە
نووسینی: شێرکۆ بێکەس
بابەت: دەقی والا
تایپ و مۆنتاژی کۆمپیوتەر: یادگار ئەورەحمان
بەرگ:
تیراژ: دانە
ژمارەی سپاردن:
چاپخانەی ڕەنج
چاپی : یەکەم ساڵی 2007
کوردستان -سلێمانی

شێرکۆ بێکەس

کتێبی ملوانکە

دەقێکی واڵا

سلێمانی 2007

بەر لەخوێندنەوە
وتەیەکی پێویست

لەم سەرەولێژی تەمەنەدا پێئەچێ هەتا ئەم ساتەوەختەیش شتێکم لەوزەی نووسین و بەردەوامبوون تیا مابێ بۆ ئەوەی خۆم خانەنشین نەکەم و نەپووکێمەوە. شتێك ئەگەر کەمێکی تازەیش بێ دڵی خۆم و خوێنەرانیشم بەوە خۆشبکات، کە هێشتا قەڵەمەکەم بە بەریەوە ماوە بئاژۆێ. چونکە بەڕاستی لەگلانی ناو ئەم چاڵی و چۆڵی و هەڵەتی تەمەنەیش ئەترسم و ئەڵێم: نەبادا دوای جۆرێك "لەئاگا لەخۆنەبوون و خۆدووبارەکردنەوەوە" تووشی تەنگە نەفەسی و وشك هەڵاتنی پەلکەکانی دەست و پەنجەبم و لەوەیش ستەمتر دانەبەزم و وازیش نەهێنم، بەڵام نا، تا ئەم دەقیقەیەش ئەو نیشانانە لەخۆمدا نابینم، خۆ ئەگەر دەریشکەوتن بێگومان وازهێنان و دانیشتنم گەلێ جوانتر و پەسەندتر و ژیرانەترە.

لەمەیشیان زۆر بەدبەختی تر ئەوەیە ئەو بێهۆش و گۆشییەم بەسەردا تێپەڕی و پێی نەزانم و ئێسکی خۆم قورس بکەم ئەوسایش خۆ ئێوەم هەن بە نووکی قەڵەمەکانتان وریام بکەنەوە، من لە ئیستەدا بۆ نووسینی هەر شیعر و تێکستێکی تازە زۆر لە جاران دڕدۆنگتر و بێ ئارامترم. هەمیشەیش پرسیارە هەرە لە پێشەکەم ئەوەیە: ئایا ئەمجارەیان شتێکی تازەترم وتووە. "ملوانکە" نوێترین تێکستی

درێژی منه. کتێبی ژنه. کتێبی ئەو دنیا خۆڵەمێشی و بەژەنگ و ژارو پڕ لە زریکەو هاوار هاوارەی ئەوانە، چ لەم وڵاتەدا و چ لە ڕۆژهەڵاتی تاریکی ئیسلامیدا. بەڵێ ئەم کتێبەیشم هەر ناوناوە دەقێکی واڵا!. بەڵام من مەبەستم لە تێکستی واڵاو کراوە چییە؟! لە سادەترین پێناسە کردندا. ماڵێکە نەیەك بابەت و نەیەك فۆڕمی دیاریکراوی تیا ناژی هیچ کام لەشیعر و چیرۆك و پەخشان و پەخشانە شیعر و شانۆنامە خاوەنی هەموو ماڵەکەنین. بەڵام لە هەمان کاتدا ماڵی هەموویشیانە. ئەشێ لە حەوشەی ئەم ماڵەدا گوێمان لە خوێندنی باڵندەکانی شیعربێ. یان لە ژوورێکیا چاومان بە نەخش و نیگار و مافووری ڕەنگاڵەی پەخشان و پەخشانە شیعر بکەوێ. یان لە ڕاڕەوێکا تووشمان ببێ بە تووشی حیکایەت خوانێکەوە، چاومان بە ڕەوتی چیرۆك بکەوێ یان لە هۆڵەکەیدا درامای شانۆ ببینین. هەرجارەو ببینە میوانی یەکێکیان. کەواتە ئەم جارەیش من هەر شیعرم نەنووسیوە بەڵکوو کتێبێکە ئاوێتە لە هەموویان و ملوانکەیش ئەو فۆرمە جیاوازانەی پێکەوە هۆنیوەتەوە.

2006/12/16

وەختێ کۆتایی ئەبێتە سەرەتا
بەرلەوەی دەنگ وەکوو
شەپۆلی سەر لمی بەستێنێ

دابچێ و بمرێت و بەرلەوەی
ڕەنگیشم چون پەلکی زەردەیەك
لەنێوان دوو بەردی
خۆرئاوای كێوێكدا
گیانبدا و هەڵوەرێ..

بەرلەوەی چیرۆكم ببێتە تابووت و
بەرلەوەی وەك تۆزی دوای غاری
ئەسپێكی ناو دەشتی ئەفسانە
یان كەفە ژیلكەیەك لەئاوی ترساودا
یان پەڕێك باگڕۆ[1] بیبات و
لەچاوان ون ببێ..

---

[1] باگڕۆ: بای توند. ڕەشەبا.

پێش ئەوەی بزربوون بمکوژێ و

بەسەراب دامپۆشێ

دەفتەرم چاوەڕێی گەرداوی زمانە

لەوشەو ڕستەمدا هەڵبکاو، چاوەڕێم

فوارەیەك لەئاوی کوژراوی حیکایەت

بە بەرزیی قریشکەم

لەشەوی مانادا

هەڵچێت و سەرتاپای دیرۆکم

بەو ئاوە ڕەنگبکا

درەنگە و درەنگەو ئەمەوێ

"با"ی قسەی گیرخواردووی مێیینەم

ڕاچڵەکێ و هەڵکات و

بێدەربەست چون کچی حەقیقەت
چون ژنە چەخماخەی هەناوی شەوەزەنگ
بەکڵپەی پرچەوە
بەکڵپەی مەمکەوە
بڕوات و گوێ بە گوێی نەهێنی بگەڕێو
لەوپەڕی ترسەوە هەتاکوو ئەوپەڕی زەلیلی
بێدەنگیی وڵاتێ بە هاوار تەیکات و
لە قاپی قانون و زوڵمەت و، لە قاپی نێرینەی
ئەم دنیاو ئەو دنیاو لە دەرگای
بەهەشتیان بدات و بۆ ساتێك نەسرەوێ..

"ئــــەوەی گوێتـــان لێبـــوو، دەنگـــی ســـپی ملوانکەیەکی زەیتوونیی عاشق بوو. ویستی نەبێ

بە پەلکی زەردەو بەتابووت و بەســـەراب و بـەلاّم هــەربوو!. دوای چەنـــــد هــاوارێکی پچڕپـــچڕ، لەئێوارەیەکی دۆشداماوی پـاییزدا، هـەر لـەماڵی خۆیانــدا و هـــەر بـــە پەتەکـــەی خۆیـــشی وەك کارمـــامزێ خنکانـــدیان و بەدزیـــەوە دەنکـــە کوژراوەکانیـــان بـــردە دەرەوەی شـــارو لـــەکونی گۆڕهەڵکەنەیەکدا شاردیانەوەو هەر بە خوێنەکـەی خۆیشی و بەگەورەیی لە ئاسمانـدا و دوو بـست لـە خوار خواوە نووسییان: شەرەف ئا شەرەف!"

دره‌نگه‌و دره‌نگه‌و ئه‌مه‌وێ
سووتانی ژنانه‌م

لرفەلرف بە بەژنی گوناهی جەستەم و
بە باڵای نێرینەی خواوەندو
پیاوانی شمشێردا
هەتاکوو تەوقەسەر هەڵکشێ و هەڵگەڕێ.
درەنگە و پەلەمە و درەنگە
من بدوێم
هەر وەکوو دووانی ئەو هەورە سکپڕەی
لەنێوان برووسکەو بارینددا
وەستاوەو ژان بە ژان
ژێی تەم و تەنیایی مێینەی ئەژەنێ!
بە وێنەی دووانی درەختی بێوەژن
ئەو دەمەی لەبەردەم ڕووتەنی ژیاندا

وەستاوەو نێرەبا ئەیبات و ئەیهێنێ و
بەچرنووك چڵ بەچڵ ئەیرنێ!
پەلەمەو درەنگەو هەر ئەبێ
من ببم بە شەوی پرسیارو
بە رەنگی شپرزەو
بۆئەوەی بوروژێ زەمینی ئارام و
بشێوێ سەرتاپای مێژووم و
بۆ ئەوەی ژنێتیم لە شێوەی
تۆفاندا راپەرێ و
بۆ ئەوەی ئازارم لەشێوەی نەدیردا[2]
هەلگیرسێ و دەرکەوێ!.

---

[2] نەدیر: ئاگری سەر شاخان بۆ هەواڵ گەیاندن.

"ئەمەیشیان دەنگی سوراوی لێوێکی جوان و ئازابوو. منی نووسەری ئەم دەقە لەنزیکەوە ئەمناسی. لە هەورە مێیەکان بوو. پڕبوو لە شەستە باران و چەخماخە. بەڵام نێرەبای مێزەربەسەری پشتوێن فیشەك لغی ئیمارەتی "جیهاد" هەر بە شوێنیەوە بوو. تا لە شەوێکی کوێردا، گرتیان و لەتاوێرە بەردێکیان بەست هەرچەند بەردەکەیش ئەیویست خۆی لە دەستی عەشق کوژان ڕاپسکێنێ" بەڵام بێ سوود بوو ئەوان مێژووە کەتەکانی "غەزوە"بوون. دواجار هەرسێکیان، بەردەکەو ژنەی دووگیانیان خلکردەوە بۆ ناو دەریاچە پیرۆزەکەی نیشتمان!"

درەنگەو سووربوونی هاوارمەو

پەلەمەو هەر ئەبێ

من جەستەم بە تەنها هی خۆمبێ!

سەرچاوە هەر خۆم و ڕووباریش هەر خۆمبێ!.

کاتێتی من ڕۆحم بەردەوام

گۆرانیی سەر زاری قەسیدەی باڵدارو

یان ڕەنگی ئازادی بێ پەروای ناو تابلۆو

یان پەردەی کراوەی

هەمیشەی شانۆبێ

پەلەمەو درەنگەو پەلەمەو

هەرئەبێ

گڵۆڵەی ئەم دەنگە قرچۆکەی ئەمێستام

فڕێدەم. بیدەمە دەست باهۆز
تا بیباو لە تەنیشت گۆڕیچەی
دوێنیەوە بینێژێ!.
ئەم ڕەنگە سیسەڵەو ڕزیوەی ئەمڕۆکەم
بڕێژمە ناو شیوو زێرابێ و
ئەم بۆنە پەژموردەو کەساسەم
تووڕدەمە کاولاشێو
ئەم سەرە بێ جووڵەو خامۆشەم لابەرم و
بیگۆڕم و سەرێکی یاخیبووی
زۆر تازەی لەجێدا دابنێم!.

"ئەم دەنگە نارنجییەیش دەنگی ملوانکەیەکی لەش شینی چاو سەوزە. تا ئیستە زیندوە. نەوەی تازەی

گوناهەکانـەو ئەیـەوێ هـەموو خواوەنـدە نێرەکـان و هەموو پەیامە نێرەکان لە بەردەم پرسـیاردا ڕاگـرێ و سەرلەنوێ ژیان بنووسێتەوە. سەر لە نوێ ببارێ. سـەر لەنوێ جسـتەی بخولقێنێتـەوە. سـەرلەنوێ حیکایەتـە مێینەکان بە نەزمێکی جیاواز بگێڕێتەوە. لە ڕاستیدا ئەگەر پێویست بێ، پاڵـەوان هـەبێ، ئـەم ملوانکەیـە پاڵەوانی ئەم دەقەی منە!.

ملوانکەم و لەتوخمی مێم
لەشم شین و چاوم سەوزە.
خەڵکی زەریام
لەدایکەوە بە بنەچە

ئەچینەوە سەر خەونەکانی "مەرجان" و
لەباوکەوە
ئەچینەوە سەر خێڵەکانی "مرواری"
من لە شارێکی ماسیدا
لەدایک بووم.
مامانەکەم قرژاڵێکی پیرێژن بوو.
ئەگێڕنەوە داپیرە گەورەم
وەختی خۆی
چیرۆك خوانی حۆریەکانی
دەریابووە.
شەوانە وەك خورەو هاژە
نەنوستووە.

باوكم بەردێكی كاسبی بندین بووەو
لە بازاڕی گژوگیادا
گەرای ماسی فرۆشتووە.
ئەو دەمەی هاتمە سەر زەوی و
بۆ یەكەمجار هەتاو لێیدام
بریقەیشم نزیك نزیك
دای لە چاوی چوار پێنج پیاوێ و
كە زانییان بەردێكی مێم
ئەوسا ئیتر سمێڵیان كەوتە پێكەنین
هەر بە باوەش هەڵیانگرتم و ماچیانكردم و
لەبەردی نێریان دابڕیم!.
هەتا ڕۆژێ، لەدایكبوونێكی تردا

بووم بە ملوانکە بۆ ژن و
لەسەفەرێکی درێژدا
وەك سەفەری دووری گڕەو
خەونی درێژی بیابان
لە باشوورەوە بۆ باکوور
لەگەڵ چەندین کچە موستیلەو بازن و
ژنە گوارەو پاوانەدا.. هەڵتەك هەڵتەك
بەسواری پشتی تاریکیی
بەسواری پشتی ڕووناکیی
بەسواری گڤە و حوشترو
بەسواری تەم و ماشێن و
بەسواری وشەی عارەبی

سەربەرەو ژوور بردمیان و

هەتا دواجار

گەیاندمیانە شاری سپی و

لای خوای بەفر!

لەو شارەدا

کۆگایەکی شووشەبەندی شین لە ڕەنگی

مێلاقەیەك، لەسەر شەقامێکی زەردباو

بوو بە یەکەم ژوورو ماڵم!

لەسەر باڵکۆنی ڕەفەیەك، نهۆمی سێ.

لەگۆشەیەکدا پەمەیی، ڕوو لە شەقامێکی گشتی

بەرامبەری کۆشکێك سپی، لەگەڵ سێ ملوانکەی تردا

ئەوانیش مێ
هەڵواسرابووم!.
ئەو خوشکانەم
هەرسێکیان کورتە باڵابوون
من لە هەموویان جوانترو
من لە هەموویان شۆخترو
بە بەهای نرخ و پێوانەیش
گرانتر بووم.

تا ئەوکاتەیش شەوانە هەر لەناو بەلەمی خەونەکاندا، ئەگەڕامەوە بۆ زەریاو دەستم لە ملی ئاودابوو. وەکوو جاران، لەسەر پێخەفی قەوزەیەك

ڕائەکشام، شەپۆل ئەبوو بە بـالیفم و وردەمـاسـیش پــەرەم پــەرەم[3] ئــەهاتن و وەکـــوو زریـــزەی ڕەنگـاوڕەنگ دەوریـان ئـەدام. گـەورە مـاسـیش ناوبەناوێ سەریان ئەدام. لەدواییدا بـەر لـە سـەفەر بەئەمانەت، هەتاکوو لەوسەر دێنـەوە، مـشتێ دوو مشت گەرایان لەلا دائەنام.

ژیان لە بنی زەریادا ئۆخژنییە. با بەردیش بی، تـۆ هەر نەرمی ئاو فێرت ئەکا هەمیـشە باوەشـێکبی نیـان نیـان بـۆ گـشت ڕەنگـێ و والاّ والاّ بـۆ خۆشەویستیی یەکتری. تا لـەوێ بـووم گـژوگیاکان نەیـانئەهێشت بێتـاقەت بم. هـەموو ڕۆژێ بە

[3] پەرەم پەرەم: پۆل پۆل، دەستە دەستە.

ماسیەکی تەتەری پانکەڵەدا چەندین نامەی سەوزو سووریان بۆ ئەناردم. ئێمە دووربووین خۆریش نەئەگەیشتە لامان بەڵام ئەگەر ڕێکەوتایەو لەبەرەو ژوور ساماڵ بوایە، شەپۆلەکانی سەرەوە، وەکوو دیاریی بە شاقولی هەندێ ئاوێنەی هەتاویان بۆ ئەناردم.

تا لەوێ بووم هەموو قسەکان نەرم بوون. پەیوەندی هەمووی نیان و نێرومێ هەروەکوو یەك‌و بەڵام کە بوومە ملوانکە و، بالاّمکردوو، کۆچمکردوو، لەو وەختەوە هاتوومەتە ئەم شارەوەو ئەم مێلاقەی کۆگاشینە بۆتە ماڵم. شتومەکە نێرینەکان. سمێڵدارە لەخۆبایی و دەنگ زبرەکان،

له ڕەفـەکانی سـەرەوەو، لـە ژوورەکـانی بەرامبـەر، ڕۆژبـێ یـان شـەو، هـەر چـوارمـانیان وەڕس و بێزارکردووە. خاوەن کۆگایش، لەبەر ئەوەی ئەویش پیاوەو هەر لە ڕەگەزی ئەوانە، پشتیان ئەگرێ. ئـا لەو باڵکۆنەی بەرامبەر، بۆینباخێکی سـورفلی درێـژ ئـەژی، هـەموو جـارێ شووشـەبەندی بـەردەمی خـۆی ئەکاتەوەو، بەدەنگی بەرز، پیادە ڕەوی سەر شەقامیش گوێیان لێیە، ئەکەوێتە تالیق لێدان، قسەکانی پـیس و پۆخڵ، جگەلەوەش ناو بەناوێ، هاوار ئەکا، "مێ بۆ بێدەنگی و مووبـەق و نـاو پێخـەف و هیـچی ترنـا". وایلێکـردووین، هـەر ئـەوە نییـە لـە داخـا، خۆمـان نەپچڕێنینەوەو دەنك دەنك سەر هەڵنەگرین.

لەڕەفەی دەستە چەپیشدا، مووکێشێکی پیاوانەی سەر زل و قاچ خوار. بەم ڕۆژگارە هەر بە منەوە گرتوێتی. کە ئەمبینێ ئەکەوێتە سمێڵ بادان.
ئەم مووکێشە بەردەوام هەر، لە بەردەمی ژوورەکەیدا پیاسە ئەکات، پەیتا پەیتایش، هەر خەریکی دەرهێنانی مووی دەم و چاوی خۆیەتی.
نازانم کەسیش نایکڕێ و ڕزگارمان بێ!. لە ڕەفەی دەستە ڕاستیشدا، زنجیرێکی سەعاتی پیاوانە هەیە، هەموو جەستەی وەك دەروونی پڕ گرێیە. هەر خەریکی خۆ کێشانەوە، تەزویری مارکەکان و باوێشکدانە. ئیتر ئەوکاتەی ئێمەیش ئەیبینێ، شێت شێت ئەبێ و، لەسەر قەراغی تارمەکە دێت و ئەچێ و

خـــۆی ئـــەنوێنێ و هـــــــەر چـــاویـــشـــمان لێدائـەگرێ!. لـەنێو پیاوەکـانی ئـەم شـوێنەدا، شووشـە بۆنێـك هەیـە بێـدەنگ. بـە پاندانەکـەی تەنیـشتی هـەر خـەریکی شـت نووسـینە. وەکـوو ئەڵێن چیرۆك نووسە. لەرەفـەی سـەری سـەرەوەیش، عەینـەکێکی چـاو باشـقاڵی سمـێڵ باریـك ئـەژیا، عەینەکێکی تابلێی قۆز. هەر گۆرانیی بۆ ئـەوتین. خەریکبوو دڵم بخاتە ناو دڵیەوە. هێنـدەی نـەمابوو چاوانی خۆمی بـەمێ، یەکـدووجاریش هـەر دوراو دوور زەردەخەنەی دەنکەکانی خۆمم بۆ نارد. بەڵام سـەد داخ، دوێنـێ کـچێکی شمـشاڵ ژەن، کـڕی و بـــردی. عەینەکێکی زۆر دەنگخۆش بـــوو. لــــە

گۆرانیەکی ناسکیا، کە هەر بۆ منی دانابوو.
ئاوای ئەوت:

مادام لە زەریاوە هاتووی. وەرەکچێ
من بۆت ئەبم بە چارۆگەو
بە باوەشی نێو بەلەمێ.. وەرەکچێ
وەکوو شەپۆل لەگەڵ خۆمدا
دوور دوور ئەتبەم
تا ئەگەینە ناڤرەی[4] عەشق و
لای هەواری مانگە شەوێ!.
مادام لە زەریاوە هاتووی.. وەرە گوڵێ

---

[4] ناڤرە: دوورگە. جزیرە.

هەرچیت بوێ من ئەتدەمێ
لەکازیوەی ناو ڕۆحەوە
هەتا سێوە سوورەی دڵێ
هەر بەو مەرجەی دەنکی سەر "مەم"
لەقسەمان زویر نەبێ
وەرە گوڵێ!. وەرە کچێ!.

ملوانکەی 2: بەختم نەبوو. کەوتمە شارێکەوە
کەوتمە دوکانێکەوە، ئەگەرچی ناوی مێلاقەیە،
بەڵام هەر هەموو نێرەکانی لاسارو دڕو
خۆپەرست، ئەوە گوێزانی ڕیش تاشینیان و
ئەوە قەڵەمبڕیان و ئەوە قایشی کەمەریان و

ئەوەیش هەڕەشەی مقەستی بەر سمێڵیان!

ملوانکەی 3: ئەگەر من چارەنووسم بکەوتایەتە بۆ نموونە
ولاتێکی وەک ئیتالیا و بەلام لە فلۆرانس
بژیمایە. ڕەنگبوو ئیستە لەوێ لەملی شۆخێکی
سەماکەری یانەکانی شەوی ئەوێدا بوومایەو بەدەم
شەماڵی تانگۆیەکەوە لەرەم بهاتایە!

ملوانکەی 4: کەی خانمێکی شۆخ و شەنگ
پەیدا ئەبێ و ئەمکاتە مل؟!
من شپرزەم وەکوو دوا گەلای درەختێ
لە پاییزداو، من دڵتەنگم
وەک تیرێژی ناو زیندانێ!.

کەی خانمێک پەیدا ئەبێ و
ئەمکاتە مل؟!

ملوانکە نازدارەکـان، چـاوەڕوانییان، چـون دلۆپـە شەونمی غەمگین، لە دەنکەکانیاندا مەییبوون.
لێوان لێـو بـوون لـە تـەنیایی. ئـەو کـچانەی لـەو دیوی دیوارەکانەوە، بە پرچە درێـژەکانیان چـاویان وشك ئەکەنەوەو بە شاری خۆیان غەریبن، بەشەقامو باخچەکان غـەریبن. بـەکوڕان غـەریبن. ملوانکـەی مێ لەم وڵاتەدا هەر ئەبێ لێوی پەتـەکانی خۆیـان بکرۆژن. هاوار قـووت بەنـەوە تـا پڕئـەبن و ئەبنـە گۆمـــاوی بەختە لێڵەکان. گۆرانیە ناسکەکـــان،

پڕپڕن لە هەناسەی ساردی سەر شەختەی شیعر و کەشەویش دادێت، بەدەم کلووی وڕێنەکردنەوە هەڵئەلەرزن. ملوانکەکان. بەڕۆژ تاکۆگای گوڵە مێلاقە دەرگای لەسەرپشت بوایە، ئەوان نیگایان هەر لە بەردەرگاو، خۆزگەی چاوەڕوان بوون بۆ ئەو دەست و پەنجانەی سەر بکەن بە ژوورداو، هەڵیانگرن و بیانکەنە مل و بیانکڕن!.

منی کچە ملوانکەی لەش شینی چاو سەوز، ئەگەرچی لە کچە ملوانکەکانی تر جوانتر بووم. بەڵام بێ بەختتر بووم. ئەوان هەرزانترو من گرانتر بووم. ئەوان یەك لە دوای یەك بران و گەیشتنە

گـەردنی خۆیـان و هـەر مـن بـە تـەنیا لـە ژووره نارنجیەکـەی خۆمـدا مامـەوە. لەمـەیش بـە ئـازارترو ستەمتر، لە بەیانییەکی بەفرانباردا، سـەعات یـانزەی پـێش نیـوەڕۆ، هێـشتا تـین و تـاوی زۆپـا سـوورەکە گـەرمی نەکردبوومـەوە، خاوەنەکـەم، سـەری بەسـەر پارچە کاغەزێکدا شۆڕکردبۆوەو ئەیخوێندەوە. لەناکاو، دووکـەس بـە پڕتـاو خۆیـانکرد بـە گوڵـە مێلاقـەدا، یەکێکیان درێژو دەم و چاو بەکانی خورماو ئـەویتریان کورت و ڕیوەڵـە. یەکـەمیان بـە زمـانی بیابـان و زۆر زبرترو تیژتر لە زمانی دڕکەزی پێی وت: تۆ خـاوەنی کۆگای گوڵـە مێلاقـەی؟! خاوەنەکـەم بـە پەشـۆکاوی وەڵامی دایەوە: بەڵێ منم!

ئەی ناوی تەواوت: بێستونی کاکەوەیسی گوڵەیە؟!
دیسانەوە پەشۆکاوتر وەڵامی دایەوە. بەڵێ!.
ئەمجارە دووەمیان وتی: فەرموو دوکانەکەت دابخەو تەنها بۆ دوو دەقیقە لەگەڵماندا وەرە!

ئەویان بردو گوڵە مێلاقە کەوتە ناو باخچەیەکی ڕەش ڕەشەوە. تاریکی و بێدەنگی پێکەوە ئەزرنگانەوە. دەنگی ژووررووم چاوی لە دەنگی خوارووم نەبوو. ملە قوتێ و چاوبڕکێی سەر باڵکۆنی شت و مەکە مێبازەکان وەکوو لە ناو شەوەزەنگدا توابنەوە وابوو. نەبۆینباخی سورفل و نە مووکێشی سەر زل و قاچ خوار. نە زنجیری

سەعاتی فشەباز، هیچیان دەنگیان نەئەهات و چووبوونەوە ناو قاوغی خۆیان. یەکەمجار بوو تووشی ئەزموونێکی وا ناهەمواربىم. یەکەمجار بوو گشت ڕەنگەکان لەبەرچاوم هەر هەموویان بىن بە ڕەش. بۆیە هەستمکرد، تەنیایی دەنکی مێم ئەمبا بەرەو ڕۆخی شێت بوون. بۆیە ئەمبینی پەتەکەم ڕۆژ لە دوای ڕۆژ ئەبێ بە پەتێکی قرچۆك. ئەبێ بە تەنێکی نەخۆش.

ئاوێنەیەکی دەستەخوشکی، بەرامبەرم، ئەویش هەر ڕەش قوتیدابوو. نە ئەمبینی و نە ئەیبینیم. هەوای ناو گوڵە مێلاقە سست سست بووبوو نە ئەجولا. ڕۆژ لە دوای ڕۆژ بارستایی تەپ و تۆزی

مەلاسی ڕەنگ خۆڵەمێشی ئەنیشتە سەر پەڕەکانی هەناسەم و تەنگەنەفەسی ئەکردم. جلەکانم، لەشی شین و چاوی سەوزم، ئەگەرچی خۆم نەمئەبینین، بەڵام ئەمزانی وەك لوولەی کۆنی زۆپایەکی تەنەکەیان لێهاتووە. بیرکردنەوەم، گەڕانەوە بۆلای جاران. بۆ بنی قوڵی ناو زەریا. بۆ ئەو سەفەرەی کە کردم، تەنها شت بوون، من بزانم هێشتا ئەژیم. وتیان تەنها دوو دەقیقەو ئیتر بردیان!. دەقیقەکان بوون بە سەعات و سەعاتەکان بوون بە هەفتەو مانگ و بە کۆچێکی زۆر نادیاری وەرزی لەیەکتر دابڕان!.

لەم شەوەدا نەخەرمانەی
مانگێك هەیە هەتا خۆمی پیا هەڵواسم.
نە جریوەی ئەستێرەیەك
تۆزێ لەگەڵما دانیشێ و
نە ئاوازێکی عاشقیش
هەتا خۆمی پێبناسم.
تەنیا، تەنیا. لە خەویشدا هەر من تەنیا
لە ڕووناکیدا هەر تەنیاو
لە تاریکیشدا دوو تەنیام لەیەك لەشدا!.
لەکوێرایی کۆگای گوڵە مێلاقەدا
من ئەمتوانی هەر ناوەوەی خۆم ببینم
با پێچەکانی نامۆییم

ئەو شوێنانەی کە (با)ی خودایش
هەرگیز نایانگرێتەوە.
ئەو شوێنانەی بە تەنها مێ
بە ژانەکانیان ئەزانێ و
کەسیدی نا
هەرگیز نێر نا!.
شۆڕ ئەبوومەوە بۆ بندین
وەك شۆڕبوونەوەی چەشەیەك
لەناو دەمی قولاپێکدا.
"ئەوەتەی هەم من چەشەیشم و
من ماسیشم".
هێڵێ هەتاو بووم شاقولی

وردەوردە دائەبەزیم تا کوچەکانی تاریکیی
"ئەوەتەی هەم تاریکیم و
ڕووناکیشم"
دائەبەزیم ئەگەیشتمە لای دنیای ژێر و
خواوەندەکان، هەرچی خواوەندێکم ئەدوان
پیاو دەرئەچوون
هەرچی ڕەنگێکم ئەبینی
هەرچی دەنگێکم ئەبینی
هەرچی چاوێك.. هەرچی گوێیەك
هەموو پیاو بوون
زریان پیاوو، شەپۆل پیاوو
بەندەر پیاوو، کەشتیەکانیش هەر هەموو پیاو!

ئەبێ خواوەندی مێینەی ڕۆژانی زووی من لە کوێ بێ؟!
چۆن بزربوو؟! چی بەسەرهات؟!
ئەهاتمەوە دنیای سەرێ
ناو کۆگای گوڵەمێلاقەی تاریکستان!
دیسانەوە گۆرانی چاویلکەی دەنگ خۆش
ئەیدایەو لەپەردەی گوێ:
"مادام لەزەریاوە هاتووی.. وەرەکچێ
من بۆت ئەبم بە چارۆگەو
بە باوەشی نێو بەلەمێ.."
ئەوسا ئیتر هیچ نەئەما بەلەمێکی گریان نەبێ
سواری ئەبووم و بە تەنیا بێ چاویلکەو بێ هاوڕێ
ئەچوومەوە ناو گێژاوی ئەبەدیی خۆم!

گوڵە مێلاقە وەك من و شووشە بۆن و ڕەنگی پەڕپوی نارنجیی ژوورەکەم و هەموو مێیەکی ناو ماڵان، سیس سیس بووبوو. بوو بە چەند مانگ، نە دەرگا یەك قسەی کردوو. نە یەك تۆزیش پرچی هەتاو لێمان دیاربوو. لەپڕێکدا، نیوەڕۆیەك دەرگا کەوتە پێکەنین و "بێستونی کاکەوەیسی گوڵە" لەگەڵ خۆردا هاتە ژوورێ. یەکەندەردوو. کەسمان کەسمان نەناسیەوە. ئەو وایزانیبوو ئێمە هەموومان بەتاڵانی براوین و، ئێمەیش وامان زانیبوو کە ئەویش بووە بە هەڵمی غەریبی و یان سەراب و، بیرچوونەوە دایپۆشیوە. تا هەفتەیەك گوڵە مێلاقە خەریکی تەپ و تۆز لەخۆ تەکان و خۆشتن و خۆگۆڕین و ئارایشت بوو!.

له شەوی سەری ساڵی تازەدا
گوڵە مێلاقە گەشبۆوەو نیوە سەرخۆش و
نیوە ڕوت، کەوتە سەما.
ژوور پێکەنی و باڵکۆنەکان و سەر ڕەفە
پڕبوون لەوردە ئەستێرەو
وردە بزەو لە زەنگیانەی چرپە چرپ و
لەپرژە پرژی تریفە.
من ئەو شەوە لە گوڵ مێخەکی ئارەزوو
کراسم بۆ خۆم درووبوو.
بەڵام هێشتا دڵی تەنگم لە چۆلەکەی
ترساوی ناو مشتی پیاوێ و
لە مامزی ڕاونراوی ماندوو ماندووی

ناو بەرایی دەشتێکی چۆڵ و هۆڵ ئەچوو.
من لە کۆستداو لەبەردەم تابووتی "شین"و زایەڵەدا
یەك دڵۆپ ئەسرین نارێژم
کەچی وەختێ خۆشییەك دێت، لەبەستەدا
گریانم دێ و
هۆن هۆن پەروانە فرمێسکی
چاو ئەرێژم!

سالّی تازە و بەفری تازە هەردوو بەیەکەوە هاتن.
بەفر ژنە؟! یان ژن بەفرە؟! لەبەر شەوقی کەمێ
زەردی چراکاندا، پەپوولەی کلووی خەماوی، سێ
ریز سێ ریز، بێدەنگ، بێدەنگ دێنە خوارێ.
یەکەم جارمە میوانی سپی ببینم، لەلای خواوەوە

بەرێکـەون بـێن بـۆ ئێـرە. مـن پـێم سـەیرە دوای بینینی ئەم ڕەنگـە پـاك و بێگـەردە، ئـەم بـارینی دڵپاکییە، ئەم هەموو سۆزە سـپیانە، لـەم شـارەدا شتێك مـابێ لەناو ڕۆحدا پێی بوترێ ڕق و کینـە!. خەو ئەبارێ؟! یاخود کلـووی خۆشەویـستی؟ چـاوم هەر لەبەر دەرگایە. لەسەر درەخـت و تـەلاری سـەر شەقامـە، وردە وردە پاڵتۆی سپی ئەسـتوور ئـەبێ. سێ ڕیز سی ڕیز، بێدەنگ بێـدەنگ دێنـە خـوارێ بەفر ژنـە؟! یـان ژن بـەفرە؟! دوراو دووریـش، مـن ڕیشۆڵەیەك ئەبینم، پەرەوازە، ئەوە ڕیـشۆڵەیە یـان من؟! ڕیـشۆڵەکەیش هـەر ژنـە ژن. خـاڵێکی ڕەش لەدنیایەکی سپیدا، هەر ژنە ژن. ئەمڕۆ هـــەموو

سەر ڕەفـەکان، نـاو تاقـەکان، سـەرمایانە. کراسـەکان خزاونەتە ناو داوێنی یـەکترەوە. ملیوانـە ملـی بـردووە بەناودا، ژێرکراس و سـوخمەی مـەمك، جلـە ژێـرەوەی ژنانە، سەرما بردەڵـەی نـاو کۆگـای مێلاقـەن و هـەڵ ئەلەرزن. بـەڵام دەسکێـشی پیاوانـە، جووتـە گـۆرەوی پیاوانە، هەر هەموویان ئەستوورترن و کـەمیان تیایـە هەڵبلـەرزن. چـاوم هـەر لەبەردەرگایـە. ئـەوە ژنێکـە دامـاوتر لـە ڕیـشۆڵەو ڕووتەڵـەتر لـە کزەبـا. دەم و چـاوێکە لـە سـیمای کوچـەی تـەنگ و لـە پەنجـەرەی درزبـردووی مـاڵان ئەچـێ، لەبـەردەمی مێلاقـەدا تاژانێکـەو هەڵئـەوەرێ، ڕاوەسـتاوەو دەسـتی ڕاسـتی گرتۆتەوە بۆ چەند پوولێ!.

بەفر ئەبارێ و خەونەکانی ژن ئەیبەستێ. بەفر ئەبارێ و ناو بەناوێ بەسەر شەقامی سپیدا خەمێکی ڕەش تێئەپەڕێ. چاوی منیش کلووی سپی ومیوانی تازە ئەژمێرێ!.

کە سەعاتی ژوور سەرم لێیدا و داچڵەکیم، سەعات ژمێر لەسەر چرپای یانزەی پێش نیوەڕۆ لەگەڵ دەقیقە ژمێردا چون ژن و پیاوێ جووت بوو بوون. هەر ئەو ساتە خانمێك خۆیکرد بە ژووردا. گوڵە مێلاقە جوانترە یان ئەم ژنە؟. پێستی سپی، شەختەی تەنکی کازیوەی بەرەبەیانی زەریایە؟! یاخود پەڕی گوڵە هەرمێ؟!. باڵای تیشك و چاوەکانیشی لە ڕەنگی کەسکی گیایی. هاتە

پێشێ بەر ڕەفەکەم. لێموردبۆوە. دەستی دامێ. کە دایگرتم، دڵم خورپەیەکی کردوو کردمیە ملی. لەبەر باڵا ئاوێنەدا. دوو سێ جارێ دەستی بەسەر دەنکەکانما هەمووی هانی. بۆی پێکەنیم. بۆم پێکەنی. دایکەندم و ئەمجارەیان چووە بەر مێزی گوڵە مێلاقەو، بێ دوو دڵی، منی کڕی و ڕوونبومەوە. لە مێزەوە بەهێواشی منی هەڵگرت بەرەو ژوورو خستمیە ناو جانتایەکی بچکۆلەوە.

زنجیری ڕاکێشایەوەو جانتای بەقۆڵدا هەڵواسی و ئاگام لێبوو چووە دەرێ. لە ژووری تاریك و تەنگی ناو جانتادا. تا چەند ساتێ، چاوم هیچی نەئەبینی. بەنێوان درزی زنجیردا، ڕووناکیەکی زۆر

لاواز وەکـــوو دەزوو هاتـــە ژوورێ و هاتـــە لام و بەرەبەرە چاوی هەموو دەنکـەکانم کرانـەوەو ئەوسـا چـوار دەوری خـۆم بینـی. دەسـتەیەك کـچ لەوێـدا بوون: قژ سوور، قژ زەرد، بالآبەرزو مـام ناوەنـدی. چاورەش، چاوشین، هەنـدێ قەڵـەو هەنـدێ باریـك. کچە ئاوێنەی ناسك و کچە سوراو، کـچە قەڵـەمی قـەترانی و کـچە بـۆدرەی سـپی سـپی. کـچە ئاوریشمی دەسرو، جووتێ کچە گوارەی خوشك و، دوو کچە بـازنی زێـڕو، کـچە شووشـەیەکی بـۆن و لەگەڵ نامەیەکی نێرینەی دڵـداردا کەلـەولاوە زۆر شپرزە لەسـەر قـەراغی قەڵـەمێك دانیـشتبوو. لـە پێشـــــدا کـــەس منی نەدووان. کە سووراوەکە

پێکەنی، کچە قەڵەمی برۆ هات، یەك خەتی ڕەشی پیا هانی و ئیتر کەوتمە بەینیانەوەو نەمهێشت دەستیان بگاتە قژی یەکتری. لە دەرەوەو لە تاسەیەکی شەقامدا، هەموو کەوتین بەسەریەکداو، کچە تاکە گوارەیەکیان، هەڵبەزیوەو پەڕیە لای من. کەوتە قسەو یەکمان ناسی. بۆ یەکەمجار ئەو پێی وتم: خانمەکەمان هەر کچەو هێشتا مێردی نەکردوەو خانەوادەکەی بووەیەو خۆی بە پیشە مامۆستایەو وانەی کوردی ئەڵێتەوە. پڕە لە ئاوێنەی زمان، گشت پیتەکان خۆشیان ئەوێ. تەمەنیشی سی و پێنج ساڵەو ناوەکەیشی وەکوو خۆی جوان، ست ئەرخەوان.

ئەوسا وتم: عومری منیش سی و پێنج دەنکە و هاوتەمەنین. کچە گوارە زۆربلێ بوو، وەك پاساری سەر گوێسوانە جوولە جوولکەر. لەگەڵ هەموو پێکەنین و قسەیەکدا ئەتوت گەڵای دارچنارەو ئەلەریەوە. ئەمجارەیان عەیارانە. هەندێ چرپەی دا بە گوێمدا، بەڵام لەبەر ژاوەژاوی سەر شەقام و زیکەی پێچکەی ماشێنەکەو، دەنگی هۆڕن. گوێم لە زۆر قسەی هەر نەبوو. ئەوەندەی لێتێگەیشتم: خانمەکەمان دڵدارەو ناوبەناوێ هەروا بۆ خۆی شیعر ئەنووسێ، کچە گوارە شیعرێکی دەرخکردبوو هەر لەوێدا بەدەم ڕێوە بۆی خوێندمەوە:

ئەی شیعری جوان
ماڵەکەمان، گەر ئەتەوێ ماڵەکەمان پێبزانی
ناونیشانیم داوەتە دەست (با)یەکی وێڵ.
کە تەنیایی ژن شەقامی و
کە زریکەی ژن گەڕەکی و
کە تەمتوومانیش ماڵێتی!
تۆ ئەم (با)یە چۆن ئەبینی و؟!
چۆن ئەیدوێنی و یان لە کوێ ئەیدۆزیتەوە؟
من نازانم ئەی شیعری جوان!.
ماڵەکەمان هەمووی لە غەدری مەڕمەڕە
لە کۆنکرێتی نێرینەو لە شێلمانی ئەمری ئەوان!.
شووشەبەندی ماڵەکەمان، ئاوێنەکان و گوڵدان و

فەخفوریەکان هەمووی ژنە!.

ئەی شیعری جوان

ماڵەکەمان ژووری میوان

هەر لە تەختەی جەستەی پیاوەو

پێپلیکەکان. کلیلەکان و قفڵەکان

هەمووی هەر پیاو.

ژوورەکەی منیش شیعری جوان!

لە ئەرزەوە هەتا بنمیچ

لە غەزەبی ڕیشی باوکم دروست بووەو

لە تووڕەبوونی سمێڵی براکانم و

لە چەوولی تەشەری خاڵ و مام و

لە بلۆکی سەرزەنشتی هەموو خزمان!

ئەی شیعری جوان!
لەبەر ئەوەی من شیعری مێم
ماڵەکەمان هەمووی چاوە
لە دیوارەوە بۆ دەرگاو بۆ پەنجەرەو
بۆ حەمام و بۆ تواڵێت
زەق زەق. زەق. زەق
هەمووی چاوە
لەم ماڵەدا چەند بگەڕێی لەهەر جێیە
لە حەوشەوە بۆ داڵان و تا هەورەبان
ئەوەی نییە خۆرەتاوی بیرو مێشکەو
ئەوەی لەم ماڵەدا نییە گوێیە!.

ئەی شیعری جوان!
نە با ببینەو نەکەس و هەرگیز و قەت مەیە بۆ لام
من حەز ناکەم لەم ماڵەدا
تۆ ببینم بەشکاوی وەکوو شووشەبەندی دڵم
تۆ ببینم بەژاکاوی وەکوو ڕۆحم و
تۆ ببینم بە تۆراوی وەکوو لەشم
ئەی شیعری جوان!

کە کچە گوارە خوێندنەوەی شیعرەکەی تەواوکرد.
دوو دڵۆپ بە ڕوومەتما هاتنە خوارێ و یەکێکیان
کەوتە پشت ملی کوڕە نامەکەو داچڵەکی.
قەڵەمی برویش لەولاوە گوێی گرتبوو هەڵیدایەو

وتی: ئەگەرچی من خۆم بەرەخنەگر نازانم و نابم بە ئاوێنە. لەگەڵ ئەوەیشدا دوو قسەم هەیە: تێکرا شیعرەکە جوانە. بەلاّم لە هەندێ برگەدا ڕاستەوخۆو زەقە. ئەمە جگەلەوەی شاعیر زۆر خۆی بەوەزن و قافیەوە بەستۆتەوە. بەهەرحاڵ جوانە. کچە گوارەی زۆربلێ کەوتەوە قسە و وتی: وەك تۆزێکی تر بەچاوی خۆت ئەیبینی، ماڵێکی ئێجگار خۆشمان هەیە. لە هیچمان کەم نییە. بەلاّم دڵی خانمەکەمان ناخۆشە. چون مانگێك لەناو زیندانا بێ یان قومریەك لە ناو قەفەزێکدا، یان ئاوێکی گیرخواردو لەبەربەستێکدا. لەم کاتەدا بەڕاوەستانی ئوتومبیلەکە و کردنەوەی دەرگاکەی و

پێوەدانیدا، زانیم گەیشتووینەتە بەرماڵەوە. پاش چەند چرکەیەك هەستمکرد، بە پلیکانەیەکی بەرزدا سەرئەکەوین بۆ نهۆمێکی تر. کلیلێك بایەکی خواردوو، چووینە ژوورێکەوە. وەختێکم زانی بە ئاسمانەوەین و فڕێ درایینە سەر دۆشەکێك ئیتر هەموومان لەناو جانتاکەدا کەوتین بەسەریەکدا. کڵاوی سوراوەکە پەڕی و خۆیدا بەدەم و چاوی ئاوێنەکەداو ئاوێنەکەیش کەوتە شاتەشات. لەسەرەوە زنجیرەکە ڕاکێشراو دەستی ڕاستی خانمەکەمان هاتە ناوەوەو، بەدووجار هەموومانی دەرهێنا. لەپێشدا کوڕە نامەکەی خستە سەر سەرینەکەی و دوایش ئێمەی هەموو یەکەیەکە لەبەردەمی باڵا ئاوێنەکەدا دانا.

دڵـی تەنگـە خـانمی ژووری سـپی، هـەر ئـەڵێی جۆگەیەکی غەمگینە وەختی زەردەپەڕ. هەرچەند ئەکا نەورشەو پرشەی کریستاڵی تەلار و نەئاوێزەی شۆڕی ڕەنگاوڕەنگ و نـەباڵکۆنی زێڕینـی ڕوو لـە چیا، تاڵێ بەختیاریی نابەنە نـاو ئـەو ڕۆحـەوە کـە وەك هێلکە شـەیتانۆکەی کـەناری چۆمی هاوینـە تەنگەو بێواز. هەرچەند ئەکا، چەند بـەناو خۆیـدا ئەگەڕێ، نە پەلکـە گیایـەك لـە ئاسـوودەیی و نـە پەپوولەیەك لە شادمانی و نەشنەشنێ لـە ئـارام و دڵنیایی، هیچ نابینێ. باوکێك لە دەمی قولاپ و دووبرایش لە تاشەبەرد. دڵی گوشـراوە خـانمی بـەر پەنجەرە. پاڵئەکەوێ و دەنگی "مەردان" لـەسـەر

دووباڵی ئاوریشمین ئەیبا بۆسەر بەفری دوورە چیا.
ئـەیبا بـۆ لای هـەورە ڕەوەنـدەکان، بـۆلای کۆچـی
بەرەو ژووری باڵندەکان. دڵی زۆر تەنگە خـانمی ژووری
سپی. خانم ئەنویٚ و بەڵام دەنگی مەردان خەونی خـانم
لەگەڵ خۆیدا دوور دوور ئەبا هەتا لای خوا!.

ئەو چەند ڕۆژەی لەماڵەوەبووین، دەرفەتێکی بـاش
لەبـەردەمـی منـدا ڕەخـسا بـۆ ئـەوەی ئـەو دەسـتە
خوشکانەی نـاو جانتاکـە باشـتر بناسـم. جگـە لـە
گوارە زۆر بلێکە کە هەر خۆی قسە ئەکات و گویٚ
لەکـەس نـاگریٚ. دەفتـەرە گـچکەکەی ژمـارەی
تەلەفۆنەکان ئەوەی بۆ بـاسکردم کە ئەم لـە

هەموویان زیاتر لە ژێر گوشاردایە و چەندین جـار لەناکاو دراوە بەسەریا بۆ ئەوەی بزانن ئەو ژمـارەی تەلەفۆنانـەی نـاو ئـەو نێـرن یـان مـێ!. هـەروەها بەچرپە پێی وتم: بەڵام خانم بۆ شوێنەونی: هەنـدێ ناوی نێرینەی گۆڕیـوە بـەناوی مێینـە وەك ئـەوەی "سالار"ی بە "سانا" تۆمارکردووە یان "دانـا"ی گۆڕیوە بە دالیا و بەوجۆرە. ئاوێنـە بـچکۆلەکەیش هـــەمان قـــسەی گوارەکـــەی کـــردەوەو وتـــی: خانمەکەمان دڵدارە جاربەجار بەنـەهێنی لەسـیلەی کۆلاَنێکدا یان لەسـەرقەبران خۆشەویـستەکەی بـۆ چەند دەقیقەیەك ئەبینێ بەڵام کارەسات ئەوەیە کە ئـەم دڵنیایـە بـۆ ئـەو نابێت، چـونکە دڵدارەکەی

کوڕی خانووە قوڕەکانەو بۆی نییە دەست بۆ کچە کریستاڵ بەرێ!.

کوڕەنامە، بەرلەوەی کچەی دڵدار بیخوێنێتەوە. لەناو زەرفەکەیدا بەچوار قەدکراوی لەبەر خۆوە ئەیوت: کەی پەنجەی دێ و دەرگای سێ گۆشەی داخراو لەسەر جەستەم ئەکاتەوە. ئەم لەشە چوار قەد کراوەم کەی ئەبێتەوە بەیەك قەد لە ناودەستیا؟ کەی پشتم ڕاست ئەبێتەوەو هەڵئەسمەوە سەرپێ و ڕێك بەرامبەر چاوەکانی ڕائەوەستم؟!. بەشی زۆری نامەکانی ئەم دنیایە عومریان کورتە، هەر لەدوای یەکەم تەماشا ئیتر

ئـەمرن و لاشـەیان فـڕێ ئەدرێتـە خـوارەوە نـاو تەنەکەو بیر ئەچـنەوە. هەرچـی ئێمـەین، هەرچـی نامـەی دڵدارانـە، خـەمی تەمـەن کورتیمـان هـەر نییەو زیاتر ئەژین. ماچ ئەکرێن و ئەخرێینـە سـەر گلێنـەی چـاو. قـایم قـایم لەشـوێنێکی نەپندیـدا هەڵئـەگیرێین. ئەگـەر ڕەقیبـە نێرەکـان لـەتوخمی چـەقۆو گـوێزان بـن، ڕەنگـە ڕێمـان بکەوێتـە نـاو سـتیانەکانەوە. ئەشـێ لـە لۆچـی پاوەرەکانـدا[5] بمانـشارنەوە یـان لـەناو سـەریندا. بـەڵام ئێمـەیش بەردەوام لەبەردەم چەند مەترسییەکی گەورەداین و دەسـتمـان لـەسـەر دڵی وشـەمـانـە شـوێنمـان

[5] پاوەرە: جلی ژێرەوە.

ئاشکرانەبێت و نەمان دۆزنەوە. بەڵام ئەوەی لە هەمووی ئەستەمترە و مردنێکی بە ئازارە، ئەو کاتەی کە تۆران و لێك جیابوونەوە ڕوودەدات و ئیتر ئەوسا ونجڕ ونجڕ ئەکرێین. ئاوات و خەونی گەورەی ئێمە ئاشتییە، وەلێ ئەو مەترسیانە بە تەنها بۆ ئەو کوڕە نامانەیە کە ئەچنە لای کچەنامە. ئەگینا کچە نامە لەناو ماڵی نێرینەدا بە ئاشکرا ئەتوانێ بەناو هەموو ژوورەکانی ماڵدا پیاسەی خۆی بکات و مێشیش میوانی نەبێت!.

عەسرێکیان، خانمی نازدار، دەنك دەنك دەسەسڕی پیا هێنام و لەبەر ئاوێنەی دیواردا کردمیە ملی.

لەگەڵ گوارە و ئەموستیلەو گوڵی قژو دووبازندا چووینە دەرێ. لەبەردەرگا فلچەی ڕیش تاشینی باوك، تووکی سەربڕ، هێشتا بەرسمێڵ کەفاوی، بە تووڕەیی هاتە بەردەمی خانم و وتی: زوو وەرەوە بە ڕووناکیی، تێگەیشتی؟! خانم سەرێکی بۆ لەقان هیچی نەوت. بەڵام من لەدڵی خۆمدا وتم "لەبەرئەوەی فلچەی ڕیش تاشین پیاوە، ئازادە کەی بڕوات و کەی بێتەوە، هەروەها سەبیلەکان و خەنجەرو گۆرەوی پووزوانەو هەرچی نێرە لەم ماڵەدا پرسی ناوێ کەی بڕۆن و کەی بێنەوە!" ڕۆژێکی هەتاوو خۆش بوو. یەکەمجار بوو هەوای وا پاك پڕ بە سینەی دەنکەکانم هەڵمژم. لەسەر

سنگی سپی و سۆڵی خـانم دانیـشتبووم. سـەرنجی جادەو ڕێبوارو باڵەخانەو دەوربەری خۆمم ئەدا. ژنە عەبا و ژنە پەچەو ژنە چارشێوم ئـەبینی. لـە پۆلـە باڵندەی ڕەش ئەچوون، لـە بوخـچەی گرێـدراو. لـە قوماتـەی شـەوەزەنگ و بـەزەییم پیـا ئەهاتنـەوە ئەوەتا هەتاو لە قـژی خۆیـان و لەگـەردن و قـاچ و قولیان دائـەماڵن و سـەری خۆیـان ئەدەنـە دەسـت مێزەری دووکەڵ و عـەمامـەکانی تاریکیی. بەزەییم پیا ئەهاتنەوە کە دەستەمۆی کوێربـوون و عـەقڵی ماڵین. بـەزەییم پیـا ئەهاتنـەوە کـە ئـەوان هێـشتا نـازانن هـەر جارییـەی دوورگـەکانی لـمی جـاران و مـەسـینەی پیـاون. ئـەوان هێشتا هەر سێ یەکی

ژیانن و ڕازین بەوەی هەموو ڕۆژێ و هەتا ئەبەد پێیان بڵێن: عەقڵی نوقسان و ناتەواو. گەیشتینە بەردەم کۆگای گوڵە مێلاقەی جارانم هەناسەیەکم بۆ یادگارەکان هەڵکێشا. بەرەو خوارتر چووینە بەردەمی ئەو ژنە پەیکەرەی کە زنجیری مەچەکی ئەپچڕێنێ و باڵ لێکئەدا بەرەو ئاسمان

باڵ لێکدە با لەشی یاخیت
ببێ بە باڵندەی دەم "با"
بە باسکی خواو
باوەش بکا بە مەحاڵدا.
باڵ لێکدە با هەوری یاخیت

ببارێ وەك شەستەی تووڕە
بەسەر زوڵم و بەسەر غەدرو
بەسەر سەر زەمینی پیاودا!

تۆ چیت هەیە لە دەستیدەی؟! جگە لە ڤیژەی ئەشکەنجەو
جگە لە پۆشاکی برین!. تۆ چیت هەیە بیدۆڕێنی؟!
جگە لە پووشووی بێبەشی و گەڵاکانی وەرزی
وەرین. تۆ چیت هەیە لەکیست چێ؟! جگە لە
مورووی ئەسرین و لە پارچە ئاوێنەی خەم و جگە لە
هەندێ کراسی غەمگین غەمگین!.

مێژوویەك لە ڕەژووی ناو بەفر

ئاگرێك بەرپاكەو
هەلگیرسێ ئەی ڕەژوو!

ڕۆمانێك لە هاوار
گەرداوێ هەڵبکەو
تۆفانێ ئەی هاوار!

جەستەیەك لە خەم و
خانوویەك لە تەم و
تەمەنێ لە هەڵم و
ئاوێنە بەرپاكەو
گوڵاڵە بەرپاكەو

بچۆرە سەر شانی ڕووناکی و ئایندە هەڵگرەو
بیهێنە بۆلامان!.

پەڕینەوە ئەوبەر شەقامەگەورەکە. لەسەر لقی یەکەم دارتووی بەرامبەرم، چوار پێنج چۆلەکەی باوکەی سەر زل سەر زلم بینی هەموویان بە دەنووك کەوتبوونە گیانی چۆلەکەیەکی دایکەی تەنیاو، پەڕوباڵیان خوێناویی کردبوو. چۆلەکە دایکەکە سست بووبوو. خەریکبوو ئەکەوتە خوارەوە. هەناسەیەکەم بۆ هەڵکێشا. هەر لەسەر پیادەڕەوەکەیش لەبەردەم دووکانێکی شیرینی فرۆشدا، ژنێکی دەروەزکەری چون داسك و دەرزی.

سنگ داچەقیوو پێخاوس. هەڵتروشـکابوو. سـەری خستبووە کۆشیەوە. بە کوڵ ئەگریا. هەر ئەوسـاتە کیژۆڵەیەك چووە تەنیشتییەوەو لێی پرسی: پـورێ گیـان بـۆ ئـەگریت؟! ئـەویش بـەدەم هەنیـسك هەڵدانـەوە سـەری هـەڵبڕی و وتـی: پـێش تۆزێـك، پیاوێکی درێـژی شـەرواڵ ڕەش هـات و پـەلاماری جامەکـەی بـەردەمی دام و ڕفـانی. ئـەوەی ئـەمڕۆ پەیـدامکردبوو ڕفـانی. هەناسـەیەکم بـۆ ئـەمیش هەڵکێشاو چـەند دەنکێکیـشم چـاویان پڕبـوو لـە ئـاو. لـە نزیـك گوڵـە عـەترەکانی باخـچە گەورەکەیشەوە، ژنێك هەر لە تەمـەنی خانمەکەمـدا بـەرەو ڕوومـان هـات. کـراسێکی وەنەوشـەیی

لەبەردابوو لە پڕێکدا لەگەڵ خانمەکەمدا باوەشیان کرد بە یەکتردا. مـن و ملوانکەکەی ملـی ئـەو خانمەیش بە هەمان شێوە ئەملاوئەولای یەکترمان ماچکرد. ملوانکەکە سپیکەلەو چاوڕەش بوو.. خوێن شیرین و هەر لە یەکەم بینینەوە چووە دڵمەوە. خانمەکان لەسەروو ئێمەوە کەوتنە قسەو ئێمەیش لە خوار ئەوانەوە بە هەمان شێوە. من بە ملوانکەکەی بەرامبەرم وت:

ـ ڕۆژێکی خۆشە بۆ پیاسەو گەڕان، وانییە؟!

ـ ڕاستە ڕۆژێکی خۆشە. بەڵام خۆشتر ئەبوو ئەگەر قۆڵمان لە قۆڵی "دەنکەکانیشماندا" بوایە.

ـ ئەوە لە خەون ئەچێ تۆ بڵێی ئێمە بیبینین؟!

ــ دوێنــێ لــەو گەڕەکــەی ئێمــە بــە فیتــی مەلایــەك لەوانەی باسی جیهاد ئەکەن ژنە ملوانکەیەکی عاشـق و کوڕە موستیلەیەکی دڵدار بەرد باران کران!

ـ ئەی دوایی؟! ئەی خۆیان هیچیان لێهات؟!

ـ ملوانکە کچەکە دوو دەنکـی شـکاو، موسـتیلە کوڕەکـەیش گۆپکەکـەی سـەری خـوێنی لێهـات. باشـبوو لـە دواییـدا، دوو کورتـە چـیرۆکی ئـازاو هاوڕێی ئەوان هاتن و ڕزگاریان کردن!..

ـ بۆ کە ئازادی نەبوو هیچ هەیە؟!

ـ شووتکردووە؟!

- مـن بێوەژنم. مێردەکەم قەڵەمێکی ڕۆژنامەنووس بوو. هەمـوو جارێ لە ناو کۆڕو کۆبوونەوەکانــدا و

لەسەر لاپەڕەی ڕۆژنامەو گۆڤارەکان هەژدە هەژدە باسی ئازادی ملوانکەو مافی ملوانکەو یەکسانیو بەرامبەری ئەکرد. بەڵام لەماڵەوەو لەگەڵ مندا ئەژدیهایەك بوو بۆ خۆی. کۆیلەی ئەو بووم. پەلاماری ئەدام و دەستی ئەنایە بینم و ئەیپچڕاندمەوە. ڕۆژێ پێموت: تۆ قەڵەمێکی درۆزنی.. دوو ڕوویت. لەولا فریشتەیت و لەم لایش مێردەزمەی من. ئیتر جیابووینەوە. لەمەیش خراپتر. ژنە گوارەیەکی دراوسێ بۆیگێڕامەوە وتی: من ملوانکەیەکی موحەجەبە ئەناسم هەموو جارێ ئەڵێت چوار ژنە ملوانکەی موحەجەبەی تریشم بەسەر بێت قوبوڵمەو حەلاڵەو چی تیایە!. ئەمەیانە کارەسات!.

ـ تۆ لەوانە بگەڕێ!. کەواتە ئیستە ئازادیت؟
ـ تا ڕادەیەك. بەڵام ئیستە برایەکم لێمبووە بە ملۆزم.ئیسپانەیەکی فیتەرە. بەردەوام تاقیبم ئەکات، ئەچم بۆ کوێ و ناچم بۆ کوێ؟!. پێم ئەڵێ: ملوانکەی بێوەژن خەتەرە!. ئەبێ هەمیشە چاومان لەسەریان بێ. نەبادا هەڵەیەك بکەن و ئابڕوومان بەرن!.
ـ ئەی لەگەڵ خوێندنەوەدا چۆنی؟! ببوورە ئەمەوێ بزانم دوا کتێب کە خوێندووتەوە چی بوو؟!
ـ "گەڕەکی داهۆڵەکان"ی "شێرزاد حەسەن" ئاخر پیاوی شووشە عەتری وایش هەیە!.
ـ بەداخەوە من نەمخوێندۆتەوە.

ـ ببووره، وا خانمەکەم جولاّ ئەبیّ برِۆین. خوا حافیز!

ـ خوات لەگەلّ، تکایە ئەگەر بە (با)و مانگەشەوو

بالّداریشدا ناردووتە ئەو کتیّبە بنیّرە!.

بەیانیان، ئاسکەکان کە ئەچنە سەر ئاوی خەوالّوو،
ئەترسن نەبادا لەپەنابەردیّکدا، تاپڕیّ،
لە توخمی نیّرینەی لوولە ڕەش، لەویّبیّ و لە پڕیّ
ئاگریّ هەلّبکاو پریشکیّ بگریّتە جەستەیان!
ئیّواران ئاسکەکان، کە ئەچنە ناو میّرگی خەونەوە
ئەترسن، نەبادا، چەقەلّیّ لە جۆری پیاوانی
ولاّتی ئافرەت کوژ لەویّبیّ و بەخەون و میّرگەوە
بیانخوات. ئاسکەکان بڕوایان بە دەشتیّ نەماوە

پەلکە گیای لەشی خۆی هەڵکێشێ و کانیی خۆی
لیخن کات. ئاسکەکان، ئەترسن، دڕدۆنگن.
ئاسکەکان بڕوایان بەو لوتکەی شاخانەیش نەماوە
گابەردیان، تلاوتل ئەبەن و، تا بیدەن بەسەری
نزارو گردۆڵکەی بناری خۆیاندا!

ئاسکەکان شەوانە هەر نانوون، ئەترسن نەبادا
نێرینەی سەر خێڵی بێشەکان، لەناکاو، خۆی بکا بە لانەو
کەوێڵدا و دوور دوور بیانبات. ئاسکەکان. بێکەسن. زۆر
تەنیاو غەمگینن، نەماڵی خواوەندو، نەماڵی
قانون و، نە ماڵی حزبەکان، هیچ کامیان نە
داڵدەی حەرام و گوناهی جەستەیان ئەدەن و

نە داڵدەی هاواریان!

لەشت کفرێکە ئەبەدیی و لەنێوانی هەردوو مەمکتا
هەڵکەنراوە. حەرامی گەورەی گەردوونێ وا لە ناو
لنگی تۆدایە!. لەو جەستەیەدا پێکەوە: گومڕاهەکان و
شەیتان و ئەبالەهەب کۆبۆتەوە. لەشت کفرێکە
ئەبەدی و لەنێوانی هەردوو ڕانتا هەڵکەنراوە.
تاوانێکە هەتاهەتا بەخاچەوەو "تۆبە"یەکە
دوورخراوەی ئەودیو دەنگ و ئەودیو ڕەنگ و
ئەو دیو پەیامی ئاسمانی و ئەودیو هێڵی خەریتەی نێر
تۆ باشیلی[6] هەموو وەرزو سەردەمێکی. تۆ پەژۆمی[7] و

---

[6] باشیل: ئاوارەو دەربەدەر.

ناونیشانت تراویلکەو وەك قەلەباچکەی خوێناویی
ڕاونراوی. لەم سەدەوە بۆ ئەو سەدە ڕاونراوی.
سەرت دزراو. بوونت لە مشتی دۆزەخداو،
بێ خواوەندو، لە تەنیایی تەنیاترو لە ئازاریش
بە ئازارتر. ئەی قەلەباچکەی ڕاونراو!.

گوڵباخە کچەکان. بەموبارەکەی خواوەندە گچکەکان، گوناه لەنێوان دوو لەپی دەستی زبردا، پەڕەپەڕەیان ئەکات و، بێدەنگییش، پادشای ئەم مەملەکەتە دێرینەیە. لێرە هەواڵی ڕاوەماسی میرێکی بێتاقەت، دەنگدانەوەی لە

(7) پەژۆم: بێ چارەو بێ ماڵ و حاڵ.

گوێچکەی پانی شـاخەکانماندا، گـەورەترە. وەك لـە هەواڵی ئەو "مانگ"ی چواردانەی، کە لـە تـاوێرە بـەردی چـیا شـەتەك ئـەدرێن و لەسـەرخۆ خـل ئەکرێنەوە بۆ ناو گۆمەکان. لەم نوێـژی جومعـەوە تا نوێژی جومعەیەکی تـر، نـامووس شـتنەوە، لـە حەوزی پیرۆزی مالـّەکانی خـودادا ڕیـزی شـەرەفی شکاوی بۆ ئەگیرێ و ئاو ئـەبێ بـە مزمـەعیلێکی ڕەنگ قرمزی و تۆڵەیش بـە خەنجـەری بەرپـشتێنی کێلانی پیاوەتی: لەم بارەگاوە بۆ ئەو بارەگـا، لـەم ڕاگەیاندنەوە بۆ ئەو ڕاگەیاندن، لـەم تەلەفزیۆنـەوە بـۆ ئـەو تەلـەفزیۆن، ئـەوەی تـایتلّی نییـە، ئـەوەی وێنــەی نییــە: ئــەو ئــەگریجانەن کە خرانە ملی

مێیەکان خۆیانەوە. ئەو مەمکانەن کە لە باخەڵی خۆیاندا خنکێنران. ئەو ملوانکەو مێخەك بەندو کلوێچك و سوخمەو کۆڵوانەن، کە بە دزی خواو هەتاوو ئاوێنەوە، لەناو کایانێکدا، لەسەر قەبرانێکدا، لەژێر گومەزی شەخسێکدا، لەحەمامی ماڵەوەدا، لە ئاودەست خانەیەکدا، لە چۆڵەوانی قەراغ شارێکدا، لەسەر کوشنی دواوەی ئوتومبیلێك، لەسەردابێکدا و یان لە هەڵەمووتی کێوێکدا: ورد ورد کران و چون تەپ و تۆزو ئاوی ئاوەڕۆ، یان کەفی سابوون و پەڕی دەم باو دووکەڵی جگەرەو پووشووی ناو ئاوی ئاموون و ناونیشانی تونی بابایان لێهات.

لێرە تۆڵەکە هەرزانترە یان قژی پیرێژنێ؟!
لفکەشامی گرانترە یان مەمکی بێوەژنێ؟!
یەك تاڵە مووی سمێڵی خێڵێك
بەرامبەر چەند زریکەی ژنە؟!
لێرە ئیقلیمگیرە.. ئیقلیمگیر
وەیشوومەکەی ئازاری ژن!.

هەتاو وتی:
ڕێمکەوتە دارستانێکەوە
هەرچی درەختێکی مێ هەبوو پەرژینێ دەوریدا بوو
بە مۆڵەتی درەختە نێرەکان نەبوایە
بۆم نەبوو بگەمە لایان!

لەم وڵاتەدا

هەموو حەزێك دوو ژووری هەیە.

هەموو مافێك دوو ژووری هەیە.

هەموو یاسایەك دوو ژووری هەیە.

هەموو پەیڤێك دوو ژووری هەیە.

لەم وڵاتەدا

لەو دوانانەدا

کامەیان پەڕپووت ترو

لە هەتاو دوورترو

دڵتەنگترو

نەنگواز[8] ترو

[8] ئەنگواز: گەلێ سەخت و دژوار.

شێدار تره

ژووری ژنه!

لێره بۆ پیاوەتی خەوشه

له هیچ بۆنەیەکدا له چوونه ژوورەوەدا

له هاتنه دەرەوەدا

ژن پێش خۆی بخات

تەنها لەیەك وەختا نەبێت

که ئەم بەدار ڕاوی بنێ و

ئەویش له پێشیەوه ڕاکات!

ده دەقیقــــە درەنگــــتر گەیـــشتینەوە مالـــــەوە. لەبەردەمی دەرگـای حەوشـەدا، گـوێزان و فلچەی ڕیش تاشین و پشتوێنی قایش و زنجیر و پۆسـتاڵ و ڕانـك و چـۆغەو هـەر هـەموو بنەمالـەی نێرینـە، ڕاوەستابوون و، چاویان سوور سوور و غەزەبیـــــان لێئەباری. گوێزانەکـە وتـی: خواخـوام بـوو. چـەند دەقیقەیەکی تر دواکەون بۆ ئـەوەی خـۆم بتاندەمـە دەست ئەومـنارەیە! فلچەی ڕیـش تاشـینەکە وتـی: عــەقڵی نوقــسان چــۆن ئــەبێ جلــەوی بەدەســت خۆیەوەبێ!.

چونکە مێیە!.
لەسەر زەوی عەقڵی نوقسانە گوڵەباخ
چونکە مێیە.
لە ڕەنگا عەقڵی نوقسانە وەنەوشەیی
چونکە مێیە.
لە دەنگا عەقڵی نوقسانە کزەبا.
چونکە مێیە.
بەڵام لەناو دەنگ و ڕەنگ و بۆنی شمشێرو
شیرو، ڕم و مەنجەنیق و خوێندا
هەر هەموویان عەقڵیان ساغە و
تەواو تەواو
چونکە نێرن!

ئـەو شـەوە غـەمبارییی هـەموومانی بـە توێـژاڵێکی خۆڵەمێشیی داپۆشی. لەبەردەمی باڵا ئاوێنەکەدا مـن و گوارەکان و بازنەکان و ئاوێنە بچکۆلەکەو قەڵەمەکەو شانەکە، لە دەوری یەك کۆبووبووینەوە. سـەرمان نـابوو بە سەریی یەکەوەو بـە ئەسـپایی ڕازەکـانی خۆمـان بـۆ یەکتری هەڵئەڕشت. خانمەکەیشمان لە داخـی ئـەو شـەڕ پێفرۆشـتنەی سـەر لـەئێوارە خۆیـدا بـە ئـەرزاو خـەوی لێکەوت. ئاوێنە بچکۆلەکە وتی: فلچەی ڕیش تاشینی وا بەدو نەگریسم نەدیوە. ئەوە جارێکی تریش پەلاماری ئـەم سـوراوەی داو خـەریکبوو لـەت و پـەتی بکـات، چـونکە لێوەکـانی خـانمی تـۆزێ تـۆخ سـوورکردبوو. شانەکەیش وتی:

ـ بەس نەبوو شانەی ئەو سەرە پووت و ناشیرینە نەبووم!. تاکە گوارەی لای ڕاست وتی: لەم شارە گەورەیەدا تووشمان بوو بە تووشی ئەم ماڵەوە. ئەمە بەدبەختی نییە؟! بازنێکیش وتی: من حەز ئەکەم وردوخاش بم و بەڵام چرۆچاوی ئەو گوێزانە نەبینم!. ماستاراکەیش وتی: ئەرێ بەڕاست هەرچی پیاوە وەك نێرینەکانی ئەم ماڵەن؟! قەڵەمی سوراوەکەیش هەڵیدایە: نا، نا، من قەڵەمێکی نێرینەی باریکەڵەی سەر ڕووتاوەم ئەناسی لەسەر مافی ملوانکە ژنێ دوو ساڵ کەوتە زیندانەوە. لەدواییشدا ئاوێنە بچکۆلەکە وتی: وەرن با ئەو گۆرانیە غەمگینەی چەند شەوێ

لەمەوبەر بۆ خانمە دڵتەنگەکەی خۆمان وت.
دیسانەوە بۆی بڵێینەوە:

خەوتووە. خانمی پاییزە. خەوتووە مانگی زیز.
خەوتووەو توێژاڵێ لە تەمیش نیشتۆتە سەر پێڵوی.
خەوی خێر. ئەی پەری!. خەوی خۆش ئەی ئازیز!.
دەتوخوا بابنووێ و هیچ نەبێ لە خەویا ئازادی ببینێ.
لە خەویا هەڵفڕێو. هیچ نەبێ لە خەویا یارەکەی ببینێ.
دەتوخوا لێیگەڕێن، با دووربێ لەچاوی باوکی خۆی.
با دووربێ لەمماڵەو، لە تانەو دارکاریی برای خۆی
خەوتووە خانمی پاییزە. خەوتووە مانگی زیز.
خەوی خێر. بۆ پەری. خەوی خۆش بۆ ئازیز.

ملوانکەکە ئەیوت: لەو ڕۆژە ناجۆرانەدا، کە ئاوو هەوای ئەم ماڵەو کەشی ئەم ژوورە بە تەواوی ئەگۆڕڕێو هێمنی و ڕووناکیی ون ئەبن و جۆرە شپرزەییەکی مەلاس لە شێوەی قەوزەیەکدا لە دەروونەوە بۆ ڕوخسار پێمانەوە ئەنووسێ. ئەو ڕۆژانەی کە گوشاری چنگ بەدەرزی ئاژنی نێرینە بۆ سەر جەستەی خانمەکەم شالاویان زیاد ئەکاو ئەویش دوای زنجیرەیەك هاوار و زریکەی تیژو پەلەقاژێیەکی بێ ئەنجام ناچار ئەبێ مت بێو بێدەنگییەك لە شێوەی مۆتەیەکی خوێن ساردا سواری سنگی ئەبێ و لەسەر چرپاکەی هەردوو ئەژنۆی ئەنووسێنێ بەسکییەوەو گرمۆڵە

ئەبێ و سەرینەکەی ئەخاتە سەر دەم و چاوی بۆ ئەوەی چاوی لە هیچ شتێ نەبێ‌و کەس نەبینێ. من ئیتر بۆ شەوێ بەچاوی دەنکەکانم ئەو خەوانە ئەبینم کە ئەو ئەیانبینێ: دوێنێ شەو سەعات دووی دوای نیوەشەو خانمەکەم بووبوو بە ئاسکێکی تەنیای دابڕاو لە ڕەوەکەی. لە پیدەشتێکی بەریندا کە گژوگیای پرتەقاڵی و گردۆڵکە نزمەکانی وەك لەگەڵ یەکتردا جێگۆڕکێ بکەن بەیەکدا ئەهاتن و دەنگێکیان لێوە ئەهات کە لە دەنگی لرخەلرخی گای قوربانیی ئەچوون لەوەختی سەربڕیندا. لەو پیدەشتەدا ئاسکەکەمان شڵەژاوو شپرزە بە هەرچوار دەوری خۆیدا، هەڵیئەڕوانی وەك ئەوەی

چـاو بـۆ جووتەکـەی بگێـڕێ. بـەڵام ڕوانینـەکانی پەرت پەرت ئەبوون و وەختـێ ئەگەیـشتە دامێنـی گردۆڵکەکان ئیتر لەوێدا ون ئەبوون. ئاسکی تەنیا لـەدڵی خۆیـدا ئـەیوت "مـن پێـشتر ڕێکـەوتی پێدەشتی لەم جۆرەم نەکردووە، ئەوانیـدی ئاسـایی بـوون. بـەڵام ئـەم پێدەشـتەیان لـە مـافوورێکی سیحراوی ئەچێ، لەوانەیە خودا لەم دەڤەرەدا ژیـان بباتە سەر". ئەوکاتەی لە دڵی خۆیدا ئەم قسانەی ئەکرد گوێی لە فیـشکە فیـشکی مـارێ بـوو کـە لەناو بنچکێکی تەنیـشتیەوە ئەیویـست ئامبـازی بێ. بەڵام ئەم بەقەڵەمبازێکی بـەرزو خێـرا، خـۆی لـەو مەترسییە ڕزگارکردو ئەمجارەیان چووە سـەر

بەرزاییەك كە بەسەر گۆمێكی سووردا ئەیڕوانی.
لەناو گۆمەكەدا، بەلەمێكی بەدیكرد، كە كۆمەڵێ پیاو لەشێوەی باوكی، هەر هەموویان، بەڕیز لەسەر قەراغی بەلەمەكە دانیشتبوون و خەریكی ڕاوە ماسی بوون و قولاپەكانیان بۆ قولایی شۆڕكردبۆوە. وەختێكیش قولاپەكانیان هەڵئەكێشایەوە لە باتی ماسی سەری ئەو كچانەیان پێوەبوو كە ئەوانیش هەر بەشێوە لەم ئەچوون. كوت و مت لەم ئەچوون. ئەم ترساو شوێنەكەی گۆڕی و بەلای دەستە چەپدا وەرچەرخا لەم ساتەدا، هەستیكرد، لەناوكیەوە بۆ بەرەو ژوور ژنەو خۆیەتی و نیوەكەی تریشی ئاسكە.

خۆی بەخۆی وت "ئەگەر سبەینێ ملوانکە ژنەکان بەمجۆرە ببینن. ئەبێ چی بڵێن؟! چاکتر وایە خۆمیان نیشان نەدەم" کە سەری دانەواند. هەر لە بەردەمی خۆیدا شارە مێروولەیەکی گەورەی بەدیکرد. بەڵام مێروولەکان لە شێوەی پیاوی بچووك بچووکدا بوونو نیوەکەی تریشیان لە شێوەی ژنی بچووك بچووکدا. سەرنجیدا، هەرچی مێروولە ژنەکانە خزمەتی مێروولە پیاوەکان ئەکەن. ڕێگاکانیان بۆ پاك ئەکەنەوە، دانەوێڵەیان ئەخەنە بەردەم. قاچە قوڕاویەکانیان ئەسڕن و ئەیانشێلن. مێروولە پیاوەکانیش بەشی زۆریان پاڵیانداوە بە پشقڵەکانەوەو پێئەکەنن و فەرمان

دەرئەکـــەن. چـــاوی لێبـــوو: لـــەبـــــــەر دەروازەی شـــــارەکـــەدا ژنـــە مێرووولەیـــەکیان گـــەمارۆ دابـــوو هەر پەلێکی بەدەست دە مێرووولـەی پیـاوەوە بـوو. ئـەم گـوێی لێبـوو مێرووولەیـەکی جارچـی جـاڕی ئەداو ئەیوت: "لـەوەختی کـاری ناشـەرعیدا و لـە پەنا دەنکـە چـەوێکدا دوو مێرووولـەی نێرومێمـان گرتـــووە و دوای لێکۆڵینـــەوە دەرکـــەوت گونـــاه گونـــاهی مێرووولـە سـۆزانییەکەیە کـە مێرووولــە زوگورتیەکـەی تـەفرەداوە. ئیـستا ئـەمیان ڕەجـم ئەکرێ و ئەویشیان. تـا زسـتانی داهـاتوو زینـدانی ئەکەین!" کـە خانمەکـەم لـە خـەو داچڵەکی سـەعات سێی دوای نیوە شەو بوو. بەڵام سەیر ئەوەبوو کە باش

لێی وردبوومەوە نیوەی ژن و نیوەکەی تری ئاسک بوو!.

لە شەوێکی کووڕبووی دەست و پل تەزیودا، ئاوێنە بچکۆلەکە وتی: بەڕاستی ئێمە لەبەر ئەوەی لەم ژوورە گەرم و گوڕ و خۆشەدا ئەژین، ئاگامان لەشت و مەکە مێینە هەژارو برسیەکانی دەرەوەی خۆمان و ئەم شارە نییە. چۆن ئەژین!. ئێمە ئەگەر بەپێی خۆمان نەگەڕێین و بەچاوی خۆمان نەیانبینین ناتوانین لەو دنیایە بگەین! منیش پرسیم: ڕاستە.. بەڵام ئێمە ئەتوانین چیبکەین؟! قەڵەمەکە دووجار لەسەر یەك پژمی و

لەدواییدا وتی: ئینجا چی لەوە ئاسانترە، ئـەتوانین هـــــەموو شـــەوێ دوای ئـــەوەی خـــانم نووســـت.. هەرجارەو یەکێکمان بەدرزی پەنجەرەکەدا بێت یـان بەبن دەرگاکەدا بچینە دەرەوەو بەدزییـــەوە خۆمـــان بکەین بەو مالآنەدا کە دەرگاو پەنجەرەیان هـەر لـە دوورەوە ئەنالێنن کە چەند کلۆڵ و برســی و ڕووت و ڕەجالن. ڕەنگـە لـە هـەموومان خێراتـر بـۆ ئـەم گەڕان و سۆراخانە، ئەم بولبولە خۆشەویستەبێ کە نـــاوبەناو خانم ئەیدا لەبەرۆکی. بولبولەکـە وتـی: مـن ئامـادەم هـەر ئەمـشەو خـۆم لـە مەدالیاکـەم بکەمـــەوە و بـەبن دەرگاکـەدا بـچمە ئـەودیوو تـا ئەگەمـە حەوشەو ئیتر لەوێوە لەشەقەی باڵبدەم و چ

مـالێکم ویـست سـەردانی بکـەم. هەروایـشیکرد. دوای ئـەوەی خـانم نووسـت، بولبولەکـە خـۆی لـە مـەدالێکە کردەوەو، لەپێشدا بەسکەخشێ ڕۆیـشت هەتا گەیشتە بن دەرگاکەو لـەوێوە چووە دەرەوەی ژوورەکەو ئەوسا جووکەیەکی کردو لەچاوان ونبوو. بەڵام ئێمە تا چەند چرکەیەکیش دەستمان هەر لـە سەردڵمان بوو، ئەترساین لەوەی بەر لـەوەی بگاتـە حەوشـەکە فلـچەی ڕیـش تاشـین و گوێزانـەکان ببیبـنن و بیگـرن و بەپـەڕوباڵی خوێناویـەوە بیهێننـەوە ژوورەوە. تاوەخـت بەسەرچـوایە ئێمـە دڵنیاتر ئەبووین کـە هـیچ ڕووینـەداوە. لەدواییـدا خەو زۆری بۆ هێنـاین و ئێمەیش نووستین.

کازیوەی بەرەبەیان بوو من لە دەنگی خشەخشێ خەبەرم بۆوە کە ڕوانیم بولبولەکە هەر لەبن دەرگاکەوە خۆیکردەوە بە ژووردا و بەڵام سەرتاپای ئاوی لێ ئەچۆڕایەوە. خەریکبوو قسە بکەم. بەڵام ئەو خێرا باڵی خستە سەر دەمم و بە چرپە پێی وتم: وسبە! بچۆرەوە بنوو سبەی شەو ئەوەی دیومە بۆتان ئەگێڕمەوە!.

بۆ سبەی شەو بولبولەکە، لە ناوەڕاستی هەموومانـدا هەڵنیشتبوو، گێڕایەوە: کە لە حەوشەکەوە هەڵفڕیم نمەنمە باران ئەباری گوێم نەدایە، گەیشتمە سەر ئاسمانی ماڵێکی قوڕینی

دەرگا تەنەکە. لە پێشدا لـە سـەرلقی دار ژاڵەیـەك نیشتمەوە. دواتر هاتمە خوارەوەو چـوومە بـەردەمی تاقـە ژوورێکـی بـن هـەناوی ڕەنـگ زەرد. بـەبنی دەرگاکـەدا چـوومە ژوورەوە، لـە سوچـێکدا خـۆم ماتدا. کە تەماشامکرد ژنە ملوانکەیەکی نەخۆش لەسەر جێگە کەوتبوو گیانی ئەدا، سێ زەنگیانـە منداڵەکانیـشی بـە تەنیـشتیەوە ئەکڕوزانـەوەو ئەگریان، زەنگیانەکان داوای نانیان ئـەکرد. داوای نـوقڵ و بووکەشووشـەیان ئـەکرد. ئـەویش گیـانی ئـەداو چـاوی بڕیبـووە دیـوارێکی ژوورەکـەو نـەیئەتوانی هیچ بڵێ. دیمەنێکی دڵ تەزێن بـوو، چەند دڵۆپە فرمێسکێ بە چاوما هـاتە خوارەوە،

کــە تەماشـــای دیوارەکــەی بەرامبەریـــشم کـــرد، بەهەمان شـێوە وێنــەی کـچە کافرۆشـەکە ئـەویش بێدەنگ ئەگریا. هیچ شتێکی نێرینە لـەو ژوورەدا نەبوو، جگەلە وێنەیەکی ڕەش و سـپی هەڵۆیـەکی جامانە بەسەر نەبێ کە ملوانکە نەخۆشەکە چـاوی لێنەئـەتروکان. لـە پڕێکـدا پەرچـوویەك ڕوویـدا، هەڵۆی جامانەبەسـەر لەدیوارەکـە هاتـە خـوارەوەو چــووە پــاڵ ملوانکــە نەخۆشــەکەو خێراخێــرایش دەستی بەقژی زەنگیانەکاندا ئەهێنا. ئەوانیش هەر داوای نـــان و نـــوقڵ و بووکەشووشــەیان ئـــەکرد. ملوانکەکە لـە گیانـەڵادا بـوو. تـا ملـی لاربـۆوە. هەڵۆکەیش مـــــاچێکی نــاوچەوانی کردو ئەوسا

جامانەکەی داگرت و دای بەسەریدا. من ئیتر لەوە زیاتر خۆم بۆ نەگیراو بەبن دەرگاکەدا چوومەوە دەرەوە.

چوونە دەرەوەی شەوانەی مت و موورەکان بەردەوام بوو. ئەو شەوەی قەڵەمی برۆکە چووبووە دەرەوە، بۆ شەوی دواتر گێڕایەوە: کە لێرەوە ڕۆیشتم دوای ئەوەی کڵاوەکەم کردە سەر، بە پەنادیوارەکاندا بەرەو خوار بوومەوە. کەس بە دەرەوە نەبوو. گەیشتمە نزیکی قەراغ شار. چەند دیمەنێکی سامناك بوو، لە چاڵێکدا لاشەی ملوانکەیەکی بێ سەرم بینی. هێشتا هەر خوێنی لەبەر ئەڕۆیشت.

لەبەر خۆوە وتم بۆ؟! ئاخر بۆ؟! لەناکاو لەو لامەوە
تارماییــەکی ســپی دەرکــەوت و بــەدەنگێکی زۆر
خەماوییەوە وتی: من ڕۆحی گۆرانییەکی کوژراوی
"قادر کابان"م. ئەم ئێوارەیە کە دنیا تاریکیی
کرد. باوك و کوڕە خەنجەریٚ ئەم ملوانکەیـەیان لێـرەدا
سەربڕی. تەنها لەبەر ئـەوەی گۆرانیـەکی منـی لـەناو
ماچێکدا بۆ دەزگیرانەکەی ناردبوو!.

چاو بووین و گوێ بووین و شەوانە ئەگەڕاین. ئەچووینە
ناو پەموی ئازاری هێواشی ژنەوە. ئەچووینە ناو ژووری
گریانی درێژی ملوانکەی ژنەوە. نازانین چی بڵێین، غەدرەکان
هێند زۆرن نە دادو نە دادگا و، نە مێژوو، نەخواوەند ناتوانن

بیژمێرن. غەدرەکان، لە شەودا، لەکێلان دێنەدەر. ئەوکاتەی
دەنگ ئەنویَ و ڕەنگ ئەنویَ و
نەهێنی ئەبێتە توونێلی شەوەزەنگ.
ئەو کاتەی. غەدرەکان، دەست ئەکەن بە جوولە، ڕووناکیی
ملی خۆی ئەباتە ناوەوەو تاریکیی سەری خۆی لەودیوی ترسەوە
دەردێنیَ. غەدرەکان تەنهانین، خواوەندیان لە پشتە، شای
شاخ و سوڵتانی زریان و ئاگری نێرینەی دۆزەخ و شمشێری
کولتوروو سمێڵی قەف قەفی داستان و پاردینی بەردینی نەریت و
قامچی چەخماخەی ئەخلاقیان لە پشتە. غەدرەکان نێرینەی ئەم
دنیاو ئەو دنیان. جەڵدەکان مەچەکی حەلاڵیان لەگەڵە.
پەنجەی خواو جوبریل و ئاسمانیان لەگەڵە. چاوبووین و گویَ
بووین و شەوانە ئەگەڕاین. ماڵ نەبوو زریکەی تۆقیوی

ڕەنگێکی مێینەی تیا نەبێ. پرچێکی گرمۆڵەی ترساوی
تیا نەبێ. تیزماڵکێ لەبۆنی ئارەزووی کوژراوی ژنێکی تیا نەبێ.
غەدرەکان لە شەودا لەکێلان دێنەدەر. ئەو دەمەی کە
ڕەنگی خوێن ڕەشە. ئەو ساتەی کە کوێری ئەبینێ و ئەو
دەمەی کە کەڕبوون ئەبیستێ و ئەوساتەی کە تاوان
سەربەستە.چاوبووین و گوێ بووین و شەوانە ئەگەڕاین،
ئەچووینە جیهانی حەرامی ژنەوە، ئەبووینە خۆڵەمێش،
ئەبووینە سەراب و لەدوای خۆ تارمایی ترسێکی ئەبەدی و
سێبەری خەمێکی بەردینمان جێئەهێشت. غەدرەکان
هەمیشە هەر نێربوون. چاو بووین و گوێ بووین و ئەگەڕاین،
دەمامك هەڵبەستوو ئەگەڕاین. هەر شەوەی برینێ
لەجەستەی ئێمەدا ئەڕسکاو، هەر شەوەی هاوارێ لە ئەرزی

حەرامی ئێمەوە هەڵئەساو هەر جارەی لەبەردەم خوایەکدا
گوناهمان ئەوەستاو تەنیا بووین!.

ملوانکەیەکی شێت ئەیوت:
دیارە بەدزی شەرەفەوە.
ئەگەر پیاو سکی لە ژن پڕبوایە
ژمارەی دانیشتووانی ئەم دنیایە
سێ ئەوەندەی ئیستا ئەبوون!

ئـەو شـەوەی سـووراوی لێوەکـە بـۆ گـەڕان و سـۆراخکردن چـووە دەرەوە، ئێمـە هـەموومان شپرزەو دەسمان لەسەر گۆیکەو نقێمی دڵمان بوو.

چونکە بارانێکی بەخوڕی سەر بە کڵاوە دایکردبـوو. ئەترسـاین لـەوەی بارانـاو دزەبکاتـە ناویـەوەو بـە تلیـساوەیی بگەڕێتـەوە!. بـەڵام باشـبوو زوو خۆشیکردەوە. بەهەمان دەستوور، ئەویش بـۆ سـبەی شەو حیکایەتی گەڕان و بینینـەکانی خـۆی بـەجۆرە گێڕایەوە: مـن دەمێك بوو بیرم لەوە ئەکردەوە، بـچمە ماڵانێ کە ئێوە نەچووبن. یان ئـەو سـۆراخانەی مـن شوێن پێی سۆراخەکانی ئێوە هەڵنەگرێ. کارێ بکەم سـەردەق شـکێنبێ و بگەمـە لای ئـەو ملوانکـە بەدبەختانەی کە زۆربەی هەرە زۆری خەڵکی نەك هەر خۆشیان نـاوێن بـەڵکوو بێزیـشیان لێئەکەنـەوەو لـە پەراوێزە هەرە پیسەکاندا دایاننـاون.

خۆ ئەگەر ئاشکرایش بن و بگیرێن، ئەوسا یان پشتاوپشت سواری گوێدرێژیان ئەکەن و خۆڵو دۆیان ئەکەن بەسەرداو شاربەدەریان ئەکەن یاخود هەر یەکسەر سەریان لەلەشیان جیائەکەنەوە. ژمارەی ملوانکە لەش فرۆشەکان لەزیادبووندا بوو. سێ چوارێکیان بەدزییەوە لەگەڵ دوو کەشیشدا کە گوایە مێردی دووانیانن، لەخانوویەکی چەپەکی قەراغ شاردا ئەژیان. من دەمێک بوو لە تاقیبکردندا بووم. ناونیشانی تەواوم وەرگرتبوو. دوێنێ شەو یەکەمجار ڕوومکردە ئەوێ. من وەك ڕۆژنامەنووس و پەیامنێری ڕۆژنامەی "زریکەی ژنان" خۆم پێناساندن.

سـەرەتایش بـەڵێنی ئـەوەم پێـدان، نەشـوێن و جێگایان ئاشکرا بکەم و نە ناویـشیان بـەرم. دوای ئەوەی دڵنیابوون بڕوایان پێکردم ئینجا بە تەواوی دڵـی خۆیـان بـۆ کردمـەوە. ملوانکەیـەکی چـاو بەکلی دەم و لێو قوتی چەناگە چاڵیان کـە هـەر بەقسەکانیدا دیاربوو، زیت و وریایە، وتـی: ئـەزانم ئیستە ئەپرسی بۆچی ئـەم کـارە ئەکـەین. منـیش ئەمـەویٚ بـەکورتی پێتبڵـێم: لەبەرئـەوەی برسـی و ڕووت و ڕەجاڵ بووم.. برسـی.. برسـی.. تـۆ ئـەزانی برسێتی چییە یـان هـەر لەسـەرت خوێندۆتـەوە؟! ملوانکەیـــەکی تریـان کە بەشێوەو ڕەنگ و ڕوودا دیاربوو کە چەند ساڵێ لەوانیدی بەتەمەن تر بێ و

هەندێ لە دەنکەکانیشی کلۆر بووبن. جگەرەیەکی داگیرسان و وتی: هەر یەکەو چیرۆکێکی هەیە. من گوێزانە حەشیشە خۆرەکەی مێـردم پـاڵی پێوەنـام بۆ ئەم کـارە!. ئـەوە حیکایـەتێکی درێـژەو ئێـستا ناگێڕدرێتەوە!. بەڵام گوێبگرە: من سەربوردەیەکی ڕاستەقینەی خۆمت بۆ ئەگێڕمـەوە. بـەر لـە چـەند ساڵ کە دیارە لەئێستەم جـوانتر بـووم. یـەکێك لـە مـشتەریە گـەورەکانم، دەمـانـچەیەکی بەڕێوەبـەری ئاسایـشی دەسـك زێڕینـی ئـەم شـارەبوو. زوو زوو ئەچووم بۆلای، لەیەکێك لـە کابینـەکانی حەوشـەکەدا دایئـەنام. جـاری وا هـەبوو بـە هەفتـە لـەو شـوێنەدا ئەمامەوە. منیش زۆرجار بۆ بێتاقەتی لەپەنجەرەی

کابینەکـەوە تەماشـای دەرەوەم ئـەکرد. ئـای کەشـتی سەیرم ئەبینی. زۆرجار بەدزییەوەو لـەناوەختا کەسـانی وا خۆیان ئەکرد بە ژووردا لەتاودا مووی سەرم ڕاسـت ئەبوونەوە. مـن تـاك و تـەرام لێ ئەناسـین: قەڵـەمی مێزەر بەسەر، ئەوانەی نوێـژ لەسـەر داوێنیـان ئـەکرێ قەڵەمی قات لەبـەری بۆینبـاخ بەسـتوو کـە هەنـدێ جار گۆڤارێ یان ڕۆژنامـەیەکیان لەبن هەنگڵدابوو. کڵاوو جامـانەی نـەجیب زادەی ئەشـراف. خەنجـەری بەرپشتێنی قەف قەفی کوردی. شووشە عـەترەگران بـەهاکان. تەنـدەرە مـوقاویلـەکان. تەزبیحـە سـەدو یـەك دەنکێکـان. شـەجەرەی شـاڵ سـەوزی ڕیـش نوورانی. ئەوانەی بە پەنجا پشتێ خۆیان ئـەبـەنـەوە

سەر عەسای ئیمامە گەورەکان. بەڵام لە هەمووی سەیرتر، هەر دەپانزە ڕۆژ جارێ. ملوانکەیەکی قەڵەوی کەمێك پان و پۆڕو کەمێکیش ئەگریجە سپی. ئەویش بەدزییەوە خۆی ئەکرد بەژووردا و یەکسەر بۆلای دەمانچەی بەڕێوەبەر. ئەم ملوانکەیە ناسراوبوو. لەوەیش دەرچووبوو ملوانکەبێ بۆ ڕابواردن و کاری سێکسی. نا، بەڵام خەریکبوو مێشکم ئەتەقی. ئەمە لەوە ئەچوو، سروودێکی وەك "ئەی ڕەقیب" ناوبەناو خۆی سەردانی ئەی ڕەقیبەکەی بکات! ئەبێ کاری ئەم بەو چیبێت؟!. من ئەمزانی کێیە ناوێرم و نایشمەوێ ناوی بەرم. وا وتیشم کێ بڕوا بەملوانکەیەکی

سـوزانی وەك مـن ئـەكات بـەوجۆرە باسـی ملوانكەیەكی شـەریفی شۆڕشـگێڕ بكـات! مـن ئیستە و ئەوسایش نەمزانی ئـەم نەهێنییـە چییەو بۆچـی.. حـەز ئەكـەم بـۆ یەكـەجار نەهێنییـەكی تریـشت لا بـدركێنم. ئەوسـاڵەی چـل قەڵەمـە بچوكەكانیان گرت و هێنایانن بۆ ئـەوێ. مـن لـە كابینەكـەدا بـووم. ئـەو شـەوە منـی سـۆزانی تـا بـەیانی لـە نـاو ئـەوان تلامـەوە. بـەڵام هـیچ دەسـەڵاتێكم نـەبوو ئەوەنـدە نـەبێ كـە بەدزییـەوە بۆیـانبگریم. بـەڵام ملوانكەیـەكی تـری وەك خـۆم لەمن ئازاتر بوو. بە چەند شەوێ دوای مـن لەگـەڵ بێریەی ئەفسەرێكی ئەوێدا لە ژوورێكدا ئەبن.

خەریکی خواردنەوەو ڕابواردن ئەبن. ئەم ملوانکەیە دووساڵ پێشتر دە دەنکی نزیکی کەس و کاری برابوون و بەر ئەنفالەکان کەوتبوون. ئەم ملوانکەیە لەدوای ئەو کارەساتەوە هەمیشە مات و غەمگین بوو. ئەو شەوە بێریەی سەرخۆش دەرمان خوارد ئەکات و هەریەکسەر بۆ ڕۆژی دوایی لەم شارە هەڵدێ و ئەچێتە شارێکی تر و خۆی ون ئەکات. بێریەکەیش دوای دوو ڕۆژ ئینجا ئەمرێ. ئیتر ئەو هاوڕێیەم نەگەڕایەوەو نەمان بینیەوە، تا مانگێ لەمەوبەر ئەو وەختەی کە ئیتر ئەمنە سوورەکە کەوتبووە دەست دارهەنارەکان!. ئەزانی ئەو ملوانکەیە کێیە؟! ئا ئەو چاو ڕەشە قەد

باریکەیـە کـە لـە دەسـتە ڕاسـتتەوە دانیـشتووەو قـسەناکات. ئـاوڕێکم لـەو ملوانکەیـە دایـەوە. بەسـەری گێـژو وڕەوە لەماڵەکـە چـوومە دەرەوە. ئینجا ڕوومکردە گەڕەکێکی تر خۆمکرد بە ماڵی ملوانکەیەکی بێزراوی تردا، لەوانەی هـیچ کەسـێ خۆشیناوێن، لەوانەی ڕازیبـوون ژیـان لەگـەڵ ئـەو جامانە و شەرواڵانەدا بەرنەسەر کە ساڵەهای سـاڵ پێش حەربەکان ئەکەوتن و ئەیانبردنـە سـەرکانی و جۆگەی ڕەوە ئاسکەکان یان ئەیان بردنە سەر کونە شاخی هەڵۆکان. پێمـوت: تـۆ وەك ملوانکەیـەکی شـەریکی عـومری ئـەو جامانـەو شـەرواڵانە چـی ئەڵێیت؟. دەنکـەکـانـی چـاویـان داخسـت و

بـەدەنگێکی نـزم وتـی: بەڕاسـتی مـن بـە خـۆم و دەنکەکانمەوە شـەرمـەزارین. خـەڵکی هەرچـیەکمان پـێ بڵـێن ڕاسـت ئەکـەن. بـەڵام ملوانکـە چ دەسەڵاتێکی هەیە؟! مـن هـیچ داڵدەیـەکم نـەبوو. هەر ئەبوو لای ئەو بمێنمـەوە. هـەروەها وتـی: مـن زۆر درەنـگ بـەئاگا هاتمـەوە. وەك لـە خـەوێکی ناخۆش خەبەرم بووبێتەوە وابوو. پێشتر نەمئـەزانی دنیا چییە؟! وەختێکیش شووم بەم جامانەیـە کـرد واخۆی پیس نەکردبوو. بەڵام دوای ئەوەی ئەو هەموو ملوانکـەو گـوارەو زەردوو سـوورانە بـەرەو خـوار کرانەوە، بەوانەی گوندەکەی خۆیشمانەوە، ئەوسا وریا بوومەوەو زانیم من لـەکوێم و جـامـانەکـەی

منیش چەند تاوانبارە. بەڵام پاش چی؟! چونکە من ئیستا لەئاست سەدان ملوانکەی بێوەژن و کلۆڵدا ناتوانم سەر هەڵبڕم و نایشزانم چی بڵێم!.
کە لەوێ هاتمە دەرەوە، لە ڕێگا بیرم لەو ملوانکانە ئەکردەوەو لەدڵی خۆمدا ئەموت: باشە چی بەو ملوانکە سۆزانییە بڵێین کە بێریەکەی دەرمان خوارد کردوو چۆن ناوی بەرین؟! بۆ نموونە پێی بڵێین سۆزانیەکی شەریف؟!.. ئەی چیش بەو ملوانکە قەڵەوە گوایە شەریفەیش بڵێین کە ژێر بە ژێر یەکێك بووە لە دۆستە نزیکەکانی دەمانچەی بەڕێوەبەر؟ چۆن ناوی بەرین؟! چی پێ بڵێین چی؟!

ملوانکەیەکی سۆزانیی

لەسەر شەقامێکی گشتی

کراسەکەی هەڵدایەوەو هاواریکرد:

من هەر جەستەی خۆم ئەفرۆشم

هەر خۆم و بەس!.

بەڵام لەسەر ئەم شەقامە، ئەیانبینم

تیاتاندایە جەستەی شاخ و جەستەی

دەشت و، جەستەی باخچەو

جەستەی هەتاوو بارانی

فرۆشتووەو

بێدەربەستیش لەسەر کورسی

شەرافەتی ئەم وڵاتەیش

دانیشتووە!.

تۆ منی یان من تۆ؟! یان کەسمان کەسمان نین؟!
غەریبە ڕۆحی تۆو غەریبە جەستەی تۆ، بەماڵت و،
وڵاتت و بەدنیا. مرۆڤی و مرۆڤ نیت. عەدەمی و
عەدەم نیت. ڕووناکیی لە ڕەحمی تۆوە هات،
لێبوردن شەماڵی دەنگت بوو، دایکیشی و دایکیش
نیت. تۆ نیوەی بارانی کوژراوی و تۆ نیوەی
هەتاوی سەربڕراو، هەمیشە و هەمیشە ئاوێنەی بەردەمی
وەرزێکی خوێناویت. خوداوەند پێی وتی: تۆ
بەهەشت وا لەژێر پێتایەو بەڵام پێی نەدایتێ بۆئەوەی
پێی بڕۆیت بۆ ئەوەی پێی بگەیت!. (با)ی نێر

دێ و وئەترنێ. ئاوی نێر بۆ گێژەن ئەتبات و ئاگری
نێر لە مێرگت بەر ئەبێ. هەروا بوویت لە "لەوحی مەحفوزدا"
زەعیفەو عەقڵێکی نوقسان و جارییەو سەبایەی بەشمشێر
بۆ نووسیت. تۆ هەیت و تۆ نیشیت.
بۆ ناوجێ تۆ هەیت و بۆ مەنجەڵ تۆ هەیت و بۆ
دەنگ و بۆڕەنگ و بۆ جووڵەیش تۆ قەت نیت!.
تۆ منی یان من تۆ؟! یان کەسمان کەسمان نین؟
قولانجێ جیاوازی لەنێوان لەشماندا ئەوەندەی جیاوازی
نێوانی پاکژی و گەندەڵی گەورەبوو. هی منی،
تاپۆمی، کلیلی ئەبەدیی لەشی تۆ وا لەناو
مشتمایە. ڕۆژانە بەزەییت بەکەوچك ئەدەمێ.
بۆ ئەوەی بمێنی و شەوانە بۆ حەز و شەهوەتی داگیرساو

لەلامبی. مردوویت و نەمردوویت. ئەدۆییت و
من سەرم بێ گوێیە. ئەدوێم و تۆ ئەبێ ئەندامی
گشت جەستەت هەر گوێ بێ. بینینت لای چاوی
خۆت نییە و لای چاومە. چاوی تۆ هەر ئەبێ بە تەنها
خەریتەی پیاوەتیم، غەزام و غەزوەم و
غەزەب و غروری سرمدیم ببینێ. چەند جوانی
دەستەمۆی مێژوومی و چەند ڕژدوو بێ خێریش
ئەو ڕۆژەی بتەوێ خۆت بیت و یاخی بی. تۆ منی
یان من تۆ؟ یان کەسمان نین؟.

چەند مانگێ تێپەڕی و ملوانکەی لەش شین و
چاو سەوز یان ڕۆژانە لەملی خانمدا بوو، یان

لەگــەڵ دەســـتە خوشــکەکانیا لەبــەردەم ئاوێنــە گەورەکەدا دائەنیشت و گوێی لەوان ئەگرت. بەڵام خۆی زۆر کەم ئەدوا. شەوێکیان بیری لــەوە کــردەوە کە ئیتر کاتی خۆی بەفیڕۆ ئەداو لەهەر دەرفەتێکدا بێــت ئەگــەر بەچــەند دێــڕێکیش بــووە وردە وردە بیرەوەریەکانی خۆی بنووسێتەوە. بــۆ ئــەم کــارەیش پێویستی بە یارمــەتی قەڵــەمی برۆکــە هــەبوو بــۆ ئەوەی ئەم چــی وت ئــەو بینووســێتەوە چــونکە لــە ڕاســتیدا مــلوانکەکــە ئەگەرچــی بــەدەم و پــل بــوو بەڵام بۆ نووسین و داڕشــتن ئــەو توانایــەی نــەبوو کــە قەڵــەمی برۆکــە هــەیبوو. ئــەو کەمــە خوێندنــەوەو نووسینەی ئەیشیزانی هەر قەڵەمەکە فێری کردبوو.

دوای دوومانگ، دەفتەرێکی سی لاپەڕەیی ئـەم دیـوو ئەودیو بـەو بیرەوەریانـە پـڕ کـردەوە کـە ڕۆژانـە خـۆی ئەیبینین یان ئەیبیستن. ئەگەرچی هەندێ جار ئەوەیش نە ئەلوا قەڵەمەکە ئامادەبێ، لەبەر ئەوە یادەوەریەکان پچڕپچڕبوون، لەگـەڵ ئەوەیـشدا خوێندنـەوەیان تـام و چـێژی تایبـەتی خۆیـان هـەبوو. لەلایـەکی تریـشەوە نـاکرێ بـاس لـەو ڕاسـتیە نەکـەین کـە لـەوەختی نووسـینەوەدا قەڵـەمی برۆکـە لەخـەیاڵ و فانتازیـای خۆی تێکەڵ بـەو بیرەوەریانـە ئـەکردو سـەرلەنوێ ئـەو قسانەی ئەوی هەر هەمووی هەڵئەشێلایەوە.
ئـەو شـەوە ملوانکەکـە ویـستی و حـەزیکرد ئـەوە بـزانـێ کـە ئـاوێنە بچکۆلـەکـەو گوارەکان و

بازنەکانو سوراوی لێوەکەو شووشەی بۆنەکەو شانەکەو ماسکاراکەو دەفتەرە گچکەکەی ژمارەی تەلەفۆنەکان ئەوانیتریش ڕاو بیروبۆچوونیان بەرامبەر بەو بیرەوەریانە چۆنە.. لەپێشدا ملوانکەکە کەمێ قسەیکردوو، زۆر سوپاسی قەڵەمی برۆکەی کردو وتی: ئەگەر ئەو نەبوایە ئەم بیرەوەریانە ڕووناکییان نەئەبینی. ئیتر هەموو گوێ قوڵاغ بوون و ئەوسا قەڵەمەکە دەستیکرد بە خوێندنەوەی یادەوەریەکان:

ئەمڕۆ ساردە نەك لەدەرێ
تا لە ناو گیانی ئێمەیشدا بەفر ئەبارێ.

خانم خەریکی نووسینەو
لەژێر چاودا وشە تەڕەو
قژیش کەوتۆتە سەر دەفتەر
عەشق شیعرەو
شیعریش خانم
بۆیە ئەوەتا یەکەمیان
ئەڵێی مۆمەو دووەمیشیان
بۆتە مۆمدان.
خەمی سپی ئەبارێت و
ئێمەیش لەم دیو پەنجەرەوە
کلووی خەمەکان ئەژمێرین.
بەداخەوە

ئەمڕۆ عەسر ملوانکەیەکی دراوسێی
جوانی هاوڕێم
لەم بەفرەدا
خۆی سووتان و بوو بە ڕەژوو
لەبەر ئەوەی ڕازینەبوو
بیدەن بەپیرە چەقۆیەك!.

ئەمڕۆ دڵم وەك دڵی سێوە لاسوورەیەکی ڕوومەت بە ئاونگ، خۆشە. چونکە یەك شەممەی داهاتوو، ئەچین بۆ ئەو ئاهەنگە ڕەنگاڵەیەی کە لە هۆڵی "ترێ" ساز ئەکرێ و بڕیاروایە ملوانکە شاعیرەکان شیعری مێینەی خۆیان بخوێننەوە. وەك ئەڵێن لە نێو ئەو

شیعرانەدا شیعری یاخیبووی ئەوتۆی تێدایە کە سوارە نێرینە لە خۆباییەکان لەسەر زینی دەسەڵات ئەهێنینە خوارەوە. دڵم خۆشە. هەوڵئەدەم ئەو ڕۆژە ملوانکە شاعیرەکان لەنزیکەوە بناسم و بۆ یادگاریش چەند وێنەیەکیان لەگەڵدا بگرم!.

پەڕێك بەدەم (با)وە ئەیوت
دەنووکی نێر
لەجەستەی مێی کردوومەوە.
شایەتێکم سپی سپی
ناوەستم تا

لەسەر شانی پاکی خودا

ئەنیشمەوە!.

۞

نەفرەت ئەڵێ: لەم جەهلستانەی ئێرەدا

هێشتا "مێ" لەسەر کاسەیە

کە من ئەبم بەقوماتەی!

۞

شەقام ئەڵێ تامێینەم بەشەو و ڕۆژ

ئازادانە پێدا نەڕوات

وا ئەزانم شەقامێکم دەست و قاچێکم نوقسانە.

ڕووبار ئەڵێ تامێینە ئازادانە خۆی لەئاوم هەڵنەکێشی

وا ئەزانم ڕووبارێکم نیوەی شەپۆلم نوقسانە.

بادە ئەڵێ تامێینە ئازادانە نەمنێ بەلێوی خۆیەوە
وا ئەزانم بادەیەکم نیوەی چێژەکەم نوقسانە.
عەشقیش ئەڵێ تامێینە ئازادانە دەم ئەخاتە ناو دەممەوە
وا ئەزانم من عەشقێکم نیوەی دەم و
نیوەی ماچ و نیوەی دوارۆژم نوقسانە!.

بەڕاستی خانمەکەم بەردەوام بەخۆیەوە نامبەستێتەوە. ئازادیم بەسنگیەوە گرێ نادات. هەندێ جار. وەك بیەوێ پشوویەك بدەم نەبادا وەڕس بووبم، دامئەکەنێ بۆ ئەوەی لەژوورەکەداو لەگەڵ دەستە خوشکەکانما بە ئارەزووی خۆم قسە بکەم. یان گۆرانیی بڵێم. یان خۆم ڕووت و قووت بکەمەوە.

بەکورتی لەگەڵ خۆیدا نامبا بۆ هەموو شوێنێ. هەتا ئیستە تەنها جارێك لەگەڵ خۆیدا بردوومی بۆ قوتابخانە. من زیاتر هاوڕێی دوای دەوامی ئەوم!

ناخۆشترین ڕۆژی من، دوێنێ عەسر بوو. بەرلەوەی ژوورەکە بەجێبهێڵین. خانم دەستی بردوو ملوانکەیەکی دیکەی بەسەر مندا کردە ملی. دڵمگیرا. هەر لەیەکەم ساتەوە هەستمانکرد کەسمان لەگەڵ کەسماندا ناتوانین بگونجێین. ئەو چەند سەعاتەی لە دەرەوە بووین هەر شەڕە دەنووکمان بوو ئاگام نەلەخانم و نە لە خۆیشم نەمابوو. ئەم ملوانکەیە هەر بۆڵەبۆڵی بوو دووسێ

جـاریٚ تیٚـك ئـالاٚین و قـژی یـەكترمان ڕاكیٚـشا. وەختیٚ گەڕاینەوە ماڵـەوە هـەر دووكمـانی لـەملی خـۆی دامــاڵی و ئەوسـا هەناسـەیەكی ڕەحـەتیم هەڵكیٚشا. باشـبوو ئـەوی فڕیٚدایـە چـەكمەجەكەی خوارەوەو منیـشی لەبـەردەمی ئاویٚنـە گەورەكـەدا دانایەوە!

لەقوتابخانەبووین. كـە زەنـگ لیٚیـداو قوتابییـەكان چـــوونە پۆلەكانیانـــەوە. ئیٚمـــەیش چـــووینە پۆلیٚكیانـەوە. خـانم شـیعریٚكی نیـشتمانی بـۆ قوتـــابیەكـــان شیئەكـــردەوە بـــــەردەوامیش بـــەژوورەكـــەدا ئەمسەرو ئەوسەری ئەكرد. كیژۆڵە

ملوانکەیەکی هەژار، ئەو چاوەی تێبڕیبووم نەی ئەتروکان. ئەمزانی حەزی لێکردووم و خۆزگەیەتی بمکاتە ملی. بەڵام من چ دەسەڵاتێکم نەبوو. کە زەنگی چوونە دەرەوە لێیدا. لەبەر دەرگاکەدا منی گرت و دەستێکی بەقژما هێناو ماچێکی کردم بەڵام خانم زۆر لەسەرخۆ دەستی لابردوو بەدەم زەردەخەنەیەکەوە پێی وت: گیانەکەم بچۆ شیعرەکە لەبەرکە!.

۞

کە بەسەر پلیکانەکاندا سەرکەوتین لەنهۆمی یەکەم و بەدەستەڕاستدا خۆمان کرد بە ژوورێکی درێژکۆلەدا نزیکەی دە ژنە ملوانکەیەك لەسەر

دوو ڕیز کورسـی دانیـشتبوون و چـاوەڕوان بـوون. ئێمـەیش ژمارەکـەی خۆمـان بەدەسـتەوە بـوو. ملوانکە ژنـەکان هـەموویان دڵتـەنگ و غـەمبار دیاربوون. ئەگەرچـی هەنـدێ ڕۆژنامـەو گۆڤـاریش لەسەر تەپڵەکەکانی تەنیشت دانرابوون بەڵام جگـە لە خانمەکەم کەسیان خەریکی خوێندنـەوە نـەبوون. لەملوانکەی ملی خانمێکی تەنیشتم پرسی: خێـرە چیتانە؟! زۆر بە ئەسپایی وەڵامی دایـەوە: هەشـت ساڵەو بەڵام منداڵمان نابێت!. مـن ئـیتر نـەمزانی چی بڵێم و بێدەنگ بووم. ئەوانەی پێش ئێمە یـەك لـەدوای یـەك هەسـتان، سـەعاتێ زیـاتر بـوو لـە چاوەڕوانیدا بووین. لـەدواییدا کچە ملوانکەیەکی

ئێسك سووك كە لە پشت مێزێكی بچووكەوە دانیشتبوو بەدەنگێكی باریك وتی: ژمارە یانزە. ئەوسا هەستاین و چووینە ژوورێكی تر. ملوانكە پزیشكەكە دوای ئەوەی هەندێ پرسیاری لە خانمەكەم كرد من و كراسەكەی بەخانم داكەندو پێی وت: لەسەر ئەو مێزە ڕاكشێ. ئەوە یەكەمجار بوو لەشی خانمەكەم ئاوا بە ڕووتی ببینم. لەشێكی سپی و سۆڵ و خاڵێكیش لەشێوەی گوڵێكی قاوەییدا كەوتبووە خوارناوكیەوە. من كەوتبوومە سەر مێزێكی تر كە ئاوڕم دایەوە، سرنجێكی نێری لووت درێژ هەر خەریكی ملە قوتێیەو ناو بەناو خۆیشی لەمن هەڵئەسوێ پێموت: ئەوە چیتە تۆ

نابـێ لێرەبـی! وەك گاڵتـەم پێبکـات وتـی: تـۆ نەزانی.. ئێمە مەحرەمین مـەحرەم!. پـاش تـۆزێکی ترش ئەبینی ئەگەمە کوێی خانمەکەت!. ئینجـــا چاوێکیشی لێداگرتم و ئیتر من لەتەریقیدا سـەری خـۆمکرد بـە ژێـر پـەڕەی کلینکـسێکی سـپیدا. لەڕاستیدا ئەوە یەکەمجار بوو ملوانکـەی پزیـشك و ژووری پشکنینی ملوانکەی نـەخۆش ببیـنم. بۆیـە خواخـوام بـوو دەقیەیـەك زووتـر ئـەو عیادەیـە بەجێبێلم.

ئـەمڕۆ لـە زەماوەنـد بـووین. خزمێکـی نزیکـی فلچەی ڕیش تاشینەکە ژنی هێنابوو. ئیتر ئـەوەندە

هەڵپەڕیم و ئەوەنـدە هەڵبـەزو دابـەزمکرد هـەموو دەنکەکانم ئارەقی شین و مۆریان دەردا. وەی لـــە هـەموو ئـەو چـاوە نیّرانـەی لەسـەر مـن بـوون. خۆجارێ کراسێکی خەت خەتیان تیـابو ئەچـووینە هـەر شـوێنێ بەدوامانـەوە بـوو. تـا لەدواییـدا ملوانکـەی دایکـی بووکـێ پێـی زانـی و لێـی ڕاپـەڕیو پێـی وت: واز ئـەهێنی یـان بـچم لیـسە پۆلیـسەکانت بـۆ بانگبکـەم؟! مـن ئـەم قـسەیەم پێناخۆش بوو. چونکە هەڕەشەکردنی تێدابوو!

دەمەو عەسری ڕۆژێکی تەڕوپاراوو بەبریق و بـاقی بەهار، لەگەڵ خانمەکەمدا چووین بۆ ماڵی دەستە

خوشكێكی خۆشەویستی، دوای ئەوەی دانیشتین و زەردەخەنەو بۆنی بەهار تێكەڵی یەك بوون و ژوورەكەمان بوو بە ژووری دڵنیایی و خۆشەویستی. هەردوو خانمەكە نهۆمێك لەسەروو منەوە كەوتنە قەسەكردن. بەرامبەر منیش لەبانێژەی گەردنی خانمی خانەخوێدا دوو ملوانكەی دایك و كچ بە تەنیشت یەكەوە پاڵیان دابۆوەو لەگەرمەی دەمەتەقێ و گفتوگۆدا بوون و ئاگایان لەدەوروبەر نەمابوو، وەك ئێمە نەبینن وابوو. قسەكانیان سەرنج ڕاكێش بوون. بۆیە منیش بە باشی گوێم لێگرتبوون. ئەیانوت:

ملوانکەی دایك: ئای کچەکەم! تۆیش وەکوو من

ئاوێنەی مێیت و تەماویت!.

ئەستێرەی مێیت و کزکزیت.

هەرکوتومت لەشەوگاری پرچی خۆمی.

کچم بەختت

لە ڕەنگی تەنیایی منە.

چوویتەوە سەر زریکەم و

چوویتەوە سەر نسێکەم و

دەم و چاوت بەپچووکی

دەم و چاومەو، من ئەزانم

بەژنیشت هەروەکوو بەژنم

درەختێکە لەگریان و

من ئەزانم
لەمەیش گەورەتربی کچم
هەرگیز هەرگیز
ڕۆژێ نایە
گوڵێ بۆ پێکەنین بگری!
ملوانکەی کچ: بەلام دایە!، من نامەوێ
لەتۆ بچم و
لەبیرکردنەوەی تۆ بچم و
من نامەوێ بچمەوە سەر
نسێکەت و
بچمەوەسەر شەوی پرچت و
جێپێکانی هەمان خەمی تۆ هەڵگرم.

من نامەوێ نسێ بم و

وەکوو باڵندەی کەسیرەیش

تەنیا بمرم.

من ئەمەوێ بەجیا بڕۆم

جیاواز بفڕم!.

ملوانکەی دایک: بەڵام کچم تۆ هەرمنی

تۆ هەر لەم جەستەی نەفرەتەو

هەر لەم ئاوێنە شکاوەی بەختی منی

هەر لەم بارانە کوژراوەی

ڕۆحی منی

تۆیش هەر ژنی!

ملوانکەی کچ: نا نا دایە! من نامەوێ لەتۆ بچم و

جەستەی من جەستەی تۆ نییەو

ئەو ئاوێنەیە ئەگۆڕم و

ئەو دەم و چاوە ئەگۆڕم و

سیمای تازە ئەدۆزمەوەو

دەنگی تازەم ئەدۆزمەوەو

جارێکی دی بەژنی خۆم و

سەری خۆم و ئومێدی خۆم

لەزەمینێکی بەیاردا ئەڕوێنمەوە!.

ملوانکەی دایك: ئاخر کچم

تارومارەو

لوورە لوورەو

شیرو شمشێر لە غاردان و

چواردەوری منَ چۆڵ و هۆڵەو
تۆیش پرسیارێکی سەرکێشی و
ئەوەی ئێجگار زوویش ئەکوژرێ
هەر پرسیارە!

ملوانکەی کچ: وایە دایە!.
بەڵام ناکرێ
ئاخر ناکرێ لەچاوەڕوانیی مردندا
منیش وەك تۆ
زەلیل وەکوو دەستەکانت و
زەلیل وەکوو پرچەکانت
لەبەر دەرگای بێدەنگیدا
هەڵتروشکێم تا مردن دێ

نا نا دایە من ئەمەوێ

جیاواز بژیم

جیاواز بمرم!

ملوانکەی دایک: بەڵام کچم

ئەی پەرەسێلکە جوانەکەم

تۆ لەم وەیشوومە تووشەدا

چیت پێئەکرێ؟!

ملوانکەی کچ: هەرچیەک بێ و شتێ بڵێم

"باو" نەیەوێو

"باو" بێزارکا.

هەرچیەک بێ و شتێ بکەم

دەنگ بشڵەقێ و ڕەنگ بشڵەقێ و

هەرچییەك بێ با بچووك بێ

با بەردێك بێ و پرسیارێك بێ و

بەڵام ئازا

یەخەی ئەم نێرە نەریتەی

ئێرە بگرێ!

هەرچییەك بێ!!

دایك: ئاخر كچم تارومارە

لەم ڕێی هات و نەهاتەدا

نایەیتەوەو بزر ئەبی و

بۆ خۆت ئەبی بەسەرابێ!.

ئاخر كچم لەم بەستەڵەكی عەقڵەدا

چیت پێئەكرێ!.

کچ: نەخێر دایە من نامەوێ
هەرگیز تۆبم. تەماشاکە:
سەراب هەیە و غوبار هەیەو
ئەوەی کە نییە هەر ژنە
ئەوەی کە ونە هەر ژنە
لێرە بەدواوە پەروانەم، بەڵام دایە
وەختێ کە پەروانە هەبوو.. سووتان هەیە!
هەورەژنم؟! قەڵەمی مێم؟! بەڵام دایە
قەڵەم چییە کە نەنووسێ و مرۆڤ چییە کە نەپرسێ.
ئاخر دایە بۆ سبەینێ و بۆ کچەکەم
من نامەوێ هەمان میراتی بێدەنگیی
بۆ جێبێڵم.. من نامەوێ

وەك تۆ بڵێم، وەك تۆ بكەم
وەك تۆیش بمرم!.

ئەمڕۆ مێزەرێكی گەڕەك
دوو سێ كەڕەت
تەندوورەی كورت و كراسی
بێ قۆڵی هەر هەموومانی
فڕێدایە ناو دۆزەخ و
وەك جلە سەگ
وەك جلە عار
گۆشتی بەراز

گشت مێینەی بە نەفرەت کرد.
ئەمڕۆ منارەکەی گەڕەك
هەر بە پەنجەی شایەتمان
ملی هەمووومانی گرت و
بردینی تا
پێشکەشی کردین بە شەیتان!

◈

ئەمڕۆ هەتاوێکی خۆش بوو
لەگەڵ خانم چووینە دەرێ
بۆ ناوبازاڕ
دوکانەکان شلەژابوون
درەختەکان شلەژابوون

پرسیارمانکرد لەقەڵەمێکی ڕێبواری
ناو گوزەرێ
وتی: لێرەو بەر لە قەیرێ
هەندێ گوێزانی ئیسلامی دەم تیژ دەم تیژ
لەم ناوەدا ڕاوەستابوون
هەر پاووپووزێکی ڕووتی شیعرو یاخود
ئاوازێکی کراس کورتیان
بدیبایە
ئەیانبڕین.
بۆیە ئیتر من و خانم نەوەستاین و
بەرەو سەرێ هەنگاومان ناو
یەکسەر گەڕاینەوە ماڵێ!

ئەمڕۆ لە نوێژی جومعەدا
کتێبێکی عیلمانیان دیبوو
ئەویش لەگەڵ جەماعەتدا
چووبووە سوجدە!
بەرماڵێکیش پێکەنیبوو
پێی وتبوو:
چاکەتی خۆت و پانتۆڵ و عەینەکەکەت
بڕوا ناکەن بەم تەمسیلە
چ جای ئێمە!.

ئەمڕۆ ئێمە هێشتا لەخەو هەڵنەسابووین
دیسانەوە فڵچەی ڕیش تاشینی ماڵێ

هاتە سەرێ و
کەوتە گەڕانی چەکمەجەو
ناو دۆڵاب و ژێر سەرین و
هەرچی سیدی و شریتێکی (با)و شەپۆل و
مەل و پەپوولەو ئاو هەیە
هەموویانی کۆکردەوەو
هەر بە باوەش گشتیانی برد
بۆ ناو توونی حەمامەکە!.

ئەمڕۆ لەگەڵ
دەستە خوشکەکانی خۆمدا
لەباخچەیەك، کۆبووینەوە

بڕیارماندا سەردانی "لەچکەکان" بکەین

پێیان بڵێین:

ئاوو هەتاوو مانگە شەو

کلووی بەفر، دەنکە تەرزە

سروەو جریوەی ئەستێرەو

شەبەنگەکان

نمەی باران

هەر هەموویان لێیان زیزن

چونکە ئەوانن ناهێڵن

بگەنە لای سەروقژیان!.

ئەمڕۆ سووراوی لێوەکە

قسەیەکی زۆر جوانیکرد

وتی: گوایە لە سەر نامووسە ئەم هەموو

سوخمەی مەمك و ژێرکراسانە ئەکوژرێن!.

جا گەر وابێ

ئەبێ ڕۆژی چەندجار مشکی و

جامانە و شەرواڵ و ستارخانی و

مراخانی نێر بکوژرێن؟!

ئەمڕۆ بیستمان لە دەوروبەری کێوەڕەش

تەنها لەسەر گۆڕینەوەی نامەی نێوان

گوڵەباخ و نێرەکەوێك

خێڵی خەنجەر

لووتی گوڵەیان بڕیوە!.

ئاوێنەکە گێڕایەوە
بەر لە ساڵێ
هەر لەم گەڕەکەی ئێمەدا
قاسەیەکی نێرینە مرد.
قاسەی باوک
چوار منداڵی دوای خۆی جێهێشت
سێ کچە بازن و یەك کوڕە قەڵەمبڕ.
ماندووی ناو ماڵ هەر بازن بوون.
وەفای جوانی بەردەم قاسە هەر بازن بوون.
دوێنێ دادگا بەپێی دادو
قانونی پیاو
بۆ میراتی قاسەی باوک

وای بڕیەوەو وای دابەشکرد
کە قەڵەمبڕ بە تەنها خۆی
لەو میراتە
بەقەد هەر سێکیانی بەرکەوت!

لە وەتەنی نێرینەدا و لەناوماڵدا
لەگسکەوە هەتا مەنجەڵ
هەموو ژنن
قاپ و قاچاخ، تا ئەگاتە
پیاڵەو ژێر پیاڵەو کەوچکیش
هەتا مردن هەموو ژنن.
نێرەکانیش لەناو ماڵدا هەتا مردن

زەنگ و سەعاتی دیوارو
کلیل و قفڵ و قامچی و
قەنەفەن و لەسەرەوە
بە فەرمانی خواوەندی نێر
جێگە ئەگرن!

ئەمڕۆ لەگەڕەکێکی دوورەوە
کچە ملوانکەیەکی کەڵەگەت
هات بۆلامان.
گێڕایەوە:
دووساڵ زیاترە خوشکێکی ئەموستیلەی
چۆتە دەرێ بۆ هەندەران

ئەو ڕۆژانە، هەر لەوەوە
نامەیەکی بۆ هاتووە
تیا نووسیوە:
ژنە ملوانکە و موستیلەی کورد لەوناوە
لە هەردوو جەستەی خۆیان بوون
بەردەوام وەك مانگی ناو گۆم حەپەساون
نە ئەتوانن وەکوو کچە ئەموستیلەو
کچە ملوانکەی ئەورووپا ڕووت بنەوەو
نە حەز ئەکەن وەکوو ئێرەیش
خۆداپۆشن!.

ئەمڕۆ لەگەڵ خاتووندا چووین

بۆ شاییەك

لە گوندێكی نزیكی شار

لەفرسەتێكدا ملوانكە بووكەكەم دی

لێم پرسیی چۆن شووتكردووە

بەم بەرانە سمێڵ ڕەشە؟!

دوای دڵداری؟!

وتی: نەخێر، هێشتا لەناو لانكەدا بووم

كە منیان كردبووە ملی!

خانم لەدوا شیعریا ئەڵێ:

لەناو نەخشەی نێرینەدا

فرمێسك لەچواربەش سێ بەشی

مولکی ژنه

شەویش لەنیوەی زیاتری دیسانەوە

مولکی ژنه

بەڵام هەتاوو پێکەنین

هەر "سێ یەکیان" مولکی ژنە!

ئەمڕۆ لەبەر ئاوێنەدا

ڕووت و قووت بووم

مەمکم ئەیوت: ئەترسم زۆر،

زۆر ئەترسم چنگی عاشقم نەگاتێ و

نەملاوێنێ و نەمگلۆفێ و

پێشتر بمرم!

ڕۆژێك نییە لەمماڵەدا
شووشە بەندێکی مێینە
هاڕە نەکا!
ڕۆژێك نییە لەم ماڵەدا
پێوەندەکانی نێرینە
یەك دوو ئەڵقەیەك زیاد نەکا!

ئەی پرچی مێینەم!
لەغەدری گشت دنیای
جیهانی نێرینەیش
گەورەتر ئەوەیە:
تۆ بۆ خۆت

هەر بەخۆت
ئەڵقەبی، بۆ ملی فڕینت و
تۆ بۆ خۆت ڕازیبیت
ببیتە قەنارەی
ڕووناکی و گەردنت!

ئەی جەستەی کلۆڵی قەیرەییم
ئەی شەوی هەمیشە دابڕاو
لەخەونی جوتبون و
دوا ساتی توانەوەی
موچوڕکی ناو جێگا!
ئەزانم پڕ پڕی لە حەزی خنکاوو

ئارەزووی شەهوەتی تێکشکاو!.

ئەڵێن ڕۆح! من ڕۆحی بێ لەشم

ببێتە ئاسمانیش

بێ زەوی تەنیایە!.

بەم ناوەدا و بە بەردەمی

"با"ی ئەجەلی

شیر و شمشێری جیهاددا تێمەپەڕە

ئەی مامزی سپی شیعر!

کە گرتیانی، لەبەر بارڕنی ئازادو

سەری ڕووت و بیری ڕووت و وشەی ڕووت و

قەڵەمبازی ڕێچکە شکێن

ئەتدەنە دەست ئەو دۆزەخەی
بەر لە دۆزەخەکەی خودا
داخراوە بۆ ئەم دنیاو
بۆ ڕەنگەکانی حەرام و
پەیڤەکانی جەستەی کفر!

دوێنێ شەوێ، گوارەیەکیان لەبەرخۆوە بەدەنگی بەرز پێئەکەنی. منیش پێمووت: چیتە شێت بوویت؟! وتی: هەرگیز، تۆ گوێبگرە: بیرم ئەکردەوە لەوەی بەس نەبوو ناویان لێنەنام: عائیشە یان ڕوقیەو شەمسەو حەفصە. لەمەیاندا بەختم هەبوو. ناویش بۆ خۆی شتێکە زەق تا

مردن و دوای مردنیش پێتەوەیە. چەند خۆشە وەختێ بانگتکەن: ئاسکە، یاخود وەنەوشە یان خونچەو نەشمیل و پەری خان! ئەی وانییە؟!. ویستم قسەیەك بکەم و لەولامەوە دەفتەرە گچکەی تەلەفۆن هەڵیدایە: ئەوەی کە تۆ ئەیڵێیت وایە، گەرچی گرنگ ناوەڕۆکە. من جارێکیان فەرهەنگەکەی گیو موکریانی هاتە خەونم، تۆزێ پەست بوو، سەرو قژی دووسێ حەرفیشی ژاکابوون، ئەیوت من ئەو هەموو ناوە جوانانەم بۆ هەڵگۆزیون و کەچی هەندێ هەتا ئەمڕۆیش، زمانی خۆ، زمانی شاخ، زمانی ئاوو باخان و زمانی کێڵگەو دارستان. ئەخەنە ناو چاڵێکەوەو، ڕوو ئەکەنەوە بیابان!.

لەدوای لووت بڕینی "گوڵێ"
ئەمڕۆ کە چووینە دەرەوە
ئەو مێزەرەی کە لە شەوی کارەساتدا
چرای بۆ چەقۆی ڕێنەبین هەڵکردبوو!
لەبەرچاوم ئەوەندە نزم بووبۆوە
هێندە نزم
وام ئەبینی: لووتی گوڵێ
بۆتە مێزەری گەڕەك و
ئەویش لێبووكێكی قزم!.

ماڵەوە.. ماڵەوە.. ماڵەوە
ئەوەندەی ئێمە لە ماڵەوەین

نە مریشك ئەوەندە لە کولانەدایەو

نە دەڵەك ئەوەندە لەکونداو

نە ماکەو ئەوەندە لە قەفەزدا

نە.. نە.. نە... نە...

ماڵەوە.. ماڵەوە.. ماڵەوە!.

قەڵەمێکمان، لە هەموومان کەمدووتربوو. بەڵام ئەو وەختەی کە ئەدوا، وشەکانی لە خاڵەکانی خاڵخاڵۆکە جوانترو ڕستەکانی لەریشاڵی پەلکە گیایەك زۆر وردتر بوو. دوێنێ وتی: کێشەی ئێمە لەوەدایە، نە دەستمان مافی خۆی هەیەو نە گوێمان و نە ملمان و نەجەستەمان هەمووی. بە ئەندامی نێرو مێ وە.

به درەختی نێرو مێ وە. ئـەم دارسـتانە دوو توخمـە و دوو ڕەگەزە. وەك سەرئەنجام بۆ ئازادییەك ئەگـەڕێ کـە ناونیشانە گەورەکەی هەر درەختە!.

ئەمڕۆ دوای ئەوەی خانمەکەم ئەو کوڕە نامە نەهێنییەی کە بە چوار قەدکراوی بۆیهاتبوو، کردیەوەو چەند جارێك لەسەریەك خوێندیەوە. ئەوسا هەستاو دەرگای کەنتۆرەکەی کردەوەو چاوی بەناو ڕیزە بلووز و کراسەکاندا گێڕاو، کراسە وەنەوشەییەکە پێی وت: "تکـایـە بـا ئـەمـڕۆ من لـەگـەڵتـابیێمە دەرەوە چونکە ئەزانم ئـەویش حـەز لـەڕەنگی وەنەوشەیی ئـەکـات" خـانمـەکـەم تـۆزێ مـات بوو،

لەدواییدا زەردەخەنەیەك كەوتە سەرلێوی و پێی
وت "بەسەر چاو خۆشم هەروا بەنیازبووم تۆ
هەڵبژێرم" لەوەختی خۆگۆڕیندا گوێم لێبوو
هەردوو مەمكی قوتی پێیان ئەوت "لەڕاستیدا
ئێمە تەنیایی و خۆخواردنەوە وبێزاری گەیشتۆتە
گۆكانمان، باشە جێژوانێك نییە ئەم تینوێتیەمان
هیچ نەبێ بۆ ساتێ بشكێنێ؟!" خانمەكەم خۆی
قسەی نەكرد. بەڵام تاڵە برژانگێكی درێژ وەڵامی
دانەوە" ئێوە لە گوێی بەرۆكدا نوستوون و
ئاگاتان لە دنیا نییە، ئێمە هەمووجارێ ڕەوە
خەنجەرێ بەدوامانەوەیە، ئەبێ ئارامتان هەبێت. تا
ئەو ڕۆژەی دەستەكانی ئەو بە ئازادی ئەتانگرن!"

مەمۆڵەکان بێدەنگ بوون. لەخوار ئەوانەوە ناوك دەمە بچکۆلەکەی کردەوەو وتی: "تا ئەو ڕۆژە دێت من لە جێی خۆم ئەپووکێمەوە!. هاتنەدی خۆزگەی من لەوەی ئێوە دژوارترە. ئێوە دەستتان ئەوێ، من دەمی ئەو!".. ستیانەکە پێکەنی. ژێرکراسە سپێکەلە ئاوریشمینەکەیش هەڵیدایە: ئەمەی ئێوە باسیئەکەن لەقسەی مەمکۆڵەو ناوکە پاریسیەکان ئەچن!. ئێمە لە کوێ و ئەوان لە کوێ؟!. دەرپێ کورتە بنە شەفافە شین باوەکەیش لـــەژێرەوە وتی: "ئێوە ئاگاتان لە من نییە ئەوەی دەست و دەم بەهەر حاڵ ئەوەی من ئەمەوێ چۆن؟" خانمەکەم کێشای بەدەمی دەرپێیەکەداو بـــە تووڕەیی

پێی وت: "من کەمم دیبێ و زۆر دەرپێی بێ حەیای وەك تۆم نەدیوە. لەسەری برۆیت داتئەتلێیشێنم. تێگەیشتی؟!" بەر لە چوونە دەرەوە، دەستی دایە من و کردمیە ملی. شتومەکە نێرینەکانی ماڵ ئەو رۆژە هەموویان چووبوون بۆ حەمامی دەرەوە. کەوتینە رێ، لە شەقامە گەورەکەی پشتمانەوە. خۆمانکرد بە دووکـــانی تۆمـــارگـــەی شریت و سیدیفرۆشی "هەلالان"دا.

چاومان بە جاڵخانەو رەفەکاندا گێڕا. رەفەی سرووده نیشتمانیەکان پەست و دەم و چاویان دابوو بەیەکدا. لەوەئەچوو چەند مانگیش بێ هیچ

کەسێ دەستی بۆ درێژ نەکردبن. بەڕاستی من خواخوام بوو خانەکەم سیدییەکی گۆرانیە تازەکانی خانمی دەنگ خۆش "کارێز" بکڕێ. هەروایش بوو وەکوو لە دڵی مندا بێ دەستیدایەو تۆزێ لە قاوغی سیدیەکە وردبۆوەو پێکەنی و پێی وتم: "ئەمەیان چۆنە؟!" منیش هەریەکسەر وتم "چاکت کردو منیش و دەستە خوشکەکانی ماڵەوەیش، حەزمان لێیەتی". دوای ئەوەی سیدیەکەمان کڕی. پیاوی پشت مێزەکە وتی: "ئیستا باوباوی ئەم "کارێزەیە"، دەنگێکی بەهەشتیی پێوەیە".. چووینە دەرەوە، بەرەو ژوور بووینەوە، بەلای دەستەڕاستدا، لەستودیۆی

وێنەگرێکەوە بووکێکی کراس سپی قۆڵ لەقۆڵی زاوادا هاتنەدەرەوە، کۆمەڵێ کیژۆڵەو ژنی تریشیان بەدواوە بوو. من وتم: بەڕاستی دیمەنێکی جوانە، ملوانکەی ملی بووکەکە کەڵەگەتێ بوو لەخۆشیاندا ئەتریقایەوە. لەژێر منەوە ستیانەکە وتی: خۆزگەم بەستیانەکەی ئەو بووکە. ژێرکراسەکەمان بەناوکی وت: ئیستا ناوکی ئەو بووکە لەخۆشیاندا قاقا پێئەکەنێ چاوی تۆیش بەقەد کونە دەرزیەکی ماوەتەوە!. هەردوو مەمکۆڵەکە بەیەکەوە وتیان: خۆزگەمان بەمشەوی مەمکۆڵەکانی بووکێ لەوانەیە تابەیانی مەست و سەرخۆش سەمابکەن!.. دەرپیە کورتە بنەکە

لەژێری ژێرەوە منجەمنجێکی کرد کەس نەیزانی چی ئەڵێ! بەرەو ژوورتر بووینەوە. تا بڕۆشتینایە خەڵکمان کەمتر ئەبینی. تا کەوتینە ئەو دیوی شووره نزمەکەی سەرقەبرانەوە. لای دەستە چەپمان گرت. کەس دیارنەبوو. هەموومان کەوتینە ناو کپی و بێدەنگیەکی سامدارەوە، گوێم لێبوو گوارەی لای ڕاست وتی: من چەند جارێکی تریش ئێرەم دیوە. خانمەکەمان لەژێر دار ئەرخەوانێکداو لەسەر قەراغی گۆڕێك دانیشت. چەند چرکەیەکی خایاند و کوڕێکی باریکەڵەی قژ ڕەشی کراس و پانتۆڵ لەبەر بەهەنگاوی لەسەرخۆوە ڕوویکردە لای ئێمە، کوڕەکە کتێبێکی لـــەبن هەنگڵدا بـوو

هەرچەندەم کرد ناونیشانەکەیم لێوە دیار نەبوو تابزانم کتێبەکە چییە؟. خانمەکەم هەستایە سەرپێیان و بەرەو پیری چووە. دەستیان خستە ناو دەستی یەکترەوە، موستیلەکەمان خەریکبوو لەخۆشیاندا دڵی بوەستێ. ئەو وەختەی دانیشتن، من ئەوەندە لە قەڵەمی ناو گیرفانی کراسەکەیەوە دوور نەبووم. قەڵەمەکە پێی وتم: دەمێکە هاتوون؟! وتم: نا ئەوەندە نییە دیسانەوە وتیەوە: خۆکەس نەیبینین؟!. وتم نا سێ شەموان کێ ڕێی ئەکەوێتە ئێرە! جێژوانەکە شوێنێکی پەست و خەماوی بوو بەڵام چار چییە! ئاگام لێبوو کوڕەی دڵدار شپرزەو بێ ئارام بوو. نزیکەی چارەکە سەعاتێ

هەر چوار چاوەکە بە بێدەنگیی و بێ ئەوەی بتروکێن چووبوونە ناو گلێنەی یەکترەوە. من لە دڵی خۆمدا بەخیلیم بە موستیلەکە ئەبرد کە چووە بووە ناو لەپی دەستی کوڕەی دڵدارەوە، چرکەی لێوە نەئەهات وەك لەوێدا خەوی لێکەوتبێ وابوو. لە گەرمەی ڕازو نیازدا بوون. ئەوەندەم زانی دوو پەنجەی دەستەچەپی کوڕە گەیشتە مووڕووەکانی خوارەوەم و بەرزیان کردمەوە. موچڕکەیەك بە لەشمدا هات. هەردووکیان باسی جوانیی منیان ئەکرد. هەر ئەوەندەو پەنجەکان گەڕانەوە بۆ دواوە. گوارەکانیش هەر تەماشای ئەم لاو ئەولایان ئەکرد تا بزانن کەس دیار نییە. خانمەکەمان دڵی خۆش بوو، ئێمەیش هەمووومان دڵمان خۆش بوو.

بەڵام لە هەموومان دڵخۆشتر موستیلەکە بوو. ئاخ و هەناسەو زەردەخەنەو حەزو تینوێتی و خۆزگەو ئومێدو نائومێدی هەموویان لەم جێژوانەدا تێکەڵ بەیەکتر بووبوون. ئەم بینینە نەهێنییە، هەر سەعاتێکی خایاند. لەدواییدا کوڕەکە هەستایە سەرپێ و قەڵەمەکەم لێ دوورکەوتەوە. موستیلەکەیش وەك لە خەوێکی خۆش خەبەری ببێتەوە داچلەکی و چاوی کردەوە. ئەمجارەیان بەرگی کتێبەکەم لێوە دیاربوو. خوێندمەوە لێی نوسرابوو: کورتە چیرۆك، گەلەگورگ —حسەین عارف-. کوڕەی دڵدار بۆ خواحافیزی دەستی ڕاستی بەرزکردەوەو پێکەنینێکی عاشقی سەودا سەریش هەر لەسەر لێوەکانی بوو.

خانمەکەمان بەحەپەساوی چاوی بڕیبووە کوڕەکەو لەو کاتەدا بێ پرس و ڕاستەوخۆ دوو دڵۆپ فرمێسک بە هەنیەی ئەرخەواندا هاتنە خوارەوە. کوڕەیش تا لە چاو ون بوو هەر ئاوڕی لێئەدایینەوە. لە ڕادیۆیەکی دووریشەوە بەناو شەپۆلە نەبینراوەکانی هەوادا دەنگی "مەردان" بەسواری مەقامە غەمبارەکەی ئەڵڵا وەیسی ئەهات و ئەگەیشتە گوێمان.

له ئێوارەی عەشقی مندا، پەڵە هەورێ، بە تەنیا
بەکەناری غوربەتێکی پەمەییدا دێ و ئەڕوا.
هەروەکوو من، تەمێك لەسەر، شووشەکانی چاوێتی
هەر وەکوو من، دڵی پڕەو، پرچەکانی (با) ئەیبا!

ئەی هاوڕێی بێ ئارام و دڵتەنگی دنیای جوانیی
من بزانم، تۆیش هەر ژنە، بەدبەختێکی ئاسمانی
من والێرەم، چاوەڕێتم، لەناو ڕۆحما دابەزی
تەڕتەڕمکەیت، وەکوو بالآت، بەگریانی پەمەیی.

ئەمە ماڵە یان گۆڕیچەی خەونەکانی تەنیایی؟!
ئەمە ژوورە؟! یان تابووتی ڕەنگاوڕەنگی ڕووناکیی؟!
ئەم لەشەی من، لەشی خۆمە، یان باوکم؟!
من نازانم، ئەمە منم، یان کۆیلەی ئەبەدیی!.
سەرم هەیەو بیرکردنەوەم شەبەنگێکی دزراوە
گەرووم هەیەو، کەچی ناوماڵ، بۆ دەنگی خۆم ئەگەڕێم!
وەرزی مێم وساڵی مێم و گوناهێکم بە تەنیا
پەڕەکانی ڕۆژمێرم، سەربەرەو خوار بای نێرینە ئەیانبا!.

باوكم هەر خۆی نییە یەك لەشكری تەیاری لەژمارە نەهاتووی هەموو سەدەكانی لەگەڵە. لەشكری خودا بە هەڕەشەی دۆزەخێكی هەمیشە نێڵەنێڵ سووتاوەوە. باوكم هەر خۆی نییییە. هەرچی دێوجامەی هەزار ساڵەی كولتووری ڕاوەڵای ئەوە. باوكم وەك خودا بێباكەو چون دەمی شمشێری هەڵكێشراو لەبەر سوورە هەتاودا بریقە بریقێتی. ئەو مووی ڕیشی لە ئاوی شەرەف هەڵكێشاوە بۆیە پیاوە. باوكم كتێبی نامووس و حەیای لەناوگەڵدا داناوە و لەچاوی ئەو كونانەوە تەماشای دنیای

فـــانـــی ئـــەكات!. قـــانون لـــەو بـــووە. جەڵـــدە
وەچـــەی ئـــەوە. بـــاوكم تۆڵەیـــەكی ئەبەدییـــە و
جـــەنگێكی بـــێ كۆتـــایی. بـــاوكم پیـــاوە پیـــاو،
بـــاوكم سمێڵـــە سمـــێڵ، بـــاوكم خەنجـــەرە خەنجـــەر.
بـــاوكم هـــەر خـــۆی نییـــە، نیـــشتمان لـــە پـــشتیەوە
ئـــەڕواو مێـــژوو نوكتـــەی بـــۆ ئەگێڕێتـــەوەو
حەییاو حورمەت كڕنووشی بۆ ئەبا!.

لێـــرە. لێـــرە. لێـــرە، شـــتومەك بـــێ، كـــەل و پـــەل
بـــێ و، هەرچـــیەك بـــێ كـــە بینـــیمن مـــن ئـــەزانم
نێـــرن یـــــان مـــێ: دیـــــوار نێـــرە، شـــەقـــام نێـــرە
درەخـــت مێیەو، كۆڵانی تەنگ و باریكیش

زۆربەیان مێ. بەهارو هاوین نێرینەن.
پاییزو زستان مێینەن. ڕۆژ نێرەو شەو مێ.
ئاگر نێرەو خۆڵەمێش مێ. نهۆمەکانی
سەرەوە نێرو ژێر زەمینیش زۆربەیان مێ.
شاخ نێرەو دۆڵەکان مێ. لێرە. لێرە. لێرە:
ئاو مێیەو بەربەست نێرە. هەڵم مێیە.
ماسی مێیەو چەشەیش نێرە. باران مێیە.
باخچەکان مێن. سپی مێیەو سووریش نێرە.
سروودەکان هەموو نێرو بەستەکانیش
زۆربەیان مێ. دوو لەسەر سێی ئازارەکان
مێینەن و حەرام مێیەو حەڵاڵیش نێر.

بەشـــی زۆری ســـێبەرەکان مێینـــەن و بەشـــی زۆری فەرمانـــەکان نێـــر. خـــودا نێـــرەو عەرشـەکەی مـێ. هـەموو مافوورەکـان مـێن و هـەموو کورسـیەکان نێـر. هـەموو تەنافـەکان مـێن و هـەموو گیرەکـان نێـر. بـەفر مێیـەو ڕەشـەبا نێـر. دووکـەڵ کێـشەکان زۆربـەیان مـێنو نێڵـەنێڵی ئـاگری تـوونیش زۆربـەیان نێـر. جگـەرە نێـرەو تەپڵـەکی جگـەرە مـێ. لێـرە. لێـرە، بـەرگی پێـشەوەی هـەموو کتێبەکان نێرن و بەرگی دواوەیش مێ.

گڵـۆپی ترافیکـەکان هـەموویان نێـرن و خـەتی پەڕینەوەی سەر شەقامیش هەموویان مێن.

وشە مێیەو تەباشیر مێیەو لاستیکی خەت کوژانەوەو تەختە سڕ نێر. لێرە. لێرە هەموو مەتنەکان نێرن و هەموو پەراوێزەکان مێ. تەلەفزیۆن نێرەو مێزەکەی ژێریشی مێ. لێفە نێرەو دۆشەك مێ. پەنجەرەکان مێن و پەردەکانیان نێر. هەموو ماشێنەکان نێرن و هەموو پارکەکان مێ. چادرەکان نێرن و پەردەو کوللەکان مێ. تابلۆکان مێن و چوارچێوەکانیان نێر. دەرزی نێرەو دەزوو مێ. دەسکەوان دەسکەکەی نێرەو خۆیشی مێ. شیعر مێیەو سانسۆر نێرە.
گێژاو نێرەو بواری هێوریش مێ. لافاو نێرەو داروپەردووی سەر ئاو کەوتوویش مێ. بوومەلەرزە نێرەو وێرانەیش مێ.

بــزه مێیــەو مــۆڕەیش نێــره. لێــره. لێــره. لێــره:
ژیان نێرەو مردن مێ!.

کەوتبوومە ناو گڕەوە
سروەیەکی سپی هات و
ماچیکردم و
وەك سێبەر فێنك بوومەوە.
وتم تۆ کێی؟!
وتی کچی بەفرو تەرزەم!.
لەشەڕدا بووم
پڕیشکدار بوو
تووڕەبوونم.

مەلێ هات و
چلێ خۆشەویستی سەوزی
دایە دەستم و خاوبوومەوە
وتم تۆ کێی؟!
وتی کچی جۆگە ئاوو
دار زەیتوونم.
لەو سەرمێزە دانیشتبووم
کات ئەڕۆیشت و قەڵەمەکەم
هیچ خەیاڵێکی لا نەبوو
کاغەزەکەم سپی سپی و
بێ برك و ژان
هیچی نەبوو نە کوڕ نە کچ

نە خونچەیەك نە گەڵایەك
لەپڕێكدا لەو كەلەوە گەلاوێژێ
بەدەرگەوت و بە تیشكێكدا
چەندین قەسیدەی بۆ ناردم
وتم تۆ كێی؟!
وتی من ژان و ئارام و
ئیلهامەكەی ڕۆحی دایكم!

لەبەردەمی
دادگایەكی دارستاندا
دەڵە سەگێ
لەسەر چەقەڵ شایەتی دا

که فێر بووه شەوانە دێ و

بەچکەکانی ناو گوند ئەخوا!

یەکانەیەکی بەرازیش شایەتی دا

که دەڵه سەگ ڕاست ناکات و

بوختان ئەکا.

کەچی له دواییدا دادگا

بڕیاریدا چەقەڵ بەردا

لەبەر ئەوەی که شایەتی نێرینەیەك

بەپێی شەرعی ناو بێشەڵان

دووجار بەرامبەر زیاترە

لەشایەتی مێینەیەك!

ئـەی "خـانم"ی زیزتـر لـە مـانگی ژێـر هـەورو گیرۆدەتر لە پرچی ڕەزێکی گیراو لە توتڕك!. ئەی ئـەو شـنەیەی بـەر لـەوەی بگەیتـە لای هەناسـەی دڵنیـایی، بـەر لـەوەی لەڕوخـساری خۆزگەیـەك بـدەیت، گڕەیـەکی نێـر لێـت ئـەدات و لەشـوێنی خـۆت هەڵئـەپروکێی!. ئـەی بەهەشـتی گوناهبـار بەتاوانی جەستەی خۆت، ئەم بێدەنگیەت لەکوشتنو سـەربڕینت ترسـناکترە!. ئـەم مەنگییـەت لـە خنکانت ئەستەمترە. ئەم ژوورەت لە گۆڕ تەنگترە.
کازیوە لە لەشتاو هـاژە لـە دەنگتـا خەبەرکـەرەوە. برینـەکانت داگیرسـێنەو بیـانگرە بەدەسـتەوە لـە پێشدا سەرکەوەرە سەر منارەکان و لەویەوە سەری

بڕاوی خۆت بەرەو ئاسمان هەڵبڕە. هەموو جوانیە زەوت کراوەکانت کۆکەرەوەو وەك دارستانێکی هەڵگیرساو بڕۆن و ڕووبکەنە مەملەکەتی نێرەکان، خواوەندی نێرو ئاییینی نێرو تەرازووی نێرو سەرزەمینی نێر. لەم بەکۆتەرە بوونە زیاتر چیتان لێئەکەن، لەماڵەکەی خۆتەوە، لە ژوورەکەتەوە، لە چرپاکەتەوە، لە جلەکانتەوە، لە ئێمەی ملوانکەو بازنو ئەموستیلەو ئاوێنەتەوە ئاڕاستەی ڕەنگ و دەنگ و بۆن و ئارەزووەکانت بگۆڕە. وەك گۆڕینی ڕەش بەسپی. خۆڵەمێش بەگوڵەباخ، بێدەنگیی بەرابوون و وەستان بە وەرچەرخان. هەر خۆتان و خۆتان. نە حەوا دێت و نەمریەم دێت و نە فریشتەکان.

هـــەر خۆتـــان و خۆتـــان. تاســـەرزەمین نێربێـــت ئاسمـــانیش هـــەر نێـــرە. تـــا پێغەمبـــەرەکان نێـــربن پەیامـــەکانیش هـــەر نێـــرن. تـــا یاســـاکان نێـــربن بڕیارەکـــانیش هـــەر نێـــرن. تـــا پەنجـــەکانی خۆتـــان موتوربە نەکەن لە عەشق هەرگیز ئـاوازێکی نـوێ نابیسن. تا لەشی خۆتان نەدەنە دەست یـاخیبوون، ســەرتان نـافڕێ‌و هـەتا برینـەکانتان سـەر لـەنوێ نەکولێننەوە ژیان سارێژ نابێتەوە!.

ئەی (خـانم)ی غـەمگینتر لـە کـۆلانێکی بـێ چـرا و وەڕستر لە ئینجانەیەکی بـی گـوڵ و تـەنیاتر لەشـەوی بیابان و نامۆتر لە شیعری مێینە. کوا بوومەلـەرزەی مێینەو لەکوێیە ڕابوونی ڕۆح و جەستە؟!.

ئەو ڕۆژە لەکۆلانێکی دەرنەچوودا، ملوانکەیەکی بێوەژنم توشبوو پێی وتم: بەشی هەرە زۆرمان بەگەنجی لێمان ئەقەومێ و تووشی یەکەم پچڕانەوە ئەبین. خۆ ئەگەر ملوانکە بێوەژنەکان هەژارو برسیبن، ئەوە ئیتر ئەوەندەی تر بێ ڕەونەق و بێ شەوق و خەماویترن. زۆربەی هەرە زۆری ملوانکە بێوەژنەکان چ دەنکەکانیان و چ کشتەکەکانیان ڕەشێکی قەترانین. لەنیشتمانی نێردا. ملوانکە بێوەژنەکان بۆ لەملکردن زۆر پەسەند نین. چاوی جامانە و مێزەریان زۆر لەسەرە. لەدواییشدا بەرلەوەی لەیەکتر جیاببینەوە.

ملوانکە بێوەژنەکە وتی: بەختی ئێمەو کۆلانی دەرنەچوو لەیەك ئەچن!.

گۆرانییەك بەتەنیشتی
بێوەژنێكدا تێپەڕی و
یەكدوو مشتێ
لە ئاخی كۆنی خۆیدایە.
ئێوارەیەك بوو بە میوانی ڕوخساری
بێوەژنێ و كە وەختێ ڕۆیشت
دوو سێ زەردەی
لەخەمی كۆنی خۆیدایە.
شمشاڵێ چووە بەردەمی بێوەژنێ و
لەپاییزە كۆنەكانی
دوو سێ خەزانی بۆ ژەنی.
بێوەژنیش هیچی نەبوو بیانداتێ

جگه له چوار پێنج خونچەیەك

فرمێسکی نویٚ!.

هەموو ئاینەکان بۆنی نێریان لێدێ کە بەلایانـدا تێئەپەڕم ترسێك دامئەگرێ ترسـێك هـەر خـۆی و بەس، تەنیاتریش لەو گوناهـەی کـە ڕۆژی عـەدەم، بەڕووت و قووتی ئەچێتە بەردەمی خودا.

هەموو وەرزەکـان بـۆنی نێریـان لێـدێ پەنایـەك شـك نابەم بۆ جەستەی بێ وەرزم. نیشتمان نامـناسێ. ئەگەر پێناسەی پیاوێکم پێنەبێ شەقام دەرمئـەکات. ئەگـەر پیاوێکم لەگەڵ نەبێ. سەفەر ڕەجمم ئەکا. ئەگەر قاچی ئەوم لەگڵ نەبێ. هیچ شتێ لەمن دڵنیا نییە ئەگەر

پیاوێ دڵنیایان نەکاتەوە. سێبەر درێژ ئەبێتەوە گەورە ئەبێ و پان‌و پۆڕ ئەنوێنێ وەلێ من سێبەرەکەم هەمیشە هەر بچووك ئەبێتەوە. گرژ ئەبێ و گرمۆڵە ئەبێ و ئەتوێتەوە.

لەدوای خوا پیاو دێ لەدوای پیاوەوە کەس نایەت جگە لەتامارێکی[8] زەلیل کەمنم!. کۆمەڵ ئاوێنەیەکی هەڵگرتووە هەر پیاوی تیا دەرئەکەوێ. مێژوو حیکایەتێك ئەگێڕێتەوە هەر لە ڕەنگی پیاو. قانون پەیژەیەکە هەر نێر دایتاشیوە هەموو ئەو شتانەی تریش کە بۆنێر بێکەڵکن لەمندا کۆئەبنەوە!.

---

[8] تامار:شەبەح. تارمایی.

هەموو شەڕەکان هەر پیاو بەرپایانکردن و بەڵام تاقە جارێکیش نە شاربەدەر کران و نـە قڕیـشیان بەبڕین چوو!.

هەموو خۆشی و جەژنەکان هەر بۆ ئەوان بوون و هەموو ئاگرەکان و خوێنەکان هەر ئەوان بوون و منیش هاوارێکی فنار.[9] یەکسانی چییە؟! جگـە لە دووکەڵی جگەرەیەك کـە ئـەویش هـەر پیـاو بـە (با)ی ئەدا!.

ئەمشەو لەدوای ئـەوەی خـانم نووسـت هـەموومان بەکۆمەڵ گۆرانیەکی تازەمان بۆوت:

---

[9] فنار: ڕاکردن لە ترساندا.

ئێوە نازانن خانوومان
چەندە جوانە!
وەختێ بەیانیان هەڵئەسێ
بەقژی ئاڵۆزکاوەوە
لەگژوگیای بەهارانی
دەشتی بەر "با"و
تۆزێ لێڵ و پەشۆکاویش
لەگۆمی بەر باران ئەچێ!.
ئێوە نازانن خانومان
چەند شیرینە
وەختێ نیوەڕوان دێتەوە
بەو بلووزە سوورەیەوە

ئارگۆن[10].. ئارگۆن

لەدار گێلاسی گەییوی ناو باخان و

بەو زەردەخەنە کاڵەوە

لەترووسکەی ئاگری شوانی

دووره شاخی زستان ئەچیٚ!.

ئێوە نازانن خانومان

چەند دڵتەنگە

ئێوارانیش کە ئەچێتە بەر پەنجەرە

بەو کراسە زەردباوەوە

لە پەڵە هەوری غەمگینی خۆرنشین و

بەو فرمێسکە ڕوونانەوە

---

(10) ئارگۆن: سوورو گەش.

لەئاونگی سەر ڕوومەتی پاییزێکی

دڵدار ئەچیٚ!.

ئـەمڕۆ سـەر لـە ئێـوارە ئاوێنـە بـچکۆلەکە وتـی: پەخشانێکم نووسیوە حەز ئەکەم بـۆت بخوێنمـەوە: مـنیش وتم: فەرمـوو "ئەو، مێینەیەکە. چۆڵ چۆڵ وەك سـەحرایەکی پاڵکـەوتوو لـە بەیانییـەکی خۆڵەمێشیدا. ئـەو مێینەیەکـە تـەنیا تـەنیا چـون پەڕەسـێلکەیەکی گـیر خـواردوو لەبـەردەمی پەنجەرەیەکدا. ژن سەعـاتێکە سەعـاتێکی بێتاقەت، ئیشئەکات، ئـەڕوات. بـەڵام هەمیـشە لـە دەسـتی پیاوێکدا. گۆرانیەکانی، بەردەوام، بەردەوام بۆنی

مـافی سـووتاوو دەنگـی سـوتاوو کـەزیی سـووتاویان لێـدێ. خەونـەکانی لەچـارۆگەی شـیتاڵ شـیتالّی بەلـەمێکی سـەرگەردان ئەچـن کـاتی خۆرنـشین. ئـەو هـەمیـشە ئـەو هـاوینە تەرییکەیـە، ئـەو قرچـە گۆشەگیرەیە، کە "کزەبا" هەرگیز ڕێی تێناکـەوێ. ئـەو لەودیو شووشەبەندێکەوە ڕاوەستاوە مات مات. شەقامو باخچەو تەلارەکان و شاخەکان ڕێبوار و دنیـا ئـەیبینن. بـەڵام ئـەوان هیـچیان ئـەم نـابینن. بـە ڕۆژ نـزیکترین هاوڕێی ئاوێنەیەکی درزبردووەو بەشـەویش شـەوگەردی سەر دیوارەکەی تەنیشتی" کە ئاوێنەکە لەخوێندنـەوەی پەخشانەکەی بـۆوە ڕوویتێکـردم و وتـی: بـەدڵت بـوو؟! مـنیش پێم وت: بەدڵمە. بەڵام داڕشتنەکەی نێرانەیە!

ئەمشەو ئەو کاتەی هەموومان لەبەردەمی ئاوێنە گەورەکەدا دانیشتبووین و قسەمان ئەکرد، موستیلە سەر بە نقێمەکە لێی پرسیم: باشە تۆ هەموو ئەو ملوانکانەی لەچك ئەکەن چون یەك تەماشایان ئەکەیت؟! وتم: نا، ئەزانم ترس و چاولێکەری و نابەدڵی تێدایە. بەڵام هەموو لەچکەکان دژی هەتاون!. دژی (با)و مانگە شەوو دژی جوانی و چاون! ماسکاراکەیش هەڵیدایە وتی: بەڵام بەشێکی زۆر لەو لەچکانە ئەڵێن: قژی مێ و زوڵف و پرچی درێژ، ئەکەونە مەملەکەتی حەرامەوە ئەمە بەپێی قسەیەك کە بەر لە دوو هەزار ساڵ کراوە. قژی ملوانکە ئاگری بنکای شەهوەتە.

سوراوی لێوەکە پێکـەنی و وتـی: قـژ چـییە جگـە لەوشـــکانیەك!. ئـــارەزووی شـــەهوەت لەچـــاوەوە ئەبزوێ و لە دەم و لێودا ئاگری تێبەر ئەبێ!.

شەوێك لە ئاوێنە بـچکۆلەکەم پرسـی، ملوانکـەی مێ، یان قەڵەمی مێ، یـان گـۆرانیی مـێ، چـۆن چۆنی پێناسە ئەکەیت؟! ئاوێنەکە شەوقێکی دا لە چاوم و تـا چـەند چرکەیەك مـات بـوو لەدوایـیـدا وتی: هەموویان یەك گەردنی چـون یـەکیان نییـە. یەك شیعر و یەك فڕینیـان نییـە. هەیانـە هـەر بـۆ بریق و باق و ڕازاندنەوەن کوتومت وەك بەهارێکی گەمژە. هەیانە هەر جەستەن و ڕۆحیان تێدا نییە،

چون شمشاڵێکی بێدەنگ. هەیانە خۆیان بەدەستی خۆیـــان تـــابووتی خۆیـــان دائەتاشـــن هـــەروەك مێژوویەکی گەوجی دۆڕاو!. تیایاندایـە لـە تاڤگـە شۆخ و شـەنگترن بـەڵام وەختـێ ئـەدوێن ئـەبن بـە ئاوێکی لیخنی ڕاوەستاو. تیایاندایە بەلـەش و لار سـیحری لـەدین وەرگـەڕانت لێئەکـەن. کەچـی بـە ئاوەزو هۆش و گۆش بنچکێکی بـستە بـاڵان یـان پەنجەرەیـــەکی داخـــراوو داپۆشـــراو لـــە ڕۆژێکـــی خۆرەتاودا. دوو جۆگەلەی مێم ئەناسـی یـەکێکیان بەلەش جوان و ئەویتریـشیان بـەهزر جـوان. لـەدوو ئاوانێکـدا کەتێکـەڵ بـوون بەیـەکتری بـوون بـە جوانترین ڕووباری جیهان!

ئەمــشەو هــەموویان نووســتن و هــەر مــن خــەو نەچووە چاوم. لە دڵی خۆمدا وتم: خەریکـە ئـــــەم بەشەی یادداشتەکانم تەواو ئەبن، بـەڵام یادداشـتێ هەناســەی ملوانکــە ئەنفالــەکان و بەتایبــەتیش ملوانکەکانی گەرمەسێری تێدا نـەبێت، نـابی بـە یادداشــت، خــەمی نیــوە ناچــڵ تینــوێتی مــن ناشکێنن. بۆیە بڕیارمدا، ئـەم خەمـە نیـوە ناچڵە تــەواو بکــەم، ئــەم فرمێــسکانە تــەواو بکــەم. مــن ئیستا هەست ئەکەم کۆمەڵە ملوانکەیەکی ئەنفال دەوریانداوم. مـن ئەمـەوێ بەزوخاوی ئەوان بنووسم: ملوانکە ئەنفالەکان، لە کشتەکێکی ڕەشـی درێـژ درێژدا ڕیـز بـوون و دەنکە کــانیان ســەریان ناوە

بەسەری ئێوارەی یەکترەوە. ڕەنگی لاواندنەوەیان، لەڕەنگی مەشکەو ڕەشماڵەکان ئەچن لە بائەنگیوێکەوە[11] دەنگی بەگژمی[12] یادگارو کچ و کوڕو پیاوەکانیان پچڕپچڕ دەگەنەوە گوێ. بەلاّم هەستئەکەن دەنگەکان کەل بوون و زمایشیان[13] پڕپڕە لە لم و پەرەم پەرەم ڕوە و کەنداوی عەرەبی کەوتوونە ڕێ. ئەم خلتەی گریانانە لەبنی کوێرە گوندەکاندا مەییون و، تۆپەڵ تۆپەڵ، ڕەش ڕەش، گرێ گرێ، لەژێر

---

[11] با ئەنگیو: کونە با. ئەو شوێنەی بای لێوەدێ.

[12] گژم: خەم و خەفەت.

[13] زمایش: دەنگ و سەدای گریان.

سـێبەری دیـواری تەپاڵەکانـدا، بەچیـچکانەوە دانیشتوون و چاوەڕێی خودان و سـیمایان جـامی قووپـاوەو چـاو ترێـی قرپۆکـەو ڕوویانکردۆتـە تراویلکـەی خـوارێ و پایـەرۆقی[14] ئـەوێ!. ژنـە قەتێ بۆرەقنەکان، بەئازارەوە نووساون و ئەوان و خـۆڵی شـەوی ئـەو نـاوەو گـژوگیای هـەڵپڕووکاو لەیەکتر جوێناکرێنەوە. تـەنیاییان بەدرێـژی تـالای خودایـەو بـەپانیش تـا ئەوپـەڕی قـاقڕی نەجـد و عـەدەنێ!. ژنـە قـەتێ بۆرقنـەکان بـە تینویەتیـەوە نووسـاون و مـەمکیان و باینجانـە سیـسەکان، ملیان و قـامیشە بێ ئاوەکان و بێ کـەسییان و

---

[14] پایەرۆقی: هەوای ئالۆز.

بێکەسی یەزدان لەیەکتری جوێناکرێنەوە. لە چاوەڕوانیەکی بێکۆتاییدا لە ڕەزی پاییزە ڕێز[15] ئەچن. یان لە چاوەڕوانی بیابانێ بۆ کەوسەرێ!. ئەم ژنە خەزێمانە بوون بەلووتەوانەی مێژوویەکی تەڵخ داگەڕاوی بێ هەناو. هەمیشە تەماشایان وا لەسەر سەرابەکانی بەرەوخوار. تەنها بەرەوخوار، هەموو ڕۆژێ لەگەڵ کۆڵە چیلکەکاندا پێکەوە لەئاگرێکدان و پێکییشەوە لە ئاسماندا ئەبنە بەرماڵی دووکەڵێ. ژنە قەتێ بۆرەقنەکان، ئەو شەوانەی مانگ هەڵدێ. لەگەڵێدا ئەکەونە گفتوگۆ

[15] پاییزە ڕێز: شەختە لێدراوو سەرمابردو.

"سەرشانۆ"

مانگ هەڵهاتووە، سێ ژنـە قـەتێش لـەخوارەوە چـاویان تێبڕیـوەوەک ئـەوەی چـاوەڕوانی ئـەوەبن مـانگ قسەیەکیان بۆ بکات:

ژنە قەتێ 1: ئەی هاودەردی ئاسمان! تۆ لەخواوە نزیکتری، هەواڵێکی تازەی غەریبان؟ مەگـەر تـۆ شـتێک بزانی ئەگینا..

ژنە قەتێ 2: ئەگینا نە (با) هیچی پێـوتین و نـە هـەورو نەباڵندەکان

ژنە قـەتێ 3: ئێمـە پڕپـڕین لـە خـەم و بـەڵام چـۆڵ و هۆڵین لە هەواڵ!.

مانگ: ببوورن!، لەوکاتەدا، ئەو چەند شەوە مـن لـەوێ نەبووم و چووبوومە سەفەرێ

ژنـه قـەتێ 1: هـەر کەسـیانت نـەبینی؟! کـچەکەم؟!
پیاوەکەم؟! دوو خوشکم و سی ئامۆزام و...

مانگ: ئەو وەختەی گەڕامەوە لە پاشماوەی غوبارو تەپ
و وتۆزێکی نزم بەولاوە هیچی تـرم نـەبینی
بەڵام هێشتا شڵەژان بەزەوییەوە دیاربوو..

ژنە قەتێ 2: ئەی دوای ڕەوینەوەی غوبار؟!

مانگ: بەڕۆیـشتنی سـێبەرەکەمدا زانـیم و هەسـتمکرد
بەشێکی ئەو بیابانەی خوارێ هەڵـەت هەڵـەت و
چـاڵ و چـۆڵیەکی زۆری تێکـەوتبوو.. بـەر لـەو
سەفەرەم قەت وانەبوو!

ژنە قەتێ 3: وەی ڕۆ!. وەی ڕۆ!

ژنە قەتێ 1: هەر هیچ.. هیچت نەبینی؟!

مانگ: بەتەواوی نا!

ژنە قەتێ 2: دەپێمانبڵێ چۆن؟!

مانگ: لە هەندێ سەروو.. دەست و قاچ بەولاوە چیترم نەبینی.. لەوە ئەچوو باش دانەپۆشرابن.. یان زریانی لمین.. خۆڵەکەی لەسەر لابردبن..

ژنە قەتێ 1: وەی ڕۆ.. وەی ڕۆ.. وەی ڕۆ!

ژنە قەتێ 3: ئاخر دە پێمانبڵێ سەرەکان چۆن بوون؟! قاچەکان چۆن بوون؟.. دەستەکان چۆن بوون؟!

مانگ: من سەرو قژێکم بینی.. پرچێکی زەرد زەرد لە تریفەی من جوانتر.. پرچەکە هۆنرابۆوەو خۆیشی هەر ئەتوت ئەوەندە نابێ نوستووە..

ژنە قەتێ 2: وەی ڕۆ.. وەی ڕۆ.. بەڵام کچەکەی من پرچی ڕەش و خاوخاو بوو..

مانگ: دەستێکیشم بینی.. پڕ لە بازنی شووشەی زەردو سووربوو ئەتوت لێم ئەپرسی: ئەری بازنەکانم جوانن؟!.

ژنە قەتێ 1: وەی ڕۆ.. وەی ڕۆ.. خۆیەتی ئەگەر بازنەکان سوورو سپی و زەرد و وسەوز بووبن.. خۆیەتی ئەوە دەستی ڕاستی کچەکەم بووە.. وەی ڕۆ.. وەی ڕۆ

مانگ نازانم ئەوەی دیم بەو جۆرە بوو.

ژنە قەتێ 3: ئەی قاچەکان؟!

مانگ: دوو قاچیان بێ پێڵاوو، بەڵام دووقاچی تریان جووتێ کالەیان تێدا بوو قەیتانەکانی نەبەسترابوون.. هەروەها دوو قاچی تریش بەکلاشی دۆمییەوە.

ژنـه قـەتێ 2: نـا نـا.. ئەوانـە قاچـی مێردەکـەی مـن نەبوون..

مانگ: من هەر ئەوەندەم دیوە!

ژنە قەتێ 1: ئەی باشە تـۆ لـە خـوای پـەروەردگارەوە نزیکی وەك بزانی ئەو چی لایە؟! ئـەو چـی ئەڵێ؟!.

مانگ: نازانم! کێ ئەتوانێ ئەو ببینێ؟! نازانم.

ژنە قەتێ 3: ئەی باشە پـەنا بـەرین بـۆلای کـێ؟! نـە هەور هیچمان پێ ئەڵێ و نە باو نە تۆو نـە یەزدان و

ژنـە قـەتێ 2: وەی ڕۆ.. وەی ڕۆ.. لـەم تەنیاییـە لـەم بێکەسیە.. وەی ڕۆ!

ژنە قەتێ 1: ئەی هاودەردی ئاسمان.. ئـەڵێی ئەتـەوێ
بڕۆی خۆ جارێ زووە. بۆ کوێ؟!
مانگ: ببوورن.. سەفەرێکی دورودرێژم لەبـەرەو ئـەبی
بڕۆم.. من هەر ئەوەنـدە ئـەزانم "مـانگ
ئاوا ئەبێت".
ژنە قەتیەکان بەیەکەوە گۆرانییەکی غەمگین ئەڵێن:

مانگ ترساوە
مانگ گریاوە
مانگ نەهێنی نادرکێنێ
زۆری لایەو کەمی ئەڵێ..
ئەگەر ئەمجارە هاتەوە

لەم شیوەنە.. هەورێ ئەکەین بە تکاکار
بچێتە لای تا بەسەریا بگری و بگری
بەشکوو ئەوسا
تۆزێ دڵی نەرم ببێ و
شتێکی نوێمان پێبڵێ!

کە لە خوێندنەوەی ئەم بەشەی یادداشتەکان بوومەوە. نزیکی بەرە بەیان بوو. ویستم بزانم دەستە خوشکەکانم ئەڵێن چی؟! ئەوانیش هەریەکەو قسەیەکیانکرد.

دەفتەرە گچکەکەی ژمارەی تەلەفۆنەکان وتی: ئەمە هەر یادداشت نەبوو چیرۆك و پەخشان و

پەندو هەموو شتێ بوو، توورەکەیەك بوو هەموو ئەوانەی لەناودا بوو. بەڵام شیعری کەمتر تێدابوو.

گوارەکان وتیان: ئیتر ئێمەیش لەگوارەوە ئەبین بەگوێ!.

بازنەکان وتیان: ئێمەیش ئەم تەوقەی خۆمان ئەشکێنین و ئەکرێینەوە!

ماستاراکەیش وتی: ئیتر منیش ئەبم بە نووسەر.

شووشەی بۆنەکەیش وتی: منیش بۆن پرژێنتان ئەکەم و بۆنی ناخۆشتان لێ دوور ئەخەمەوە!.

سوراوی لێوەکەیش وتی: ئیتر منیش خەتی سوور بەژێر هەڵەکانماندا ئەهێنم!

لەدواییشدا ئاوێنە بچکۆلەکە وتی: منیش پێشتان ئەکەوم!

بۆ ڕۆژی دوایی، سەعات دەی سەر لەبەیانی، وەختێ چووینە دەرەوە، نمەنمە باران ئەباری. چەترەکەمان بۆڵە بۆڵێکی کردوو ئینجا خۆی کردەوە. نەقڵچەی ڕیش تاشین و نە گوێزانەکان لەبەردەرگا نەبوون. شەقامەکان وەك خەم و عەبای ژنان ڕەش ڕەش ئەچوونەوە. لەئاسمانیشدا پەڵە هەورەکان وەك نیازی داکردنێکی بەخوڕیان هەبێت بەیەکدا ئەهاتن و لەزەوی نزیکتر ئەکەوتنەوە. بەلای ڕاستدا وەرگەڕاین و

ڕوومـــانکردە بەرزاییـــەکانی ســەروە. ئێمــە ئــەبوو ئــەمڕۆ هــەموو ئــەو ملوانکــە و گــوارە و بازنانــە ببیــنین، هــەموو ئــەو ئاوێنــە و قەڵــەم و وشووشــە عەترانە ببینین، هەموو ئەو کراسانە ببینین، کە لە مەچەك و گەردن و گوێ و ڕوخسارو جەستەی ئـەم شــارە نــاڕازین. ئــەبوو گردبینــەوەو شــتێکی تــازە بڵێین و شتێکی تازە بکەین. هــەموو شــتەکان لــە کۆبوونــەوەوە دروســـت ئـــەبن و گـــەورە ئـــەبن، هــەورەکان کۆئەبنــەوەو ئینجــا ئــەبارن. تۆوەکــان کۆئەبنەوەو ئینجا ئەڕسکێن و ئەبنە دەغڵ.

جۆگەلەو ڕووبارەکان کۆئەبنــەوەو ئینجــا ئــەبن بــە دەریـــاچەو زەریـــا. درەختەکان کۆئەبنەوەو ئینجا

ئەبن بە بێشەڵان و دارستان. شپرزەبووم و بەدەم ڕێوە و لە دڵی خۆمدا ئەموت "بەڕاستی ملوانکە خۆی سەری مورووی خۆی نەخورێنێ کەس نایخورێنێ".

کە پەڕینەوە ئەوبەری شەقامەکە درەختێک هەر لەڕەگەزی خۆمان بەدەمانەوە پێکەنی و وتی: "ئەگەر قاچێکی ترم هەبوایە لەگەڵتاندا ئەهاتم بەڵام چاوەڕوانبن، ئەگەر هیچیشمان پێنەکری ئەتوانین ببینە پاسەوانتان. لێم پرسی. ئەی دەست خوشکە خۆشەویستەکەم!.

بە بۆچوونی تۆ، ئێمە چیبکەین باشە؟!. کەمێک بێدەنگ بوو.

گەلاّکانی لەسەر دەم و چاوی خۆی لابردوو وتی:

بێدەنگ مەبن!، هەر بێدەنگ نەبن، دنیا وەك خۆی نامێنێ!. بارانەکە بەگوڕتر بوو، وەك ئەوەی ئەویش پێمانبڵێ پێویستە ئێوەیش بەخوڕ ببارن!. لەدەرگایەکی ئاسنی نێرەوە خۆمانکرد بە حەوشەی گەورەی ماڵێکدا. تەماشامان کرد ئاپوورەیەك لە ملوانکە و بازن و گوارەو هەموو شت و مەکە مێینەکان لەوێن و بەپێوە ڕاوەستاون. ئێمە لە ژوورەوە جێگەمان نەبۆوە، گومانیشمان ئەکرد لەوەی ژوورە نێرینەکان، ڕێگەمان بدەن بچینە ناویانەوە. بۆیە هەر لەبەربارانەکەدا ڕاوەستاین و قسەمانکردوو، لەکۆتاییشدا

ملوانکەکانی تریش هاتنە دەرەوەو، بڕیارماندا، دوو ڕۆژی تر سەعات دەی سەر لەبەیانی، بەخۆمان و دروشم و ئالاّو مایکرۆفۆنەوە لەبەردەمی قفلّە گەورەکەی شاردا کۆببینەوە. قەلّەمەکان دروشمەکانیان بەسەردا دابەشکردین. ئەبوو هەر یەکێکیشمان ئەو ڕۆژە دەکەسی تر لەگەل خۆیدا بێنێ. واتە هەر ملوانکەیەك دەملوانکەی ترو، هەر گوارەیەك دە گوارەی ترو، هەر سوراوێکی لێو دەسووراوی لێوی ترو، هەر ئاوێنەیەکیش دە ئاوێنەی ترو بەوجۆرە. لەوەختی تێکەلاّوبووندا، لەناو ئاپوورەی ملوانکەکاندا، گوێم لە هەندێ گفتوگۆیش بوو، بەدلّم نەبوون.

ملوانکەیەکی قەڵەو ئەیوت "ئینجا خۆ لەوانەیە لەسەر ئەم خۆنیشاندانە مێردەکەم تەڵاقم بدات!" ملوانکەیەکی دەم هەراشتریش پێی وت: "ئینجا بابیدات!. تۆ ئەم چەقۆی مێردەت بۆچییە؟!. دەنکەکانت گەورەبوون و لە خەم ڕەخسیون و حەزئەکەی وەرە لای من تا مردن ئەتخەمە سەر چاوم!" ئاو لەسەرتاپای دەنکەکان ئەچۆڕایەوە. بەڵام بارانەکە لەگەڵ ئێمە بوو. درەختەکان لەگەڵ ئێمە بوون. باخچەکان لەگەڵ ئێمە بوون. هەتاو لەگەڵ ئێمە بوو. ئەوانەی لەگەڵ ئێمە نەبوون کەبەلایاندا ئەڕۆیشتین مۆڕەیان لێئەکردین. دەرگای تەکیەکان و مەرقەدەکان و عەباکان و

لەچکەکان و ترازۆکەی دادگا و موحاجەرەکان و میێزەرە پیرەمێردەکان و ڕەنگی ڕەش و کۆمەڵێ پەندی پێشینان بەئاشکرا چەمۆڵەیان لێئەنایەن. لەگەڕانەوەدا، هەندێ ماڵی لەچك بەسەر. لەدرزی دەرگای حەوشەوە، تەماشایان ئەکردین و لەچکێکیان هەر لەودیو دەرگاکەوە کە ئێمەی بینی، بەدەنگی بەرز وتی: "ئەم هەموو ملوانکە سەر ڕووت و قاچ ڕووت و کراس کورتانە، بەم بارانەیش خۆیان داناپۆشن. ئیتر چۆن غەزەب نابارێ!" دوو سێ دەنکم خەریکبوو وەڵامی بدەنەوە خێرا دەمیانم گرت و پێموتن "وەڵامی کێ ئەدەنەوە. لەچکێك تەمەنی لە هەزار ساڵ

زیاتر بێ و تائیستەیش سێبەری ئەشکەوتی خورافات بێت چی لەگەڵدا ئەوترێت!".

بەرەوخواربووینەوە. گەیشتینەوە لای ئەو درەختەی کە لەو سەر قسەمان لەگەڵ کردبوو، ئەویش سەرتاپای باراناوی لێئەچۆڕایەوە، بەدەمانەوە پێکەنی و وتی "چیتانکرد؟" منیش پێمووت بەقسەی تۆ ئەکەین و هەرگیز بێدەنگ نابین. تۆ خۆت هەر لەسەر ئەم شەقامە ئەژیت و دوو سبەی چاوت پێئەکەوێ. بەرەو خوارتر بووینەوە. ڕێگەی ناوبازاڕمان گرت بۆ ئەوەی زووتر بگەینەوە ماڵەوە. ئەو دوکانانەی شتومەکی مێینەیان تێدا ئەژیا ئەچووینەوە ژوورەوە بۆ لایان ئەمانچرپاند

بەگوێیاندا و کات و شوێنی خۆپیشاندانەکەمان پێ ئەوتن. من لەناو بازاڕ دروشمێکم بەسنگی خۆمەوە کردبوو لێی نوسرابوو "ئێمە ئەو ولاتەمان ناوێت کە خۆی لەسەر نێر تاپۆ کردبێت!" هەندێ لەشتومەك و کەلوپەلە نێرینەکان کە ئەو دروشمەیان ئەبینی دەم و چاویان ئەدا بەیەکدا و ئەکەوتنە بۆڵە بۆڵ، بەڵام هەندێکی تریان ئەگەرچی بەژمارە لەوانیدی کەمتر بوون بەدەممانەوە پێئەکەنین و لێم نزیك ئەکەوتنەوە و پشتگیری خۆیان بۆ دەر ئەبڕین. لە گوزەرێکدا، شێرێکی ژەنگاوی ڕیش درێژمان بینی، کە دروشمەکەی خوێندەوە.

ئیستێکی کردوو، دەستێکی شپرزەی بەڕیشیا هێناو بەڕووخسارێکی ترشاوەوە ڕوویتێکردم و وتی: "مەملەکەتێ ملوانکە بیبات بەڕێوە بەشی هەر پچڕانەوەیە!" دەنگێکم گەیشتەتینی و بەدەنگی بەرز وەڵامی دایەوە" ئەم ڕیشەی تۆ لەهەناوی ئەم پەتانەی ئێمەوە هاتۆتە دەرێ. خۆزیا وەجاخمان کوێر بوایە بۆ ئەوەی نێرە شێرو شمشێری وەکوو ئێوەمان لێنەکەوتایەتەوە.

گەیشتینە بەردەم دەروازە گەورەکەی زانکۆ. کۆترە شینکەیەکی موحەجەبەم بینی، کە لێی وردبوومەوە ناسیاویش دەرچوو، پێمووت "ئاخر کۆترە شینکەو حیجاب!" کەمێ تەریق بۆوەو

وتی: "بەڵام هەموو کۆترە موحەجەبەکان نەیەك هێلانەیان هەیەو نەیەك ئاسمان. یەکەم: حیجابەکەی من لە توخمی ئەو حیجابانە نییە عەقڵ داپۆشن و تاریکی بکەن، دووەمیش تۆ نابێ بڕوانیتە ڕواڵەت. ئەگەر دوا وتاری منت خوێندبێتەوە کە بەناوی "ئەستێرە"وە لە ڕۆژنامەی "ئاسمان"دا بڵاوکردبۆوە، ئەوسا ئەزانیت ئەم حیجابە ئێسکم قورس ناکات!، لەگەڵ ئەوەیشدا کێ ئەڵێ سبەینێ فڕێی نادەم!. بەڵام یەکێك لەدەنکەکانم کە تا ئەو کاتە هیچ قسەیەکی نەکردبوو، وەڵامی کۆترە شینکەکە ڕازینەکرد.

بۆیە وتی "ببوورە! هەر حیجابێ ڕێگەی لە باو خۆرەتاو گرت هەر حیجابە، تکایە ئەو قژە جوانە ئازادکە!" بارانەکە بەرەو خۆشکردنەوە ئەچوو. وەك سەرەتای هاتنە دەرەوە لەماڵ، کردیەوە بە نمەنم و لەڕۆژهەڵاتیشەوە دەلاقەیەکی ئاسمان وەك دوو دەریەکی شین ئەبریسکایەوە چەترەکە وتی "شەستە باران هیلاکی کردم، مەگەر ئیستا پشوویەك بدەم" لەماڵەوە نزیك کەوتینەوەو لەسیلەی کۆلانەکەماندا کیژۆڵەیەکمان بینی ئەتوت چۆلەکەی تەڕە بۆ فرۆشتنیش دوو سێ چەپك نێرگزی گرتبوو بە بەر سنگیەوە. خانمەکەم دوو چەپکی لێکڕی وماچێکیشی کرد.

گەیشتینەوە بەر دەرگای ماڵەوە. دەرگایەکی ناوچەوان گرژ. کە خۆمان کرد بە ژووردا، فلچەی ڕیش تاشین لە داڵانەکەدا ڕاوەستابوو. ڕۆژنامەیەکی بەدەستەوەبوو تەماشای ئەکرد ڕۆژنامەکەیش ناوی "ئەسپی ڕەسەن" بوو ئێمەی بەرەگەز مایینیش هەموومان پێکەوە دەستمان کرد بە پێکەنین!.

۞

ڕۆژ لەدوای ڕۆژ پڕ ئەبووین لە ڕووناکیی. لە ڕۆژی خۆنیشاندانەکەوە، بڕوامان بە دەنگی خۆمان زیاتر بوو. هەستمان بەهێزێکی نادیار ئەکرد کە لەناوەوەی هەر یەکێکماندا وەك پەلوپۆی درەختێ

خـەریکی تەنینەوەیـە. لـە هـەر شـوێنێکەوە تـرس دەرکەوتایە بـەرەوڕووی ئەبووینـەوە. وەکـوو جـاران خۆمــان لــە کــەنتورو گیرفــانی پــاڵتۆو سوچــە تاریکەکانــدا نەئەشــاردەوە. ملوانکــە ســپیە چــاو ڕەشەکە زوو زوو سـەردانی ئـەکردین. وەختــێ ئـەو قسەی ئەکرد هەموو جەســتەمان ئـەبوو بـە گـوێ. عەقڵێکی گەورەو دەم و پلێکـی پـاراوی پێوەبـوو. ژنە ملوانکەیـەکی ئـازابوو. کـەم ملوانکـە هـەبوو ئەوەندەی ئـەو زانیـاری دەربـارەی مێـژووی مــێ و دنیای مێ و نەهامـەتیـەکانی هـەبێ. بـە سـەعات قــسەی بــۆ ئــەکردین و مانــدوو نەئـەبوو. ئـەوەی ڕاستیبێ ئەم ملوانکە سپیە چاوڕەشە بووە هۆی

ئـەوەی چـاکتر خۆمـان و دەوروبـەر بناسـین. ئـەم ملوانکـە سـپیکەلە چاوڕەشـە. هـەموو جـاریّ ڕستەیەکی هەبوو دووبـارەی ئـەکردەوە. "دنیـا لـە زۆر شوێن گەڕاوەتەوە بۆ دواوە ئەویش بەهۆی ئـەو پەتایانەوە کە لە ڕێـی باڵنـدە نێـرە ڕەشـە گۆشـت خۆرەکـانی نیمـچە دوورگـەی ئـەو خـوارەوە بلاوبوونەتـەوە. هـەتا منـارەو شـەقام لەیـەکتر جوێنەکرێنەوە هیچ گۆڕانێك بەسەر دنیای ئێمـەدا نایەت"

من ئیستا پڕبووم لە باران
ئەڵێی گۆمی بەر سایەقەم.

من ئیستا پڕبووم لە پرشنگ
ئەڵێی هەیوانی ئەستێرەم
شەرمم لەگۆمدا خنکان و
ترسم دایە دەست پرشنگ و
جەستەم هێنایەوە لای خۆم.
من ئیستا پڕبووم لەکۆتر
ئەڵێی نۆتەکانی گمەم
من ئیستا پڕبووم لە منداڵ
ئەڵێی زەردەخەنەی بێشکەم.
بەو بارانەوە من ئەڕۆم
بۆلای کێڵگەکانی ژنان.
بەتەندوورەی پرشنگەوە

ئەچم بۆلای شەوی ژنان.
کۆتر بەسەر، کۆتر بەشان
ئەچم بۆلای منداڵان و
گمە ئەکەم بە جەژنانەو
گۆرانیی ئەکەم بە نوقڵ و
شیعریش ئەدەم لە بەرۆکیان!

چەند مانگێ تێپەڕی. ملوانکە ژنێکی زۆر. لەدەوری چرای تازە کۆبوونەوە. دەنکی ئەو ملوانکانە بوونە هەنگ و پوورە هەنگێکیان دروستکرد ئاپوورەی نە ئەڕەویەوە.

من هەفتەی جارێ بەسەردان ئەچووم بۆلای ملوانکە هەژارەکانی ئەو گەڕەکە بێوەژنانەی خوارووی شار، ئەو گەڕەکانەی تروسکەیەك چییە لەچاوی دەنکەکانیاندا نەبوو. ئەوملوانکانە هەرهەموویان پەتەکانیان قرچۆك و نەخۆش و هەندێکیان هەر داوە دەزوویەکیان بە لەشەوە مابوو. بەڵام ئەوەی جێی داخە لەو گەڕەکە بەدبەختانەدا، ملوانکەی لەچك بەسەر زۆرن. ڕۆژێکیان لە ملوانکەیەکی بێ لەچکم پرسی: ئەمە بۆچی وایە؟! لەوەڵامدا وتی: مەسەلەکە هیچ پەیوەندییەکی دورونزیکی بەخوای ملوانکەو ئایینی ملوانکەوە نییە!. کێ ئەو ملوانکانە بلاوێنێتەوە.

تێریان بکات، دەستیان بەسەردا بێنێ و پەتی تازەیان پێشکەش بکات و پاکیان بکاتەوە. ئەوان ئیتر لەگەڵیدا ئەبن. هەروەها وتی: شمشێرە ڕیشنەکان بۆ ئەوەی ڕێگە لە قەڵەمی هەتاو بگرن، بۆ ئەوەی نەهێڵن باڵندە جوانەکانی ئاسمانی ئازاد زۆرتربن. هەر ملوانەیەك لەچك بکات، ئەمان مانگانە سکی خاڵی و پێی پەتی و لەشی ڕووت و ڕەجاڵی ئەوان بەسەر ئەکەنەوە. چەند مانگێك تێپەڕی. ڕۆژانی هەینی هەموو هەفتەیەك. شیرێ یان شمشێرێ یان ڕمێکی ڕیشن. ئەچوونە سەرشانی مێزەرێك و هەرجارەی شتێکیان ڕەجم ئەکرد. هەفتەیەك پاووپووزو دەم و لێوو،

هەفتەیەك مەمك و سمت و کەفەڵ و هەفتەیەکی تر گۆرانیەکان و فیلم و شیعر و، ئەم جوومعەیەش، یەکێکیان کە لە تەیرەن ئەبابیلەیەکی ئاسمانی نیمچە دوورگەی عەرەب ئەچوو. فەتوای بۆ کەڵەشێرێکی شاعیر دەرکرد و ڕەجمی واجیب کرد. چونکە لەشەودا خوێندبووی چونکە ڕیقنەی بەسەر حیجابەکاندا کردبوو. چونکە بە ئاشکراو لەبەرچاوی دنیاو بەڕۆژی نیوەڕۆ و لەناوەڕاستی ڕۆژوودا بەسەر دووسێ مریشکدا تسیبوو!.

ئەمڕۆ خانم یەك لەدوای یەك لەگەڵ کڵاوو جامانەو شەرواڵ و ستراخانی و پشتوێن و قامچی و پۆستاڵە نێرینەکانی ماڵی خۆماندا بەشەڕهات. کە هاتن لەبەریان هەڵنەسا. ئەوان ئەیانویست سوێند بە سەری ئەوان بخوات. هەرچیەکیان وت ئەم دەنگ نەکات. بۆ نموونە ئەگەر کڵاوەکە خۆیکردە سەری ئاوێنەی ژوورەکەی، ئەم بڵێ: بەڕاستی جوانە!.

ئەگەر جامانەکەیش خۆی لەسەری بۆفیەکەوە پێچا. ئەم بڵێ بەڕاستی جوانە. ئەگەر جامانەکە خۆیکردەوەو وتی من ئەبم بە پەردەی پەنجەرەکەت. ئەم بڵێ، ئەبێ وابێ. ئەگەر پشتێنەکە وتی من ئەم

گۆرانییە بە کافرئەزانم و ئەیخنکێنم، ئەگەر شەڕواڵەکە وتی من خۆم ئەکەمە بەری قەرەوێڵەکەت، ئەگەر قۆپچەکانی ستارخانیەکە وتیان ئێمە ئەبین بە دەنکە ملوانکەی ملی ژوورەکەت. ئەبی ئەم هەر بڵێ باشەو ڕاستەو وایە. بەڵام ئەمڕۆ خانم بەدرێژیی و بەپانی و بە بەرزی ژوورەکەی هاواریکرد: نا!

ملوانکە گۆڕڕاوەو، ئەوەی ملی جاران نییە. ملوانکە گۆڕاوە. ئەو دەنکە شەرمنانەی کە ئەوسا لەئاست هەڕەشەو گوڕەشەی سمێڵێکدا، لەئاست

ڕەنگی تەڵخ و تووڕەو غەزەبی هەموو شت و مەکە نێرینەکاندا، چاویان بۆ بەرز نە ئەکرایەوەو بێ دەسەڵات و ئەیانویست ئەرز قوتیان بدات. ئەو دەنکە شەرمنانەی کەجاران لەبەردەم فلچەکاندا لەترسا ئەبوون بە کەف!. لەئاست کێردەکاندا ئەبوون بە نێچیرێکی مت لەبەردەم گوێزانەکاندا ئەبوون بە پەڕۆو لەبەردەم قامچیەکاندا ئەبوون بە کەروێشکی تۆقیو. ئەو دەنکە شەرمنانەی چەخماخەی پرسیاریان تیا کوژا بۆوە. خەونیان تیا مردبوو. ئەو مێیانەی تەواو تەواو دەستەمۆی کڕی و بێدەنگیی بووبوون. ئێستا لەناویاندا گڤەگڤی یاخیبوونێ پەیدا بووە لە هەر چوار لاوە ئەڵێن: نا!.

ئەمڕۆ ملوانکە سپیە چاوڕەشەکە هات بۆلامان. لەخۆشیاندا ئەبریقایەوە، چونکە خۆپیشاندانەکەی ئەو ڕۆژەمان دەنگی دابۆوەو هەواڵی ئەم ڕاپەڕینە چووبووە هەموو ماڵە ملوانکەیەکی شارەوە. هەموو لە دەوری کۆبووبووینەوە. ئەویش بەردەوام قسەی بۆ ئەکردین. لەدواییدا چووە سەر باسێکی تازە و وتی: ئێمە لەماڵەوەو لە ژوورەکەی خۆماندا و لەناو خۆماندا تیپێکی شانۆییمان دروستکردووەو ناوبەناو شانۆگەرییەك نمایش ئەکەین. دوا شانۆ نامەمان بەناوی "پرچ"ەوە بوو، دەقەکە لەنووسینی سووراوی لێوەکە بوو، من خۆیشم دەرمهێنابوو. من پێمباشە ئێوەیش هەروا بکەن.

لەدڵی خۆمدا وتم: "چەندبیرێکی جوانە". بۆ شەوێ دوای ئەوەی خانم نووست هەموومان لەبەردەمی ئاوێنە گەورەکەدا کۆبووینەوە. هەر هەموو، بەدووروەگەکانیشەوە وەکوو مقەست و مووکێش و لاستیکی خەت کوژانەوەو هەندێ شت و مەکی تریش کە قەت لەوەو پێش لەگەڵیاندا دانەنیشتبووین. لەپێشدا من قسەم بۆ کردن، ئەوەم بۆ ڕوونکردنەوە مەبەست لە پێکهێنانی ئەم تیپە چییە و بۆچی؟!. لەدواییدا قەڵەمی برۆکەو ئاوێنە بچکۆلەکەیش قسەیانکرد. لەکۆتاییدا بڕیارماندا تیپێکی شانۆیی بەناوی "تیپی مووررووی نوێ"وە دروستبکەین، قەڵەمەکەیش بەڵێنی پێدایین کە تا دوو هەفتەی تر دەقێکمان بۆ ئامادەبکات.

ئەی سۆمای چاوم! ببوورە تۆ بۆ ئەوە لەناو سەری مندا بووی تا تەماشام لە نەزانین هەڵنەنووتێ و بتوانم بڕۆم و بگەڕێم و بخوێنمەوە و بنووسم و ڕەنگەکان لەیەکتری جوێ بکەمەوە. هزرم ئازاد بکەم و هەمیشە ڕوو لە ئاییندەبم بەڵام ببوورە من ماوەیەکی دوورودرێژ بوو دەرکم بە جوانی و بەهای گەورەی تۆ نەکردبوو. هەڵەی من بوو، کوێراییم داهێنابووی!. هەڵەی من بوو، نرخی تۆم نەئەزانی و تەماشام دەسخەڕۆکردبوو، ئەو ڕووناکیە جوانەی تۆم بە جەهلی خۆم کوژاندبۆوە.

ئەی سۆمای چاو!، ببوورە لێم، ئەو پرشنگانەی تۆم بە فیرۆدا، نەمئەزانی چۆن چۆنی ئەو تیشکانەی تۆ بۆ ئازادیم بەکاربێنم.

ببووره لێم تۆ ئەو پەنجەرەیە بوویت کە مـن بەدەسـتی خۆم پەردەپۆشم کردبوویـت. هیـچم نـە ئـەبینی. ئـەی جەستەم ببوورەلێم. ئەی گوێچکەکانم ببوورن لێم. ئەی دەسـتەکانم و ئـەی قاچـەکانم و ئـەی یـەك بەیـەکی جومگەکانم و ئەی دڵ و دەروون و ناخم! ببـوورن لـێم مـن وزەو ئـارەزوو خۆشەویـستیی دەنـگ و ڕەنـگ و بـۆنی ئێـوەم بـۆ ماوەیـەکی دورو درێـژ بەهـەدەرداو. سـست و پەسـتم کـردن. سـڕمکردن. درەنـگ زۆر درەنگ جوانی و ڕاستی ئێـوەم دۆزیـەوە. درەنـگ زۆر درەنگ هەست و نەست و بیرکردنـەوەی ڕاسـتەقینەی خۆم لەژێر چنگی خورافات دەرهێناو ئەگەر وانەبوایـە ئیستا من لە شوێنێکی تر ئەبووم!

تیپی شانۆی "مووررووی نوێ" یەکەم چالاکی خۆی بەدەقی "نێچیر" دەستپێکرد کە لە نووسینی "ماسکارا"و دەرهێنانی "ئاوێنە" بوو. یەکەم ئێوارەی نمایشتەکە، بەردەمی هۆڵی مووررووی نوێ کە ئەکەوێتە گۆڕەپانی ئاوێنە گەورەکەوە. جمەی ئەهات. بانگکردن بۆ هەمووان بوو.

دەفتەرە گچکەکەی ژمارەی تەلەفۆنەکان، لەبەردەمی هۆڵەکەدا ڕاوەستابوو. بۆ ئەوەی کۆنترۆڵی هاتنە ژوورەوەی خەڵکەکە بکات. بەرلەوەی شانۆگەریەکە دەست پێبکات ژاوەژاوێك لەناو هۆڵەکەدا هەبوو ئەو موستیلەو گوارەو ملوانکانەی کە لە دەمێ ساڵەوە دەرەوەی

ژووره‌کـه‌یان نـه‌دیبوو. هه‌ندێکیـشیان بـه‌ تـه‌واوی پـه‌کیان کـه‌وتبوو، ژه‌نگـی عـومر لێیـدابوون، ددانیان که‌وتبوو. قژیان مووی ڕه‌شی تیانـه‌مابوو. ئه‌وانیش هاتبوون.
دوو سـێ ملوانکـه‌ی پیرێـژن وه‌ختـێ هاتنـه‌ نـاو هۆڵه‌که‌وه‌ بـۆ ئـه‌وه‌ی نه‌کـه‌ون قۆڵیـان کردبـوو بـه‌ قۆڵی یه‌کتردا. خۆشترین شت ئه‌وه‌ بـوو لـه‌ناو ئـه‌م ملوانکانه‌دا له‌ناو ئه‌و هـه‌موو گـواره‌و موسـتیله‌و بازن و گوڵی سه‌رو قه‌ڵه‌می بـرۆو سـووراوی لێـوو شووشه‌ عـه‌تر و بۆدره‌و مـتو مووروانه‌دا یه‌ك له‌چك به‌سه‌ری تێـدا نـه‌بوو!. لـه‌سـه‌عات شـه‌شـدا بـه‌کاتی هاوینه‌. په‌رده‌ی شانۆ کرایه‌وه‌. ئه‌وه‌ی شایه‌نی باسه‌

هەر هەندێ لەکچەکان خۆیـان دەوری کوڕەکانیـان ئەبینی چونکە لە ومەملەکەتەی ئەوانـدا نێرینـەی تیانەبوو!.

سەر شانۆ

چەپکێ ڕووناکیی زەردباو ئەکەوێتە سەردەم و چـاوی کوڕێکی کەڵەگەت.

کوڕ: ئازیزینە! بەخێرهاتن بۆ بینینـی شـانۆنامەی "نێـچیر" کـە یەکـەمین بەرهـەمی تیپـی شـانۆیی "مـووڕووی نوێ"یە. من دەرهێنەری ئەم دەقەم. نووسەری ئـەم دەقەیش بـەر لەسـاڵێک هـەر لەسـەر ئـەو شـەقامە گشتییەی کە ئەکەوێتە پشت ئەم هۆڵەوە –دیارە

ئیستە ئێوە چاوەڕوانی ئەوەن، یان وا مەزەندە ئەکەن من پێتانبڵێم لەسەر ئەو شەقامە کوژرا یان ڕفێنرا یان ئۆتومبیلێـک لێیـدا — بـەڵام نـا، لـەکۆڵانێکی ئـەو شەقامەدا، لەئێوارەیەکی پـاییزدا کـچە ملوانکەیـەکی جوان و خوێن شیرینی بینی، لەبەردەمی دەرگای مـاڵی خۆیاندا ئەگریا.

"بەر دەرگای ماڵەکە"

نووسـەرەکە: "ئەچێتە لای کـچەکەوە" ببـوورە! ئـەتوانم بزانم بۆچی ئەگریت؟!

کچ: هیچ!.

نووسـەرەکە: حـەز ئەکـەم یارمـەتیت بـدەم.. بـۆ ئەگریت؟!

کچ: تۆ ناتوانی یارمەتیم بدەیت!

نووسەرەکە: هەوڵئەدەم.. بەڕاستی هەوڵئەدەم یارمەتیت بدەم.. چی بووە؟! بۆ ئەگریت؟!

کچ: چونکە "پێکەنین" دارکاری کردووم!. نێرە پێکەنین پێکەنینی باوک!

نووسەرەکە: چۆن؟! پێکەنین.. چۆن؟!

کچ: ئەی بەشی هەرە زۆری "پێکەنین" لەم ولاتەدا نێر نین و بەشی هەرە زۆری گریان"یش مێ؟!

نووسەرەکە: "تۆزێ ڕائەمێنێ" ئیستا زانیم بۆچی ئەگریت!

کچ: "سەری هەڵئەبڕێ" چی ئەزانی؟! چۆن؟!

نووسەرەکە: لەبەر ئەوەی لەماڵەوە کتێبێکیان بەدەستەوە دیویت و لێیان داویت!

کچ: "بەسەر سوڕمانەوە" سەیرە! زۆر سەیرە تۆ چـۆن ئەمەت زانی؟!

نووسـەرەکە: نـاوی کتێبەکـەیش "ژن و سـێکس"ەو نووسەرەکەیشی نـاوی "ئـالان بووبـان"ە وانییە؟!

کچ: ڕێک وایە! بەڵام ئاخر تۆ چۆن ئەمەت زانی؟!

نووسـەرەکە: زۆر ئاسـانە.. چـونکە مـن نووسـەری ئـەو کتێبەم و ئەو ڕستەیەی کەوتیشت "بەشی هەرە زۆری پێکەنین لم وڵاتەدا نێرن و...

"ئەویش ڕێک ڕستەیەکی منە لەناو ئەو
کتێبەدا... تێگەیشتی چۆن زانیم؟.

کچ: ئای خوایە! بەڕاست تۆ ئەویت؟! "ئالان
بووبان"یت؟. چەند ڕێکەوتێکی سەیرە!.. هەموو
خەفەتێکی خۆم بیرچۆوە.

نووسەرەکە: ببورە من لێشم نەپرسیت ناوت چییە.

کچ: ناوم "یاقووت"ە، یاقووت سوارە!.

نووسەرەکە: یاقووت گیان بچۆرەوە ماڵەوە. بەلام حەز
ئەکەم یەکتری ببینین. من زوو زوو
سەردانی تیپی شانۆی "سامالّ" ئەکەم..
خۆ ئەزانی کەوتۆتە کوێوە؟!

کچ: ئەی چۆن؟!

نووسەرەکە: ئەتوانین لەوێ یەکتری ببینین!.

-تاریکیی —

چەپکە تیشکە زەرد باوەکە ئەچێتەوە سەر دەرهێنەری شانۆ نامەکە: بەو جۆرە وەک بینیتان "ئالان بووبان"ی نووسەری ئەم دەقەو "یاقووت" یەکتریان ناسی و چەند جارێکیش لە تیپی شانۆی ساماڵ پێکەوە دانیشتن.

لە یەکێک لەو دیدەنیانەدا:

"ئالان، یاقووت، کچە ئەکتەرێکی تیپی سامال لە ژوورێکدا دانیشتوون"

ئالان: - ڕووی لە یاقووت-ە.. دوودانەم لە کتێبێکی زۆر خۆشەویست لابوو. حەزمکرد دانەیەکیان بەدیاری بدەم بە تۆ.. کتێبێکی دەگمەنە.. نازانم هەتە یان نا؟!

یاقووت: کام کتێب؟!

ئـالان: کتێبەکـەی شـەهید عەبـدولخالق مـەعروف "ئافرەت لەکۆمەڵی کوردەواری"دا..

یـاقووت: بەڕاسـت؟! دەمێکـە عـەوداڵیم. بەڕاسـتی دیارییەکی بەنرخە.. زۆر زۆر سووپاس

ئالان: "کتێبەکەی ئەداتێ"

کـچە ئەکتـەر: یـاقووت! لـەدوای ئـەوەی خوێندتـەوە.. بیدە بەمنیش!

یاقووت: بەچاوان.

ئـالان: لەڕاسـتیدا، تـیرۆر و تیرۆکـردن، لـە بنەڕەتـدا سەرمایەی ترسنۆکەکانن، ئەوانەی لە حەقیقەتەکان ئەترسن و ناوێرن ڕووبەڕوویان ببنەوە.

تۆ ئەمکوژی بۆ ئەوەی بێـدەنگم بکـەیت، چـونکە ئەزانیت لە دەنگکردنی مندا یەک حەقیقەت نییە بەڵکو کۆمەڵێ ڕاستی هەیە کە هەندێکی لای منـە و هەنـدێکی تـر لای تـۆو ئەوانیـدی. بـەڵام تـۆ وائەزانی هەموو ڕاستیەکان هـەر لای تـۆن. بۆیـە ژیانم لێ ئەسێنیتەوە.

کچە ئەکتەر: ئەمە ڕاستە. سـەیر ئەوەیـە هـەموو ئـەو پەیامانـــەی وەک دوا حەقیقـــەت خۆیـــان بەئێمـــە ناســـاندووە. واتـــە ئـــیتر پرسیارمەکە. کە پرسیاریش نەما ژیان لە ئاوێکی ڕاوەستاو بەولاوە چیتر نییە!.

یاقووت: تا ئیستە هیچ تیرۆرکردنێ کۆتایی بە هیچ بیروباوەڕێ نەهێناوە — ببوورن من ئەبێ بڕۆم — ڕوو ئەکاتە ئالان- لەماڵەوە گوشارێکی زۆریان خستۆتە سەرم. دوایی بۆت باس ئەکەم.

-تاریکیی-

"چەپکە تیشکەکە ئەکەوێتەوە سەر دەرهێنەر"

دەرهێنەر: بینین لەدوای بینین نێوانی ئالان و یاقووت خۆشتر ئەبوو. باشتریش لەیەکتر ئەگەیشتن. ئەگەرچی ئالان دە ساڵێ لەیاقووت گەورەتربوو، بەڵام ئەمە نەبووبووە گرفتێک بۆ خۆشەویستی هەردوولایان.

دڵـداری نێوانیـان ئاشـکرابووبوو. سـوارەی باوکی یـاقووت لـەدەمارگیرە کۆنخوازەکـان بـوو. ڕۆژێـك بـاوکی لەماڵـەوە یـاقووتی بانگکردو پێی وت:

-شانۆ، ماڵی یاقووت-

سوارە: هـەمووومان، هەمووکـەس و کـار. وای بـەباش ئەزانین بتدەین بە ڕێبواری برازام لەڕاستیـشدا تۆ هەر لەسەر بێشکەوە بۆ ئەو دانراوی!

یاقووت: "پێئەکەنی" ئەی بـۆ لـەناو سکەوە نـەبوو؟!. ئەوەی ئێوە بـە باشـی ئـەزانن مـن بـەخراپی ئەزانم. من ناتوانم ببم بە ژنـی پیـاوێ خۆشـم نەوێ.

سواره: ئەبێ بیکەیت!.

یاقووت: هەرگیز نایکەم. بۆ من نێچیری ئێوەم؟!

سواره: بەڵێ نێچیری و ئەوەیە چارەنووست!

یاقووت: نا، نا هەرگیز!

چەپکە ڕووناکیی ئەکەوێتەوە سەر دەرهێنەر.

وەک دیتان، یاقووت لەبەردەم گوشارێکی گەورەدابوو. کە ئالان زانی کارگەیشتۆتە ئەو ئاستە. ئەمیش ناردیە خوازبێنی. بەڵام زۆر خراپ دەستیان نا بەڕوویانەوە. تەنانەت هەڕەشەی ئەوەشیان لێکردن جارێکی تر نەیەنەوە بەماڵیاندا. بەمجۆرە یاقووت تەنها دوو ڕێگەی لەبەردەمدا بوو یان ڕازیبوون یان یاخیبوون.

-تاریکیی-

چەپکە تیشکەکە ئەکەوێتە سەر شەقامێکی گشتی

یاقووت و کچە ئەکتەرەکە پێکەوە وەستاون قسە ئەکەن

کچە ئەکتەرەکە : ئێ دوایی؟!

یاقووت: بەوجۆرە من ئێستە تەنها رێیەکم لەبەردەمدایەو نابێ بەدوو.

کچە ئەکتەر: چییە؟ چۆن؟!

یاقووت: (نا) یە بۆ ماڵەوەو هەمووکەس و کارو "بەڵێ"یش بۆ دڵ و عەقڵ و جەستەی خۆم!

-تاریکیی-

ڕووناکیی ئەچێتەوە سەر دەرهێنەر:

یاقووت لەئازادیی جوێ نەبۆوە. بڕیاری چارەنووس لای خۆی بوو. بۆیە ماڵی بەجێهێشت و لەئاهەنگێکی بچکۆلەدا هەر

لەشـوێنی تیپـی شـانۆی "سـامالّ" لەگـەل "ئـالان"دا بەهاوسـەربوونی خۆیـان ڕاگەیانـد. بـەلاّم هەڕەشـەو گوڕەشەی کەسوکاری یاقووت نەڕەوییبۆوە.

هەمیشە ترسـێک وەک تارمـایی بەدوایانـەوە بـوو. ڕۆژ هات و چوو، یاقووت بـوو بـە یـەکێ لـە کـچە ئەکتـەرە دیارەکانی تیپی شانۆی سـامالّ و "ئـالان"یـش چـەندین دەقی تـازەی نووسـی. لـەماوەی ئـەو سـالّەدا ڕوداوێـک ڕویداو هەموو شـاری هـەژان. سـەر لەئێوارەیـەک لـەو گەڕەکەی ئەکەوێتە پشت ئەم شانۆیەوە، کەس و کـاری یـاقووت تەقـەیان لـە یـاقووت و ئـالان کـرد بـەلاّم خۆشبەختانە هەردووکیان لە مردن ڕزگاریان بـوو، تـەنها یاقووت بەسووکی ڕانی ڕاستی برینددا بووبوو.

بینەرانی خۆشەویست: ئێمە ئیستا لە کۆتـایی شـانۆنامەکەمان نزیک بووینەتەوە. بەڵام دیمەنێکی چاوەڕوان نەکراو، کەوتـە ناو شانۆگەریەکەوە کە نەمن و نـە نووسـەری دەقەکـەیش بیرمان لێنەکردبۆوە. دڵنیابن هەمووتان بەبینینی ئەم دیمەنە دڵتان خۆش ئەبێ. فەرموون ئەوە یاقووت و ئـالان و یەکـەم نۆبەرەیـشیان کـە کـچەو ناویـشی "مـووروو"ە -ئـالان و یاقووت و مووروویش بەباوەشـی دایکیـەوە دێنـە سـەر شانۆ. ئەبێتە چەپڵە ڕێزان و پەردە دائەدرێتەوە.

-کۆتایی-

بـــۆ شـــەوی دوایـــیش دیـــسانەوە جـــارێکی تـــر شـــانۆنامەکەمان نمایـــشکردەوە. ئـــەجارەیان ئـــەو ملوانکـــە و گوارەو بـــــازن و ئەموستیلەو شت و

مەکانــەی کــە شــەوی ڕابــوردوو فریــای بینینــی نەکەوتبوون. هاتبوون. لە چەپڵەڕێزانی کۆتاییشدا خانمەکەمان خەبەری بۆوە بەڵام ئەوەندە مانـدووبوو هەر زووخەوی لێکەوتەوە!

"نـا"ی میینــەی یــاخیبوو، ئــەمجارەیان ئێجگــار تــووڕەو شــپرزە گەیــشتە ژوورەکــەی ئێمــەیش. ملوانکــە ســپیە چاوڕەشــەکە ئــەویش بــێ ئــارام خــۆیکرد بــە مالــدا هــەموو شــتێ لــە حالــەتی هەلــچوون و شــلەژاندا بــوو. ئــەو بەیانییــە خــانم جانتاکــەی ئامــادەکردبوو مــن و دووگــوارەو دوو موستیلـەو ڕستێ بــــــازن و ئاوێنە بچکۆلەکەو

قەڵەمی برۆو هەندێ کتێب و شتی تری هەڵبژاردبوو بۆ ئەوەی لەگەڵ خۆیدا بمانبات. پێئەچوو دوا بڕیاری بێ و جارێکی دی نەیەوێ ئەم ماڵەو ئەم ژووره ببینێتەوە. نەیەوێ ئیتر لەژێر سایەی فلچەی ڕیش تاشین و قامچی و گوێزانە نێرینەکاندا بژی. سەیر ئەوەیە خانم بەبێ ئەوەی شانۆنامەکەی ئێمەی بینیبێ یان یاقووت بناسی، وائیستە بەڕاستی خۆی بووە بە یاقووت. ئێمە هەستمانکرد. شانۆنامەکەمان، هەر ئەوە نەبوو لەسەر شانۆ نمایشکراو بەس. بەڵکوو وا خەریکە هەر بەڕاستی ڕوودەدات. لەسەر شانۆوە بۆ ناو ژیان خۆی، لەگفتارەوە بۆ کردار. لە دەوری ئەکتەرەوە، بۆ

دەوری ڕاستەقینەو زیندووی میینە خۆی. لە یاخیبوونی ناو دەقێکەوە، بۆ یاخیبوونی ناو کۆمەڵ خۆی. لەخەیاڵەوە بۆ واقیع، ئەگەرچی (نا) کەی یاقووت لەسەر شانۆ وەك نواندن ڕێچکە شکێنی بوو. بەڵام وا ئیستا (نا) کەی خانم (نا)ی گۆشت و خوێن و ئێسقان خویەتی. بەڵام من ترسێك دایگرتبووم. ترسێکی گەورە لەو ساتە بەدواوە دڵی ئەگوشیم و پرسیارێك لە شێوەی مۆتەکەیەکدا سواری سنگم ئەبوو: تۆ بڵێی خانم و دلدارەکەیشی وەك ئالان و یاقووتی ناو شانۆنامەکە ڕۆژێ لەڕۆژان تەقەیان لێبکرێ؟! یان هەمان کۆتایی ببینینەوەو ئەمجارە لەسەر شانۆی ژیان خۆی خانم و دلدارەکەی و یەکەم نۆوبەرەیان باوەش بەئازادیدا بکەن.

"نا"کەی خانم وەك ئاگری ناو پووشوو تەنیەوە. "نا" بوو بە جوولەی ماڵ و شەقام و بۆ هەر لایەك بچوویتایە ڕووبەڕووی ئەو (نا)یە ئەبوویتەوە. (نا) بووبە مۆم و بە هەوارێکی تازەو پرسیارێکی سەردەق شکێن.. لەوەیش زیاتر ئەم (نا)یە تێکەڵ بە هەموو فەزاکانی ژیان و سروشت بوون.

"با" "نا"ی بردە ناو بێشەوە
درەختی مێی، نیوەی بێشە، پرچیان لەیەکتر گرێداو
وەکوو برینی سەر قەدیان
غەدری نێریان، هەموو نیشانی یەکترداو
پێکیشەوە پژوپۆیان هاواریانکرد:

تا ئەم وەرزەو ئیتر بەسە!
"با" نا"ی بردە ناو بێشەوە
ئاژەڵی مێ و باڵندەی مێ ئازاریان لەیەك گرێداو
لەهێلانەو، ناو لانەوە، لەیەك وەختا
هاتنە دەرێ و، پۆل و ڕەوە، چوونە بەردەمی
"شا"ی نێرو، خودای نێرو
پێكیشەوە هاواریانكرد:
تا ئەم وەرزەو ئیتر بەسە!

وەختێ سەرەتایش ئەبێ بە كۆتایی.

درەنگەو هەر ئەبێ

من جەستەم بەتەنها هی خۆم بێ

سەرچاوە هەر خۆم و ڕووباریش هەر خۆمبێ

من ڕۆحم بەردەوام

گۆرانیی سەر زاری قەسیدەی باڵدارو

یان ڕەنگی ئازادی بێ پەروای ناو تابلۆو

یان پەردەی کراوەی

هەمیشەی شانۆبێ..

درەنگەو زۆر درەنگ.. زۆر زۆر زۆر

زۆر زۆر.. زۆر.. درەنگە!.

سلەیمانی

ئەیلوولی/ 2006